

Säkerhetsrapporter v.3-v.51 2024

Vecka 51

EU inför åtgärder för att stoppa ryska hybridhot

För första gången någonsin har rådet beslutat att införa restriktiva åtgärder mot 16 personer och tre enheter som är ansvariga för Rysslands destabiliserande åtgärder utomlands. Dessa åtgärder är ett svar på Rysslands illvilliga handlingar och landets bristande respekt för en regelbaserad internationell ordning och internationell rätt. Den relevanta ramen för restriktiva åtgärder inrättades den 8 oktober 2024 och riktar in sig på dem som deltar i insatser och den ryska regeringens politik, som undergräver såväl EU:s och dess medlemsländers som internationella organisationers och tredjeländers grundläggande värden, säkerhet, stabilitet, oberoende och integritet genom hybridverksamhet av olika slag, inbegripet användning av samordnad informationsmanipulering och inblandning. EU gjorde också ett uttalande där man fördömde Rysslands intensifierade hybridkampanj. De som har förts upp på förteckningen kommer att bli föremål för frysning av tillgångar, och det kommer att vara förbjudet för EU-medborgare och företag i EU att göra medel tillgängliga för dem. Dessutom kommer fysiska personer även att omfattas av ett reseförbud, som kommer att hindra dem från att resa in i eller passera genom EU:s territorium.

Läs hela beslutet: [EU enas om de första uppförandena på förteckningen som svar på destabiliserande verksamhet mot EU, dess medlemsländer och partner \(Consilium\)](#)

Kommuner anlidade ryskägt företag till känsliga infrastrukturprojekt

Ett bolag som drivs av ryska medborgare har i över ett decennium anlitats av svenska kommuner för att göra 3D-visualiseringar av känslig infrastruktur, visar en granskning som Dagens Arbete har gjort. Enligt tidningen har ett av företagets största uppdrag i Sverige varit kopplat till utbyggnaden av Luleå hamn, som är ett skyddsobjekt. Projektet har varit så känsligt att Säpo och Försvarsmakten har kopplats in i byggprocessen. De kommuner och företag som har anlitat Klar Svan, som det aktuella företaget heter, har uppgett till Dagens Arbete att frånvaron av bakgrundskontroller beror på man utgått ifrån material som "inte varit säkerhetsklassat".

Läs hela artikeln: [Ryskägt företag fick 3D-animera kritisk infrastruktur i norr](#)

Sex länsstyrelser får uppdrag att samordna och underlätta tillståndprocesser

Regeringen ger sex länsstyrelser i uppdrag att vara kontaktpunkter enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustrin. Kontaktpunkterna ska samordna och underlätta tillståndprocesser för verksamhet som är avgörande för att säkra tillgången till kritiska råmaterial och tekniker som behövs för

klimatomställningen. Regeringen ger länsstyrelserna i Västerbottens, Dalarna, Stockholm, Örebro, Västra Götaland och Skåne län i uppdrag att vara kontaktpunkter enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustrin. Dessa sex länsstyrelser ska vara kontaktpunkter även för projekt som är belägna i andra län. Länsstyrelserna har redan i dag en roll i flera tillståndprocesser, exempelvis prövning enligt miljöbalken, och har därmed kunskap om tillståndprocesser som kan komma väl till pass för att genomföra uppdraget att vara kontaktpunkter. I uppdraget ingår att, i enlighet med förordningarna, ge information till företag om tillståndprocesser och att upprätta en tidsplan för dessa. Kontaktpunkterna ska bidra till en ökad förutsebarhet och underlätta företagets tillståndprocesser.

Starkare tillsammans - Nordisk beredskap i fokus i ny rapport

I samband med Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet genomfördes en studie om hur nordisk regionalpolitik kan bidra till civil beredskap. Sverige har tillsammans med det tidigare ordförandelandet Island initierat projektet som analyserat hur regional utveckling och planering kan bidra till att säkra utveckling, närvaro och beredskap i Nordens regioner, gles- och landsbygder. Projektet har nu avslutats och resulterat i rapporten "Stabil civil beredskap i Norden". Studien visar bland annat att de intervjuade regionerna ser behovet och nyttan av strategiskt arbete med civil beredskap inom ramen för regional politik, förutsatt att det finns tydliga direktiv från statens sida och tilldelade resurser. Stabil civil beredskap i Norden

En halv miljard för reparation av Malmbanan

Drygt en halv miljard kronor kostade Trafikverkets omfattande reparation av Malmbanan i Kirunafjällen efter en tågurspårning förra vintern, rapporterar Ekot. Enligt Simon Sunna, sektionschef för underhåll på Trafikverket i Region Nord, är hela underhållsbudgeten för norra regionen 5,6 miljarder kronor i år.

– Vi har kraftsamlat från hela järnvägs-Sverige för att lyckas, vilket medför att det blir en dyr återställningskostnad, säger han till radion.

Det var strax före jul förra året som ett malmtåg spårade ur på en av Sveriges viktigaste järnvägar för godstransporter. Händelsen medförde att en och en halv mil av järnvägen mellan Kiruna och Narvik förstördes. Därefter har mellan 150 och 200 personer jobbat under tuffa förhållanden för att återställa spåret. Trafiken stod stilla i tre månader och även statliga LKAB förlorade många miljarder i intäkter.

– Det var inget alternativ att banan inte skulle fungera, säger Sunna till Ekot.

Vecka 50

Ryskt oljebolag skriver miljardavtal med indiskt bolag

Rysslands statliga oljebolag Rosneft har skrivit under ett tioårigt leveransavtal med det privata, indiska bolaget Reliance om att leverera 500 000 fat olja per dag, uppger flera källor för Reuters. Avtalet ska enligt nyhetsbyrån vara värt omkring 140 miljarder kronor

per år och är den hittills största energiaffären mellan de två länderna. Indien har inga sanktioner mot Ryssland.

Företagens framtidstro bruten – risk för fortsatt svag utveckling

Trots att företagen länge varit pessimistiska kring nuläget i ekonomin har framtidstron gradvis stärkts – fram tills nu. Den nya Näringslivsindikatorn, som samlar företagens syn på konjunkturen, visar på en sidledes rörelse under senare tid och ligger fortsatt under sitt historiska snitt. I rapporten förutspås BNP-tillväxten bli svag de närmaste åren, med 0,7 procent 2024, 1,9 procent 2025 och 2,8 procent 2026. Arbetslösheten förväntas stiga till 8,6 procent 2025 innan den faller tillbaka till 7,8 procent 2026. Samtidigt fortsätter utmaningarna på arbetsmarknaden att påverka både tillväxt och konkurrenskraft negativt. Den globala osäkerheten med geopolitiska konflikter och ekonomiska kriser i flera viktiga handelspartnerländer försvårar ytterligare för svensk export och näringsliv. Samtidigt påverkar arbetsmarknadens strukturella utmaningar den långsiktiga tillväxten.

Kinesiska PTL vill bygga en anodfabrik i Timrå

Det kinesiska bolaget Shanghai Putailai, i Sverige kallat PTL, vill börja tillverka batterianoder i en fabrik på industriområdet Torsboda i Timrå kommun, skriver Di. Kostnaden beräknas till 13 miljarder kronor och projektet är den största planerade utländska direktinvesteringen i Sverige. Inspektionen för strategiska produkter, ISP, inledde i våras en säkerhetsgranskning av investeringen. På torsdagen fick PTL besked av ISP. Beslutet är sekretessbelagt, men av bolagets uttalande framgår att PTL ännu inte fått tillstånd. ISP har satt upp ett antal villkor, vilka de är har varken myndigheten eller företaget berättat.

Natochef om ryska hotet: Europa är inte redo

Försvarsalliansen Natos generalsekreterare Mark Rutte vill se en stor ökning i hur mycket pengar som läggs på försvaret, och säger att europeiska länder inte är beredda på hotet av ett möjligt krig med Ryssland.

– Vi är inte redo för vad som är på väg mot oss om fyra till fem år, sa Rutte under ett tal i Bryssel.

Faran är på väg mot oss i full fart. Trots att många länder ökat sina försvarsutgifter sedan Ryssland inledde det storskaliga kriget i Ukraina i februari 2022 når inte Natoländerna upp till Moskvas vapenproduktion.

– Ryssland förbereder sig för en långvarig konfrontation. Med Ukraina. Och med oss, säger Mark Rutte.

Det som händer i Ukraina skulle kunna hända här också. Rutte, sa dock att det inte finns något ”överhängande militärt hot”, men att Nato måste agera snabbare för att bygga upp försvaret och avvärja risken för framtida konflikter. Vi kan hindra det nästa stora kriget på Natos territorium.

Svenska företag är för första gången med i Natos innovationsprogram Diana. Den 11 december tillkännagavs att fem svenska företag för första gången ska ingå i Natos innovationsprogram Diana (Defence Accelerator of the North Atlantic). De svenska företagen kommer tillsammans med totalt 74 företag från hela försvarsalliansen att ges möjlighet att utveckla tekniklösningar till färdiga innovationer som ska stärka försvarsförmågan och motståndskraften i Nato.

Totalt har över 2 600 ansökningar kommit in till Diana från hela försvarsalliansen och 74 av dessa har valts ut att delta i årets omgång av programmet. Detta innebär bland annat att företagen blir placerade vid en accelerator där de får stöd att utveckla innovationer som löser behov och utmaningar inom försvars- och säkerhetsområdet. De svenska företag som valts ut i årets omgång är APR Technologies AB, Blixt Tech AB, Dolprop Industries AB, Kasi Technologies AB och Scaleout Systems AB. Företagen är verksamma inom olika relevanta områden såsom programvara för AI, elektrifiering och energidistribution samt framdrivning.

Kursändring i amerikansk politik ger globala konsekvenser

Donald Trumps stundade återkomst som amerikansk president skapar oförutsägbarhet i världshandeln, konstaterar EKN:s chefsekonom Stefan Karlsson i sin senaste omvärldsbevakning av den globala handeln. Världsekonomin är fortsatt präglad av ojämn tillväxt. Medan tillväxten i höginkomstländer som Europa och Japan är svag, ser vi starkare siffror i USA, där tillväxten för 2025 prognostiseras till 2,2 procent, enligt Internationella valutafonden (IMF). Tillväxt- och utvecklingsländer visar en positiv trend med hög tillväxttakt, särskilt i regioner som Sub-Sahara Afrika (4,2 procent) och MENA (4,0 procent). Samtidigt ser vi att oförutsägbarheten som Trumps vallöften om en protektionistisk handelspolitik och förändrad hållning till kriget i Ukraina, kastar skuggor över de globala utsikterna.

Läs hela artikeln: [Kursändring i amerikansk politik ger globala konsekvenser \(EKN\)](#)

Styrelser gör framsteg inom hållbarhet – men står oförberedda inför AI och geopolitiska risker

Trots att hållbarhetsarbetet får allt större utrymme i styrelserummen visar en ny global undersökning från Heidrick & Struggles, BCG och INSEAD att bolagsstyrelser kämpar med att hantera utmaningar som AI och geopolitiska risker. Samtidigt uttrycker både styrelser och ledningsgrupper bristande förtroende för varandras förmåga att navigera i en komplex och oförutsägbar omvärld.

Rapporten, Boards and Society: How Boards Are Evolving to Meet Challenges from Sustainability to Geopolitical Volatility, bygger på svar från bolagsstyrelser världen över och belyser hur de hanterar nutida utmaningar. Resultaten visar att 77 procent av styrelserna anser att deras företag har ett ansvar att ta itu med hållbarhetsfrågor, men att endast 36 procent känner sig förberedda att utnyttja potentialen i generativ AI. Rapporten belyser en splittring mellan styrelser och företagsledning. Den växande

osäkerheten i omvärlden – från teknologiska språng till politisk instabilitet – har gjort samarbetet mellan styrelse och ledning viktigare än någonsin. Trots detta saknar båda parter ofta tillräckligt förtroende för varandras förmåga att hantera komplexa situationer.

Läs hela rapporten: [Boards and Society: How Boards Are Evolving to Meet Challenges from Sustainability to Geopolitical Volatility](#)

Så kan företaget förbereda sig inför krisen

Läs gärna min kommentar där jag identifierar tio områden som företagare behöver ta tag i för att förbereda sig i en värld med ett allt mer ansträngt säkerhetsläget: [Tio tips på hur du kan förbereda företaget inför krisen](#)

Vecka 48

Nytt strategiskt partnerskap mellan Sverige och Polen

Den 27 november träffades statsminister Ulf Kristersson och Polens premiärminister Donald Tusk för att signera ett nytt strategiskt partnerskap mellan Sverige och Polen. Partnerskapet innebär bland annat att länderna stärker samarbetet inom säkerhet och försvar, innovation och konkurrenskraft. Under dagen hade statsministern och premiärministern bilaterala överläggningar om bland annat EU:s dagordning inför det polska ordförandeskapet i unionen våren 2025 och aktuella säkerhetspolitiska frågor, inklusive det fortsatta stödet till Ukraina. Näringslivsföreträdare deltog i diskussioner om stärkandet av europeisk konkurrenskraft, inklusive när det gäller försvarsindustrin och den gröna och digitala omställningen.

EU föreslår sanktioner mot kinesiska bolag som hjälper Ryssland utveckla drönare
EU föreslår att införa sanktioner mot flera kinesiska bolag som man menar hjälper ryska bolag med att utveckla attackdrönare som använts i kriget mot Ukraina, skriver Bloomberg News som tagit del av dokument. Nyhetsbyrån skriver att EU-kommissionen även överväger att införa sanktioner mot ytterligare ryska oljetankfartyg för att begränsa Rysslands förmåga att kringgå befintliga sanktioner. Dessa förslag kommer samtidigt som G7-ledarna möts i Italien.

Regulatorisk tsunami slår hårt mot den svenska fintechbranschen

Nu presenterar Setterwalls Advokatbyrå Fintechrapporten 2024, en årligen återkommande fördjupning och analys i hur fintechbranschens aktörer och svenska bolag kan navigera dagens juridiska landskap. I år fokuserar rapporten på cyber- och informationssäkerhet och den omfattande regleringsvåg som sköljer in över svenska bolag – regleringar som har goda skäl, men som på sikt kan påverka hela branschens konkurrenskraft och innovationsförmåga. I rapporten noterar Setterwalls advokater en allt större regleringsbörda, med risk för svårnavigerade och överlappande krav – vilket kräver omfattande resurser för att kunna hantera och navigera. Författarna konstaterar

att mindre företag riskerar att drunkna i administration, medan implementeringen i större bolag kan bli både kostsam och tidskrävande.

Läs hela artikeln här: [Setterwalls-Fintech-Report-2024-.pdf](#)

Näringslivet är redo – dags för regeringen att agera

Sverige behöver inte frukta AI – även om vi i dag ligger efter. Det är inga dramatiska förändringar som behövs för att tekniken ska gagna vår konkurrenskraft. Men just därför blir de förslag som AI-kommissionen lyfter fram extra viktiga, skriver AI-kommissionens ordförande Carl-Henric Svanberg och åtta andra tunga näringslivsföreträdare på Di debatt. Det är uppenbart för alla att geopolitiken nu ändras – att Europa och vi i EU nu måste klara oss mer på egen hand. Sverige behöver bli betydligt mer aktivt i EU-arbetet. Vår röst är uppskattad som en konstruktiv och pragmatisk kraft. EU har en tendens att vilja reglera ”för tidigt”, baserat på antaganden om hur det skulle kunna bli, snarare än verkliga problem. Ett återkommande problem är till exempel GDPR, dataregleringen som skapar betydande osäkerhet och därmed håller tillbaka både investeringar och användning.

Läs hela artikeln här: [Näringslivet är redo för AI – dags för regeringen att agera \(Di\)](#)

Stöd till små och medelstora företag i fokus i utredning om ökad cybersäkerhet

En ny förordning ska öka cybersäkerheten i produkter och programvara som säljs inom EU. Eftersom flera sektorer påverkas tillsätter regeringen en särskild utredare som ska föreslå nödvändiga kompletterande bestämmelser. Utredaren ska även titta på stödåtgärder som kan hjälpa små- och medelstora företag som påverkas av lagstiftningen. EU:s cyberresiliensförordning syftar till att skydda konsumenter och företag som köper eller använder produkter eller programvara. Förordningen ställer krav på att tillverkarna ska försäkra att deras produkter uppfyller cybersäkerhetskrav under produkternas livscykel. Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2025.

Vecka 47

Ryssland ökar försvarsbudgeten kraftigt

Ryska underhuset har röstat för en kraftig höjning av försvarsbudgeten nästa år, med nästan 30 procent. Det var den andra omröstningen i frågan och det var väntat att höjningen skulle gå igenom. Totalt kommer motsvarande 1.480 miljarder svenska kronor att användas på Rysslands väpnade styrkor och kriget i Ukraina nästa år – en höjning från en redan rekordhög nivå.

Försäljningen av kinesiska bilar i Ryssland rusar

Försäljningen av kinesiska bilar i Ryssland har rusat efter att sanktioner gjort att vissa bolag inte längre kan sälja till landet, skriver Financial Times. Samtidigt har de ökade försäljningarna i Ryssland hjälpt kinesiska företag som står inför högre tullar på elektriska fordon från USA och EU, skriver tidningen. Under de nio första månaderna av 2024 har exporten av kinesiska bilar till Ryssland nått 849 951 enheter, enligt

industrigruppen China Passenger Car Association. Samtidigt har marknadsandelen för kinesiska biltillverkare stigit till 57 procent, från 9 procent i februari 2022. Under samma period har europeiska, japanska och sydkoreanska företag tappat markant. Deras marknadsandelar har sjunkit från 69 procent i februari 2022 till 8,5 procent.

Regeringen stärker motståndskraften i Sveriges digitala infrastruktur

Sjökablar och annan digital infrastruktur är avgörande för det digitaliserade samhället. När den inte fungerar är det till exempel inte möjligt att skicka SMS eller e-post, betala med bankkort eller ringa i telefon. Regeringen har därför tagit flera steg för att säkerställa motståndskraft och säkerhet i den digitala infrastrukturen, en förutsättning för Sveriges säkerhet, konkurrenskraft och välbefinnande. I regeringens budgetproposition, och som en del av satsningar på det civila försvaret, satsas totalt närmare 6,7 miljarder kronor till och med år 2030 på motståndskraft i beredskapssektorn för elektronisk kommunikation och post. Nästa vecka väntar ett möte mellan ansvarig minister och aktörerna inom Nationella telesamverkansgruppen (NTSG), där frågor om digital säkerhet står i fokus.

NTSG samlar bland annat telekomoperatörer för att i händelse av kris eller allvarliga störningar snabbt kunna återställa och stödja nationell digital infrastruktur. Regeringens målsättning är att staten tillsammans med privata aktörer ska skapa en robust, resilient och redundant digital infrastruktur som kan motstå såväl cyberattacker som fysiska hot.

Läs hela artikeln: [Regeringen stärker motståndskraften i Sveriges digitala infrastruktur \(Regeringen\)](#)

Stärkt Nordiskt-Baltiskt samarbete om säkerheten för kritisk undervattensstruktur

Ministrarna med ansvar för digitala frågor i Norden och Baltikum betonar vikten av ett fördjupat samarbete rörande undervattensinfrastruktur för elektronisk kommunikation i ett gemensamt uttalande. I ett gemensamt uttalande konstaterar de nordisk-baltiska ministrarna med ansvar för digitala frågor, att undervattensinfrastruktur för elektronisk kommunikation utgör kritisk infrastruktur och betonar bland annat vikten av ett gemensamt nordisk-baltiskt synsätt i arbetet med EU och Nato.

Därutöver betonar ministrarna vikten av reparationsförmåga, som är av vikt för att kunna reparera infrastrukturen vid incidenter så som olyckor eller sabotage. Genom det gemensamma uttalandet uttrycker Nordiska Ministerrådet även sitt stöd för "New York Joint Statement on the Security and Resilience of Undersea Cables in a Globally Digitalized World".

Endast 37 procent känner sig trygga med Sveriges matförsörjning vid kris

I samband med att MSB skickar ut foldern "Om krisen eller kriget kommer" till miljoners svenska hem presenterar Lantmännen oroande siffror. Betydligt färre än hälften av svenskarna, 37 procent, är trygga med svenska matförsörjningen under kriser. Samtidigt säger fler än nio av tio att Sverige borde vara mer självförsörjande när det handlar om mat. Det visar en Novus-undersökning på uppdrag av Lantmännen:

- Bara 37 procent känner sig trygga med Sveriges matförsörjning vid kris.
- Fler än nio av tio, 97 procent, av svenskarna tycker att Sverige borde vara mer självförsörjande med mat.
- Över hälften, 57 procent, vill att vi ska vara helt självförsörjande. I dag är bara vartannat livsmedel som konsumeras svenskt.

Explosiv tillväxt för antidrönarteknik

Den globala antidrönarmarknaden förväntas växa med 30 procent årligen under det kommande decenniet, drivet av behovet att skydda kritisk infrastruktur som flygplatser och energianläggningar. Med avancerade teknologier som radar och laser ser säkerhetsföretag en ökad efterfrågan på innovativa lösningar för att möta de nya utmaningarna i luftrummet. Svenska försvaret har nyligen fått bärbara antidrönarsystem från FMV, Försvarets materielverk, utformade för att upptäcka och störa drönare utan att påverka soldatens huvuduppgifter. Systemen bärs på stridsväst, ryggsäck eller i händerna och kompletteras av stationära och tunga system som placeras i terrängen eller vid baser. Tekniken ska ge möjlighet att hantera drönarhot under olika konfliktnivåer och förhållanden, enligt FMV.

Läs hela artikeln: [Rysslands krig mot Ukraina fick fart på teknik för att bekämpa drönare \(DI\)](#)

Vecka 46

Business Sweden: Därför borde svenska bolag satsa i Ukraina – trots kriget

Svenska företag kommer att vara avgörande för att hjälpa Ukraina att resa sig efter kriget. Men det finns goda skäl att etablera sig i landet redan nu, menar Business Swedens vd Jan Larsson. ”Det finns enorma möjligheter för svenska företag”, säger han till TN. Alla företag som är intresserade av att vara med och stötta Ukraina är varmt välkomna att höra av sig, meddelar Jan Larsson. Det kan både handla om att hitta samarbeten med ukrainska leverantörer eller andra företag, och att komma till Ukraina och sälja saker som landet efterfrågar.

”De här affärsmässiga förbindelserna är nästan det viktigaste för Ukraina. Det är de som skapar jobb nu, det är de som gör att man har en ekonomi som gör det uthärdligt att bo och leva i Ukraina just nu. Och det är de som gör att man kan understödja dem som försvarar landet”, säger Jan Larsson.

I maj 2023 fick Business Sweden i uppdrag av regeringen att öppna ett kontor i Kiev. Det har sedan dess byggts ut och i dag består personalstyrkan av sex medarbetare, varav en är handelssekreterare. Bland de svenska företag som redan finns i Ukraina märks giganter som SKF, Lantmännen, Epiroc, Ericsson, H&M, Medicover, AstraZeneca – som alla har fler än hundra medarbetare på plats i landet. Därutöver även Volvo och Scania,

som bland annat har bidragit med att utbilda kvinnor till lastbilschaufförer eftersom männen är vid fronten.

Läs hela artikeln: [Business Sweden: Därför borde svenska bolag satsa i Ukraina – trots kriget](#)

Avsiktsförklaring om närmare samverkan mellan Ukraina och Sverige inom områdena civilskydd och nationell motståndskraft

Den 5 november 2024 skrev ministern för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin och Ukrainas inrikesminister Ihor Klymenko under en avsiktsförklaring om närmare samverkan mellan Ukraina och Sverige inom områdena civilskydd och nationell motståndskraft.

Avsiktsförklaringen belyser vikten av samverkan gällande bland annat säkrare leveranskedjor, ökad motståndskraft mot påverkan av samhällsviktiga funktioner och att förebygga och motverka hybridhot.

Läs hela avsiktsförklaringen: [Avsiktsförklaring om närmare samverkan mellan Ukraina och Sverige inom områdena civilskydd och nationell motståndskraft](#)

Ryssland överväger att skapa en kombinerad oljegigant

Ryssland överväger att slå samman tre oljebolag och skapa vad som kan komma att bli världens näst största producent av råolja. Det skrev Wall Street Journal under helgen med hänvisning till källor. Ett av de scenarier som diskuteras är att statligt uppbackade jätten Rosneft Oil absorberar Gazprom Neft, ett dotterbolag till naturgasexportören Gazprom, och Lukoil. De tre bolagen omfattas av amerikanska sanktioner. Enligt WSJ skulle ett sådant bolag med lätthet bli världens näst största råoljeproducent efter Saudi Aramco, och producera nästan tre gånger så mycket som USA:s största producent Exxon Mobil. En sådan åtgärd skulle möjliggöra för Ryssland att kunna ta mer betalt för olja från länder som Kina och Indien. En talesperson från Rosneft uppger att WSJ:s uppgifter är falska, medan tidningen inte lyckats nå företrädare för Gazprom. Lukoil uppger att varken bolaget eller dess aktieägare befinner sig i sådana samtal. Kremls talesperson uppger sig inte ha någon kännedom om en sådan affär.

Så kan Europa hitta miljarder till försvaret

Europas länder är eniga om att investera mer i försvar och säkerhet – dessutom har de lovat att fortsätta stötta Ukraina. Men hur det ska betalas är än så länge oklart, enligt Di. Enligt Financial Times ska kommissionen inom kort föreslå att pengar avsatta för regionalstöd kan styras om till försvaret. Stödet till regionerna är EU:s allra största budgetpost och tänkt att jämna ut de ekonomiska skillnaderna mellan invånarna. I ett mejl till DN skriver en talesperson för EU-kommissionen dock att ett nytt förslag inte behövs. Det finns redan stor flexibilitet i hur länderna kan använda regionalstödet. Det kan till exempel handla om att skapa nya jobb i försvarsindustrin. Eller om infrastruktur – vägar och broar behöver rustas upp för att klara transporter av tunga militärfordon.

Läs hela artikeln: [Så kan Europa hitta miljarder till försvaret – ”intressant tanke”](#)

Saabs vd om Brasilienaffären: Innebär åtskilliga miljarder

Försvarskoncernen Saab toppar storbolagsindex efter den utökade Brasilienaffären, som meddelades i helgen. ”Det finns intresse från ytterligare några länder i Latinamerika, däribland Peru och Colombia där vi driver kampanjer”, säger vd Micael Johansson till Di.

Under helgen tecknade Förvarsminister Pål Jonson och dennes brasilianske motpart José Múcio en avsiktsförklaring för ett utvidgat flygsamarbete. Avtalen innebär att Brasilien ska utöka det nuvarande kontraktet på Jas 39 Gripen på 40 miljarder kronor med 25 procent, medan Sverige flaggar intresse för att köpa det brasilianska transportplanet Embraer C-390. Det nuvarande kontraktet från 2014 omfattar 36 Gripen E och F stridsflygplan, där åtta plan levererats. Utökningen på 25 procent kan innebära att ytterligare nio plan läggs på beställningslistan, men så behöver det inte bli enligt Saabs vd. Däremot innebär det att det läggs ytterligare krut på Saabs och Embraer gemensamma produktionslinje vid Embraers fabrik i Gavião Peixoto i delstaten São Paulo.

Läs hela artikeln: [Saabs vd om Brasilienaffären: Innebär åtskilliga miljarder](#)

Vecka 45

Mycket går att göra trots havsvindsbeslut

Regeringens beslut att stoppa 13 vindkraftsetableringar till havs innebär ett avbräck för . går inte att komma ifrån att vi befinner oss i ett allvarligt omvärldsläge och energiförsörjning i förhållande till nationella säkerhetsintressen är en av de svåra målkonflikter som måste hanteras när vi ska ställa om till fossilfrihet. Regeringens beslut om att stoppa vindkraftsetableringar till havs i en stor del av Östersjön innebär en avsevärd minskning av den potentiella elproduktionen i Sverige. Beslutet vållar bekymmer men innebär också en större tydlighet gentemot vindkraftsexploaterer. Nu uppstår en större tydlighet och resurser från både myndigheter och företag kan fokuseras till de platser där det finns potential att bygga.

Läs hela artikeln: [Mycket går att göra trots havsvindsbeslut](#)

Misstänkt dataintrång av främmande makt hos svensk forskare

En känd svensk forskare misstänks ha utsatts för ett dataintrång av främmande makt, enligt Ekot. Forskaren har tidigare arbetat för bland annat Säpo. Enligt polisanmälan kan även Säpos verksamhet ha påverkats av intrånget. Förundersökningen har lagts ned, och varken åklagaren, Säpo eller forskaren själv vill kommentera utredningen. Det misstänkta dataintrånget skedde förra året hos en känd svensk forskare.

Enligt handlingar som Ekot läst uppger forskaren att Säpo informerat honom om att hans dator blivit utsatt för intrång av främmande makt. Enligt polisanmälan, som Säkerhetspolisen upprättat, var Säpo målsägande i utredningen, men det är oklart varför myndigheten anser sig ha drabbats av dataintrånget. Av handlingar som Ekot tagit del av

framgår inte vilken främmande makt som misstänks ha legat bakom dataintrånget, men enligt uppgifter uppmanade Säkerhetspolisen forskaren att göra sig av med en dator och en router han hade hemma. Hans mobil togs in som bevismaterial till utredningen.

Slopad stämpelskatt för fartyg – viktig reform för svensk sjöfart

Föreningen Svensk Sjöfart välkomnar regeringens förslag att slopa stämpelskatten för inteckningar i fartyg, med planerat ikraftträdande den 1 juli 2025. För branschen är det en efterlängtd reform, ett steg mot ökad konkurrenskraft och ett viktigt verktyg för att vända den långvariga minskningen av svenskflaggade fartyg.

– Det här är en reform som branschen har efterfrågat länge och ju tidigare den kan genomföras desto bättre. Med nuvarande stämpelskatt är det svårt för svenska rederier att hävda sig internationellt eftersom motsvarande skatt saknas i de flesta andra EU-länder. Investeringar i fartyg är mycket kostsamma och särskilt de moderna miljöeffektiva fartygen. Att slopa skatten innebär därmed en välkommen lättnad för svenska rederier. Genom att ta bort denna ekonomiska belastning kan vi bidra till att fler svenska fartyg väljer svensk flagg framför utländska register, säger Camilla Åberg Linder, näringspolitisk expert på Svensk Sjöfart.

Svensk Sjöfart framhåller i remissvaret att slopad stämpelskatt vid inteckning kan bidra till att gynna miljön och öka antalet svenskflaggade fartyg, vilket är en förutsättning för det svenska totalförsvaret och vår beredskap. Vi ser också att ett ökat intresse att förlägga rederiverksamhet i Sverige kan bidra till ökad sysselsättning också i land. På detta vis leder förslaget till ökade skatteintäkter men också i form av bolagsskatt och tonnageskatt. Det skattebortfall på tio miljoner kronor som förslaget innebär kommer sannolikt att kompenseras med råge genom de ökande skatteintäkterna på andra områden. Utöver att fler svenska jobb skapas, vilket främjar utveckling i Sverige, värnar vi även tillgången till sjöfartskompetens – en nyckelfaktor för vår handel.

Mer protektionistiska upphandlingsregler på gång

EU är på väg att införa ett regelverk som leder till begränsningar när varor och tjänster upphandlas från länder utanför unionen. Det är en del av en trend där ökad protektionism genomsyrar upphandlingsregelverket, skriver Ellen Hausel Heldahl, upphandlingsexpert på SN. EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen har gett den franske EU-kommissionären Stéphane Séjourné i uppdrag att revidera upphandlingsdirektiven. Målet är att offentlig upphandling ska säkra tillgången till vissa viktiga teknologier, produkter och tjänster. Regelverket ska förenklas och den administrativa bördan minska.

De nya upphandlingsdirektiven bör vidare möjliggöra företräde för europeiska produkter i offentlig upphandling för vissa strategiska sektorer och teknologier. Arbetet i EU-kommissionen har redan påbörjats och Danmark, som är ordförande i rådet hösten 2025, hoppas kunna fullfölja förhandlingarna under sin ordförandetid.

Läs hela artikeln: [Mer protektionistiska upphandlingsregler på gång](#)

Vecka 44

Rekordhög ränta i Ryssland efter chockhöjning

Rysslands centralbank slår till med en höjning av styrräntan med 2 procentenheter till rekordhöga 21 procent – högre än den höjdes i samband med det att president Vladimir Putin beordrade den fullskaliga attacken mot grannlandet Ukraina 2022. Snabba prisökningar i den ryska ekonomin ligger bakom åtstramningen. Höjningen var större än väntat. De flesta bedömare hade räknat med en höjning på 1 procentenhet till 20 procent, enligt en sammanställning av prognoser gjord av Bloomberg. Inflationen i den ryska ekonomin är mer än dubbelt så hög som centralbankens mål på 4 procent och inflationsförväntningarna pekar mot ännu högre inflation.

Sverige allokerar 720 miljoner från tidigare stödpaket i finansiellt stöd till Ukraina

Inom ramen för tidigare kommunicerade stödpaket till Ukraina avser regeringen allokera finansiellt stöd till Ukraina om 63 miljoner euro eller cirka 720 miljoner kronor. Det finansiella stödet kommer att omfatta 20 miljoner euro i stöd till Ukrainas industriella bas. Detta grundar sig på en dansk modell som syftar till att stödja upphandlingar från ukrainsk industri baserat på förslag från Ukraina. Det finansiella stödet kommer också att omfatta stöd på cirka 43 miljoner euro till en rad multilaterala initiativ som ska stötta Ukraina.

Statligt exportstöd ska utvecklas på försvarsområdet

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att utvärdera regelverk, regeringens styrning, och former för det statliga försvarsexportsstödet. Försvarsexporten är av stort säkerhets- och försvarspolitiskt intresse och Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina visar på betydelsen av en stark och innovativ försvarsindustri. Kriget innebär en ökad efterfrågan på försvarsprodukter samtidigt som högre krav på försörjningssäkerhet medför behov av en ökad statlig involvering i försvarsexportaffärer. Även Sveriges medlemskap i Nato förändrar förutsättningarna för svenska försvarsföretag och deras tillträde till andra marknader. Det är viktigt att det statliga exportstödet för försvarsaffärer utvecklas och anpassas till de förändrade förutsättningarna på marknaden. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska utvärdera regelverk, regeringens styrning och former för det statliga exportstödet på försvarsområdet.

Utredaren ska även föreslå hur formerna för den mellanstatliga försvarsexporten kan utvecklas och anpassas efter förändrade förutsättningar på marknaden. Utredaren ska även utvärdera rådande ansvarsfördelning för finansieringslösningar vid mellanstatliga försvarsmaterielexportaffärer. Före detta ambassadör Pär Ahlberger tillsätts som särskild utredare och slutredovisning av uppdraget ska ske senast den 30 oktober 2025.

Finland beslagtar ryska statens fastigheter

Ett 40-tal ryska fastigheter och aktielägenheter i Finland har beslagtagits och belagts

med kvarstad, enligt DN. Sammanlagt är de värda 400 miljoner svenska kronor. Att Helsingfors tingsrätt fattar beslut om säkringsåtgärder som den finländska myndigheten Utsökningsverket sedan verkställer är vanligt. Det görs till exempel om en sökande kan visa att det finns en risk för att motparten gömmer, förstör eller överlåter sin egendom så att den sökandes krav äventyras. Men att ryska staten är målet för säkringsåtgärder och att summan uppgår till över 4,2 miljarder dollar är allt annat än vanligt. Det var ändå den nyheten som Helsingin Sanomat var först med att berätta om på tisdagsmorgonen.

Enligt Aki Virtanen, ledande häradsfogde vid Utsökningsverket med ansvar för beslut om beslagtagningar, har man gjort noggranna och omfattande utredningar i fallet och nu kunnat ta nästa steg. Sammanlagt rör det sig om ett 40-tal fastigheter och aktielägenheter som är aktuella för att beslagtas eller beläggas med kvarstad. Många av dem finns i Helsingfors och övriga Nyland. Det framgår av den lista som Helsingin Sanomat fått ut av Utsökningsverket.

Läs hela artikeln: [Därför beslagtas ryska statens fastigheter i Finland \(DN\)](#)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) får nytt namn
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreslås byta namn till Myndigheten för civilt försvar. Det nya namnet syftar till att tydliggöra och markera myndighetens uppdrag inom civilt försvar. Vidare föreslås att myndighetens verksamhet när det gäller skydd mot olyckor och åtgärder inom befolkningsskydd ska bedrivas inom en egen del av myndigheten och att regeringen ska utse chefen för denna verksamhet. Syftet med organisationsförändringen är att ge myndigheten en bättre struktur för att på nationell nivå kunna hålla samman planeringen och förberedelserna för det civila försvaret i dessa delar. Förändringen bedöms kunna tydliggöra den aktuella verksamheten både inom myndigheten och utåt mot andra aktörer.

EU-kommissionens "Trumpgrupp" inom handelsområdet
EU förbereder sig för att snabbt kunna slå tillbaka mot USA om Donald Trump blir vald till president och inför höga tullar mot Europa. En expertgrupp har tillsatts och enligt källor till TN förbereds en lista med varor som skulle kunna drabbas av repressalier. Kommissionen har bildat en särskilt grupp med handelsexpert, informellt kallad Trumpgruppen, för att EU snabbt ska kunna besvara amerikanska tullar och handelshinder med egna, kännbara motåtgärder.

En lärdom från Trumps första presidentperiod 2017-2021 var att han inte gick vidare med nya tullar när EU besvarade första vågen hårt. "Vi hoppas på det bästa men förbereder oss på det värsta. Förra gången var vi rätt oförberedda," säger en källa i kommissionen till Tidningen Näringslivet. Den 7 november, två dagar efter USA-valet, möts EU-ländernas experter i handelspolitiska kommittén. Samma dag och dagen efter träffas ledarna från de 27 medlemsländerna i Budapest, första dagen tillsammans med 17 andra europeiska ledare och andra dagen själva. De väntas dra de första slutsatserna av valresultatet på många områden, inklusive Rysslands krig mot Ukraina. Vid

Budapestmötet ska ledarna även diskutera EU:s konkurrenskraftsagenda. Dessutom håller kommissionen nu många möten med EU-länderna på ambassadörsnivå om olika scenarier inom politikområden.

Läs hela artikeln: [EU gör sig redo för handelskrig – ”Förbereder oss på det värsta” \(Tidningen Näringslivet\)](#)

Vecka 43

EUs ministerråd godkänner upp till 35 miljarder euro i makrofinansiellt stöd till Ukraina. Rådet enades den 24 oktober om ett finansiellt stödpaket till Ukraina, inklusive ett makrofinansiellt stöd (MFA) lån på upp till 35 miljarder euro samt en mekanism som kommer att hjälpa Ukraina att återbetala lån på upp till 45 miljarder euro som tillhandahålls av EU och G7-partner. Återbetalningen kommer att stödjas av medel från räntevinsterna från de ryska statliga tillgångar som EU fryst.

Attacker blottar brister i rysk cybersäkerhet

Den dag Ryssland inledde sitt storskaliga anfallskrig mot Ukraina utsattes landets it-nätverk för omfattande cyberattacker. Trots att Ryssland av många rankades som en stark cybermakt visade sig cyberförsvaret oväntat sårbart enligt forskare på FOI. Rysslands prioritering av ”kognitiv säkerhet” med fokus på att kontrollera den egna befolkningen och informationsflödet har påverkat landets förmåga att försvara sig mot cyberangrepp, enligt Carolina Vendil Pallin, forskningsledare på FOI och författare till rapporten Rysslands cyberberedskap på hemmaplan. Rapporten lyfter också att både Ryssland och västvärlden troligen har överskattat den ryska cybersäkerheten. Både på grund av att Ryssland undviker att rapportera om brister i sin cyberförmåga och att landet ofta håller fast vid retoriken om att bygga ett ”suveränt internet”. En vision som dock inte speglar verkligheten.

Läs hela rapporten: [Rysslands cyberberedskap på hemmaplan](#)

Jästfabrik kan bli en del av totalförsvaret

Om Sverige hamnar i kris eller krig och import av livsmedel stryps måste allt bröd kunna bakas i landet. Därför bör området där landets enda jästfabrik ligger, i Sollentuna kommun, bli ett riksintresse för Sveriges totalförsvär, föreslår Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB).

– MSB gör bedömningen att anläggningen är av avgörande betydelse för Sveriges livsmedelsförsörjning och på så vis har betydelse för vårt civila försvar, säger avdelningschef Annika Elmgart i ett pressmeddelande.

Förslaget stöttas av Livsmedelsverket, som också ser att jästtillverkningen är nödvändig för totalförsvaret. MSB:s förslag är nu ute på remiss hos berörda myndigheter.

Geopolitiken är den största oron enligt EQT-ordförande

Riskkapitalbolaget EQT:s styrelseordförande Conni Jonsson oroas över geopolitiska

spänningar vilka han ser som en mycket större risk för branschen än ökade finansieringskostnader. Det framgår av en intervju med Bloomberg News i samband med bolagets kapitalmarknadsevent i USA.

– Den risk som jag är mest oroad för är de geopolitiska riskerna, säger han.

Enligt Jonsson är det lätt att måla upp ett “mycket negativt geopolitiskt scenario” där hela logiken för handel och internationellt samarbete försvinner. Detta menar han skulle innebära en större utmaning för riskkapitalbranschen än vad den upplevde med covid-19 och högre räntor. Därutöver pekade han ut en ökad granskning från tillsynsmyndigheter som något riskkapitalbranschen måste vara uppmärksam på, i synnerhet när man agerar som en konsoliderare i vissa branscher.

Pionjär utmanar Kina – utvinner litium ur vatten

Västvärlden kommer utmana Kinas dominans på litiummarknaden de kommande åren, skriver Di. Det spår det nystartade bolaget Vulcan Energy, som just nu bygger upp en hel försörjningskedja för den eftertraktade batteriråvaran i Europa. Det tysk-australiska bolaget Vulcan Energy har sin pilotanläggning i i staden Landau, utanför Frankfurt, för att utvinna litium ur det salt- och mineralrika vattnet från Rhendalens unika underjordiska reservoarer, som i dag används i geotermiska energianläggningar. Eftersom anläggningen drivs av den geotermiska energin är koldioxidutsläppen minimala. Efter att man extraherat litium från vattnet, ska det skickas vidare till ett nybyggt raffinaderi för bearbetning till batterikvalitet utanför Frankfurt. Att hela försörjningskedjan finns mitt i Europa gör att produktionskostnaden är mycket lägre än för många traditionella litiumprojekt där råvaran skickas till Kina för bearbetning. Planen är att starta industriell produktion 2027 och kontrakt för de första 10 årens volymer har redan tecknats med kunder som biljättarna Stellantis, Renault och Volkswagen. Vid full kapacitet är målet att producera litium till en miljon elbilar per år.

Läs hela [artikeln i DI](#):

Vecka 42

EU-sanktioner mot Iran för vapen till Ryssland

EU utfärdar sanktioner mot Iran, meddelar Europeiska rådet. Anledningen är att Iran förser Ryssland med ballistiska robotar. Sanktionerna riktas mot sju företag och sju privatpersoner. Bland dem finns flera iranska flygbolag, landets vice försvarsminister samt höga chefer inom Irans revolutionsgarde. Sanktionerna består av frysning av tillgångar och reseförbud till EU.

Rapport från Telenor: nordiskt samarbete avgörande för Sveriges säkerhet

I Telenors senaste nordiska säkerhetsrapport uppmanas till samarbete över gränserna för bättre hantering av dagens och morgondagens cyberhot. Företag spelar en avgörande roll i att stärka totalförsvaret genom att säkerställa digital resiliens och främja ökat samarbete mellan privata och offentliga aktörer. Skyddet av kritisk infrastruktur och

upprätthållandet av säkra kommunikationstjänster är fortsatt avgörande förebyggande åtgärder. Detta står i fokus i Telenors rapport Nordic Digital Security Report 2024 med undertiteln "There is no time to waste". Rapporten utfärdar en tydlig uppmaning till nordiska regeringar och offentliga myndigheter, under rapportens vägledande princip att det inte finns någon tid att förlora.

Telenors rekommendationer är att: Etablera ett nordiskt system för säkerhetsprövning och auktorisation; Möjliggöra gränsöverskridande samarbete där det är lämpligt; Förbättra informationsdelningen i hela regionen; Integrera långsiktig beredskap i offentlig upphandling.

Läs hela rapporten: [Ingen tid att förlora – ny rapport visar att nordiskt samarbete är avgörande för Sveriges säkerhet - \(Telenor Sverige\)](#)

Lantmännen, Scan, Arla och LRF i DI: Ett starkt totalförsvaret förutsätter en fungerande livsmedelsberedskap

Ett robust svenskt totalförsvaret förutsätter en stark och fungerande livsmedelsberedskap. Från jordbruks- och livsmedelsbranschen konstateras att Sverige idag saknar en sådan beredskap. För att öka Sveriges motståndskraft och uthållighet behövs därför omgående att börja arbeta strategiskt med att:

- Öka den svenska livsmedelsproduktionen. Ur beredskapssynpunkt är det viktigt att ha livsmedelsproduktion och en god försörjningsförmåga i hela landet.
- Börja beredskapslagra viktiga insatsvaror, särskilt sådana vi inte kan producera själva.
- Få i gång en inhemsk produktion av de insatsvaror vi har goda förutsättningar att producera i Sverige, exempelvis växtnäring och biodrivmedel.
- Bygg upp strategiska omsättningslager av spannmål. I Finland ökar man sina lager från sex till åtta och en halv månaders förbrukning och ifjol tog Norge beslut om att fylla beredskapslager med spannmål för första gången på 20 år.
- Säkerhetsställa att den svenska livsmedelskedjan kommer vara prioriterad vad gäller tillgång till resurser som är nödvändiga för att upprätthålla livsmedelsproduktionen, som arbetskraft, el, transporter och infrastruktur.

Läs hela artikeln: [Lantmännen, Scan, Arla och LRF i DI: Ett starkt totalförsvaret förutsätter en fungerande livsmedelsberedskap - \(Lantmännen\)](#)

Brasilien lockas av Gripen-konkurrenter

Saabs möjligheter att sälja ytterligare ett stort antal Gripenplan till Brasilien kan hänga löst. Det brasilianska flygvapnet analyserar möjligheten att utöka sin flygplansflotta med begagnade amerikanska F-16-plan. Dessutom tycks det indiska stridsflygplanet Tejas locka, skriver Di.

Läs hela artikeln: [Brasilien tittar på alternativ till Gripen \(di.se\)](#)

Få företag fullt rustade mot cyberhot: "Förödande"

Trots stora satsningar på cybersäkerhet har få företag motståndskraft inom alla kritiska områden, enligt PWC:s globala rapport. Endast två procent av företagen uppger att de har en full beredskap mot cyberhot. Endast en tredjedel av dem har tydliga riktlinjer för verksamheten om data försvinner. "Bristande motståndskraft när det gäller cyberhoten kan vara förödande", säger Marie Strömberg, rådgivare och cybersäkerhetsexpert på PWC Sverige, i ett pressmeddelande. Molnrelaterade hot, hackerattacker och tredjepartsrisker rankas som de största orosmomenten inför 2025. 77 procent av företagen planerar att öka sina cybersäkerhetsbudgetar, men Strömberg varnar för att enbart tekniska lösningar inte räcker. Utbildningsinsatser för anställda är en ofta eftersatt del av säkerhetsarbetet. För att sådana ska kännas relevanta för medarbetarna behöver företag jobba mycket med uppföljning.

Regionsamarbete föreslår statligt ägt bolag för Malmбанan

Regeringen uttrycker i sin infrastrukturproposition att näringslivet kan medverka i finansieringen av Malmбанans utbyggnad. Sweco har, på uppdrag av Botniska korridorens regionsamarbete, analyserat olika finansieringsalternativ för Malmбанan, inklusive offentlig-privat samverkan (OPS). I rapporten framhålls att ett statligt ägt bolag kan vara en lämplig lösning för förvaltning av Malmбанan, tillsammans med höjda ban- och brukaravgifter för näringslivet. Förslaget om ett statligt bolag grundar sig på Malmбанans strategiska betydelse för både försörjningsberedskap och nationell säkerhet. Ett helägt bolag skulle, enligt rapporten, ge förutsättningar för att säkra långsiktigt underhåll och investeringar i järnvägen, samtidigt som det möjliggör ett framtida nordiskt samägande med aktörer från Sverige, Norge och Finland.

Läs artikeln: [Botniska korridoren föreslår statligt ägt bolag för Malmбанan – Ny Swecorapport presenterar finansieringsförslag för järnvägen | Sweco Sverige AB \(tt.se\)](#)

Nya beslut om implementeringen av DCA-avtalet

Regeringen fattade den 17 oktober 2024 två beslut som rör implementeringen av avtalet om försvarssamarbete med USA (DCA-avtalet). Det ena beslutet handlar om ett uppdrag till Försvarsmakten om närmare genomförande av avtalet. Det andra är ett rambeslut om tillträde till svenskt territorium för amerikanska militära enheter.

Sverige och USA undertecknade den 5 december 2023 ett avtal om försvarssamarbete (Defence Cooperation Agreement, DCA). DCA-avtalet trädde i kraft den 15 augusti 2024. Genom uppdraget som regeringen nu ger till Försvarsmakten får Försvarsmakten ansvar för genomförandet av DCA-avtalet på ett antal områden, i samverkan med andra myndigheter. För att genomföra viss verksamhet enligt DCA-avtalet behöver olika administrativa och praktiska frågor tydliggöras i så kallade genomförandeöverenskommelser mellan Sverige och USA. Exempel på sådana frågor är in- och utresa till och från Sverige för amerikanska styrkor, samt import och export av

varor. Inom ramen för uppdraget kommer Försvarsmakten att leda förhandlingarna om genomförandeöverenskommelser med amerikanska myndigheter.

Stärkt krishantering och innovationskraft genom bättre dataflöden

EU:s dataförordning gör det lättare att vidareutnyttja data som skapas vid användning av uppkopplade produkter, exempelvis traktorer, bilar och flygplan. Regeringen har i dag beslutat att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som ska göra det lättare för företag att göra rätt. I uppdraget ingår också att säkerställa att myndigheter kan ta emot data i krissituationer. Syftet med det beslutade kommittédirektivet är bl.a. att utreda behovet av smidiga lösningar för datadelning mellan myndigheter och företag när krisen kommer, vilket stöd företag behöver för en enkel tillämpning av förordningen samt kompletterande regelverk för sanktioner och tvistlösning. Detta syftar till att svenska företag får större tillgång till IoT-data ("Internet of Things") som i sin tur främjar innovation. Utredningen ska föra dialog med regeringens implementeringsråd, som inrättades för att undvika överimplementering av EU-lagstiftning. Dataförordningen är en del av EU:s strategi för att stärka dataekonomin i Europa och ska börja tillämpas den 12 september 2025.

Vecka 41

Ryssland måste räkna med en långvarig stagnation

Alldeles nyligen har det kommit en rapport om Rysslands ekonomi som förtjänar uppmärksamhet. Det är forskare vid Handelshögskolan i Stockholm som på regeringens uppdrag har gjort en granskning av Ukrainakrigets effekter. För rysk del visar sig de negativa följderna av kriget större än man kanske skulle tro. Vad rapporten pekar på är att Rysslands ekonomi under de senaste åren har kommit i djup obalans som verkar bli långvarig. Den militära upprustningen har satts framför allt annat, vilket medfört att andra investeringar strypts. Civilt inriktade företag saknar både kapital och arbetskraft, vilket hindrar deras utveckling.

Läs [krönikan i TN](#).

EU inför ny sanktionsregim mot rysk hybridverksamhet

EU beslutade den 8 oktober att införa en ny sanktionsregim med anledning av Rysslands destabiliserande verksamhet. Sanktionerna syftar till att bemöta rysk hybridverksamhet som riktar sig mot EU, dess medlemsstater och internationella partners. Ryskt hybridagerande har intensifierats och står högt på dagordningen i EU, liksom i Nato. Inom ramen för EU:s strategiska kompass för säkerhet och försvar, har verktyg utvecklats för att upptäcka och bemöta olika hybridhot. Det handlar om hybridhot som sabotage, omstörtande verksamhet, utländsk informationsmanipulering, desinformation, skadlig cyberverksamhet samt instrumentalisering av migranter. Verktygen utvecklas kontinuerligt i syfte att nyttja alla tillgängliga instrument för att stärka EU:s motståndskraft och förhindra, avskräcka samt svara mot Rysslands hybridaktiviteter. De restriktiva åtgärderna som nu antas är en del i detta arbete.

Det behövs smartare sanktioner mot Ryssland

Den ryska ekonomin har visat sig mer motståndskraftig mot sanktionerna från väst än vad många förutspådde. Därför behöver de ständigt uppdateras efter hur den ryska ekonomin utvecklas. Trots hårda sanktioner från väst fortsätter ryska företag att pumpa ut krigsmateriel som varje dag gör stor skada vid frontlinjerna i Ukraina. Tillväxten har därtill inte påverkats nämnvärt, utan förväntas tvärtom öka med 3,2 procent under 2024. Ryssland är i dag dock ingen vanlig ekonomi, utan en krigsekonomi. En sådan fungerar utifrån en annan logik jämfört med den som råder i fredstid. En kommande bok från ekonomen Stephen Broadberry och historikern Mark Harrison, som omskrivits i tidskriften The Economist, argumenterar för att det finns goda skäl att förändra vårt perspektiv på hur krigsekonomier fungerar, och hur ekonomisk krigsföring ska bedrivas.

Läs hela [artikeln \(SvD\)](#).

Mitt i krigets Ukraina: ”Företagen spelar en väldigt viktig roll”

Olena Pavlyuk arbetar för Lviv Bureau of European Integration för att få den ukrainska staden Lviv att närma sig EU – samtidigt som kriget rasar för fullt. För TN berättar hon exklusivt om den avgörande roll som företagen spelar i det arbetet. ”Ingen vet vem som blir nästa offer”, säger hon. Byrån samarbetar också med flera internationella aktörer, som kan bistå med allt från teknisk expertis till finansiella medel. Olena Pavlyuk beskriver det som att Lviv är ett stort laboratorium, som olika aktörer gärna får använda sig av.

– Vi bjuder in experter inom olika områden, det kan vara kirurger, personer som är kunniga inom miljö eller teknik, allt möjligt. De kan hjälpa oss i kriget och kan vi hjälpa dem genom att dela våra upplevelser så kan det vara till nytta för hela världen. Så det här samarbetet är väldigt viktigt för vår stad.

Läs hela artikeln: [Hon är mitt i krigets Ukraina: ”Företagen spelar en väldigt viktig roll” \(Tidningen Näringslivet\)](#)

Regeringen föreslår miljardsatsning för etablering av Rakel generation 2

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2025 totalt 2,3 miljarder kronor under perioden 2025–2027 för etableringen av Rakel generation 2 – ett modernt kommunikationssystem för att aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och totalförsvar ska kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt sätt. Det nuvarande nationella kommunikationssystemet Rakel behöver ersättas de närmaste åren. Regeringen avser därför ge Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att etablera Rakel generation 2. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 föreslagit att MSB tilldelas medel för detta; 652 miljoner för år 2025, 768 miljoner för år 2026 och 880 miljoner för år 2027, totalt 2,3 miljarder.

Natorelaterade investeringar i infrastruktur kan kosta 111 miljarder

Natorelaterade investeringar i prioriterade infrastrukturprojekt kan komma att kosta 111

miljarder kronor. Men nyttan av de sex stråken väg och järnväg, som Stockholms Handelskammare och WSP granskat, överstiger kostnaden. Detta visar en ny rapport om de satsningar på transportinfrastruktur som förväntas följa i kölvattnet av det svenska medlemskapet i Nato. Stockholms Handelskammare har tillsammans med WSP räknat på hur stora satsningar som krävs för att transportinfrastrukturen (vägar och järnvägar) ska uppfylla försvarsalliansens krav.

I rapporten har beräkningar gjorts av de investeringar och projekt inom sex stråk/sträckor som varit föremål för Trafikverkets tidigare utredning, men där investeringarna inte är inkluderade i den nuvarande nationella planen för transportinfrastruktur. De sex stråken kan antas vara extra prioriterade utifrån information från försvarsberedningen och en rad säkerhetspolitiska experter.

De sex stråken/sträckorna, som i rapporten anses vara särskilt centrala för att integrera Sverige i Natos gemensamma försvarsplanering, skulle kräva investeringar i transportinfrastrukturen på 111 miljarder kronor. De sex stråken är:

- Narvik-Kiruna-Luleå (järnväg, Malmbanan)
- Trondheim-Östersund-Sundsvall (väg och järnväg)
- Halmstad-Kalmar (upprustning väg)
- Malmö-Kalmar-Norrköping (upprustning väg E22)
- Kristinehamn-Östersund-Gällivare (elektrifiering och upprustning av järnväg, Inlandsbanan)
- Oslo-Karlskoga-Stockholm (väg E18/E20 samt järnväg)

Vecka 40

Ukrainas elsystem bättre rustat än Sveriges

Ukrainas elsystem var bättre förberett för krig när ryssarna anföll 2022 än vad Sveriges är i dag. Den bedömningen gör Svenska Kraftnät.

– Efter massiva angrepp lyckas de ändå återställa elförsörjningen om och om igen, säger Anders Odell, forskningsledare på FOI. Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, har i en rapport analyserat Ukrainas el-infrastruktur, för att därigenom dra lärdomar för Sveriges del.

Anders Odell slås av hur väl ukrainarna lyckats hålla igång elsystemet, trots ryssarnas ideliga attacker på elnätet och elproduktionen. Efter flera år av ryskt muller, intagandet av Krimhalvön, var Ukraina utifrån förutsättningarna väl förberedda. Man hade kunnig personal som kunde skickas ut för reparationer och också hyfsat förspänt med reservdelar. Under tiden som Ryssland ideligen slagit mot elsystemet lärde sig

ukrainarna bland annat hur man skulle trygga säkerheten för reparationspersonalen. Lärdomarna för Sverige? Det handlar om förberedelser.

– Att se över vår förmåga att utföra reparationer utifrån alla aspekter, säger Anders Odell.

Energiförsörjningen har varit ett utpekat mål i angreppet på Ukraina. Det kan inte uteslutas att samma taktik skulle användas om Sverige skulle bli attackerat.

– En fungerande energi- och kraftförsörjning är grundläggande för att samhället ska fungera, säger Odell.

Hur förberett är då Sverige i dag? Förmodligen sämre än vad Ukraina var 2022 när ryssarna anföll Ukraina, enligt Erik Nordman, säkerhetschef på Svenska kraftnät.

– De har levt med hotet så nära i sin vardag på ett annat sätt än vad vi har gjort under lång tid. Så jag skulle säga att de var mer förberedda då än vad vi är i dag.

För det finns uppenbara svagheter i det svenska elnätet, elproduktionen och skyddet av detsamma. Sverige är ett långt land med mycket elproduktion i norr som ska transporteras långa vägar söderut. På så vis är vi mer sårbara än många andra länder, enligt Erik Nordman.

Reparationsberedskapen är extra viktig, visar erfarenheten från Ukraina.

– Och den kan vi stärka rejält. Det är viktigt med egen personal, säger Erik Nordman.

Det finns också en hel del att göra vad gäller lagerhållning av reservdelar, enligt Nordman.

Rapport: Vägarna och järnvägarna som är såbara för oväder och klimatförändringar
Omfattande köer med bilar som satt fast i timmar och fordon som fastnade i vattenmassorna blev resultatet när ett skyfall i somras förstörde en vägsträcka på E45 norr om Lilla Edet. En 14 kilometer lång sträcka mellan Lilla Edet och Trollhättan stängdes av. Och förra sommaren spårade ett persontåg ur söder om Hudiksvall efter att banvallen givit efter stormen "Hans". Exemplet på hur extrema oväder får stora konsekvenser för transporter, vägar och järnväg är många och lär bli allt fler i takt med klimatförändringarna. I en ny rapport från Svenskt Näringsliv identifieras flera platser över hela landet där transportinfrastrukturen är som mest utsatt. Även om områdena är fler är det tydligt att de höga staplarna står som tätast i den industritunga Göteborgsregionen som också är ett nav för transporter. Hit går flera av Sveriges viktigaste vägar och järnvägar och här finns en hamn som är helt avgörande för svensk utlandshandel.

Läs rapporten

[Klimatanpassning av transportinfrastruktur](#)

Ladda ner

Över 1 000 miljarder till infrastrukturen – därför räcker det inte
Positivt med ökade anslag men långt ifrån tillräckligt, anser flera experter om regeringens ”historiska” infrastruktursatsning. ”Av över 1 000 miljarder är egentligen allt utom 10 miljarder redan in-tecknat”, säger Nils Paul, infrastrukturexpert på Svenskt Näringsliv. En ökning av ramen med 200 miljarder och ”historiskt stora satsningar”. Det utlovade regeringen när den tidigare i höstas gav ett första besked om den nya infrastrukturpropositionen.

Under åren 2026–2037 planerar regeringen att spendera 1 171 miljarder kronor på landets infrastruktur. De delar som hittills har pekats ut som prioriterade är ökat underhåll, samhällsekonomisk lönsamhet och bättre förutsättningar för arbetspendling och godstrafik. Hur pengarna ska fördelas mer i detalj återstår dock att se. Den 8 oktober ska regeringen berätta hur stor del av de 1 171 miljarderna som ska läggas på underhåll respektive nyinvesteringar, samt hur summan ska fördelas mellan vägnätet och järnvägen. Men redan nu menar branschexperter från industrin att den avsatta summan – trots att den innebär en ökning med 20 procent jämfört ramen i den nuvarande nationella planen för transportinfrastruktur – inte kommer att vara tillräcklig.

Den kommande infrastrukturpropositionen är den första som läggs sedan Sverige gick med i Nato, något som mycket väl kan få betydelse för inriktningen. Historiskt sett har Sverige i huvudsak anpassat infrastrukturen för att man ska kunna ta sig från norr till söder och vice versa, men nu pratas det allt oftare om behovet av infrastruktur i väst-östlig riktning, till exempel från hamnarna i västra Sverige österut och vidare till Finland. Hur de satsningarna ska finansieras är dock oklart.

Läs hela artikeln: [Över 1 000 miljarder till infrastrukturen – därför räcker det inte \(Tidningen Näringslivet\)](#)

Nordic Cyber Resilience Report: Cyberbrottsligheten förväntas öka – vilja till samverkan för ökad motståndskraft

6 av 10 svenska respondenter uppger att deras organisation har drabbats av minst en cyberattack som lett till allvarliga störningar under det senaste året. Dessutom förväntar sig 9 av 10 respondenter att cyberbrottsligheten kommer att öka framöver. Detta visar en

ny undersökning som har utförts på uppdrag av Tietoevry. Tietoevry genomför återkommande cybersäkerhetsundersökningar som ett led i bolagets kontinuerliga arbete för att öka medvetenheten om cybersäkerhet och motverka den digitala kriminaliteten. I årets undersökning, Nordic Cyber Resilience Report, uppger 59 procent av respondenterna att organisationen som de arbetar för, har drabbats av minst en cyberattack som lett till allvarliga störningar. En majoritet av de tillfrågade, 88 procent, förväntar sig att cyberbrottslighet kommer att öka under de kommande åren.

– Resultaten visar återigen att den digitala kriminaliteten är ett utbrett samhällsproblem. Även Tietoevry har erfarit detta på nära håll genom den kriminella ransomware-attack som drabbade oss i Sverige, och som följd av den, vissa av våra kunder. Med vår långa erfarenhet av att jobba med cybersäkerhet och som stor leverantör till viktiga samhällsaktörer, vill vi bidra med insikter som belyser denna viktiga fråga, säger Oskar Ehrnström, säkerhetschef på Tietoevry Tech Services i Sverige.

Ukrainares livsvillkor i Sverige förbättras

Sveriges riksdag röstade den 2 oktober ja till regeringens proposition för att förbättra ukrainares livsvillkor i Sverige. Lagändringarna träder i kraft den 1 november i år. Förslagen i propositionen syftar till att förbättra levnadsvillkoren för personer från Ukraina som har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i Sverige enligt massflyktsdirektivet. Från 1 november kan fler folkbokföra sig i Sverige.

– De aktuella lagändringarna med snabbare folkbokföring förbättrar levnadsvillkoren för den ukrainska gruppen och ger dem större möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och integreras i det svenska samhället, säger migrationsminister Johan Forssell.

Lagändringarna innebär att ukrainare med tillfälligt skydd kan folkbokföra sig tidigare än enligt nuvarande lagstiftning. Det kan därmed snabbare kan få tillgång till bland annat Arbetsförmedlingens etableringsinsatser, vilket innebär att deltagare kan få etableringsersättning och i vissa fall etableringstillägg eller bostadsersättning. En person som inte kan klara sin försörjning kan ansöka om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen hos kommunens socialtjänst på samma sätt som övriga bosatta i en kommun. Dessutom får ukrainare samma tillgång till hälso- och sjukvård och tandvård som de som är bosatta i Sverige. De som jobbar kan omfattas av den arbetsbaserade föräldraförsäkringen.

Vecka 39

Ökning av deepfakes – fler företag i riskzonen

Allt fler företag uppger att de har utsatts för deepfake-bedrägerier, visar en ny undersökning. Det är mycket samordnade och sofistikerade attacker, enligt Mike Weil, chef för digital kriminalteknik på Deloitte. Runt en fjärdedel av alla företag har utsatts en eller flera gånger för så kallade ”deepfakes”, det vill säga bedrägerier där någon

använder sig av förfalskade röstsamtal eller till och med falska videokonferenser i syfte att komma över data. Det visar en ny undersökning som Deloitte har gjort. Dessutom väntas problemet bli allt vanligare, enligt en artikel i Computer Sweden.

– Vi talar om mycket samordnade och sofistikerade attacker, där det finns en hel underrättelseoperation för att förstå din organisation eller en klient. Det här är inte slumpmässiga attacker. De letar efter svagheter inom organisationen, och det är ett sätt att få mycket pengar att lämna en organisation, säger Mike Weil, chef för digital kriminalteknik på Deloitte Financial Advisory Services, till tidningen.

Svenskarna är oroliga för matbrist vid kris enligt ny undersökning
Sveriges bristande livsmedelsberedskap – och därmed krisberedskap – är en utmaning. Sverige förlitar sig på import då Sveriges bönder och livsmedelsaktörer enbart producerar 50 procent av landets mat. Denna så kallade självförsörjningsgrad kan jämföras med till exempel Finlands 80 procent och Danmarks 150 procent. Lantmännens undersökning visar att en majoritet av medborgarna är oroliga för att maten inte ska räcka till under kriser, men samtidigt vill två av tre veta mer hur man som konsument kan påverka. Sverige har inga reservlager av spannmål, insatsvaror till jordbruket eller andra förnödenheter.

Samtidigt pågår ett aktivt arbete i landets grannländer med att bygga och öka sina beredskapslager, något Lantmännen tycker att även Sverige ska göra. Beräkningar visar att det tar uppemot tio år att bygga upp beredskapslager av spannmål för tre månader, varför Lantmännen anser att detta arbete behöver starta omgående.

Läs hela undersökningen: [Svenskarna är oroliga för matbrist vid kris enligt ny undersökning - \(Lantmännen\)](#)

FRA tar över ansvaret för Nationellt cybersäkerhetscenter

Regeringen har beslutat att omstrukturera Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC), som från och med den 1 november 2024 kommer att ledas av Försvarets radioanstalt (FRA). Centret kommer att styras av en chef som utses av regeringen. Som tidigare aviserats tillför regeringen i årets budgetpropositionen 50 miljoner kronor till FRA för att bygga upp en effektiv och välfungerande verksamhet inom NCSC. Satsningen syftar till att skapa ett mer ändamålsenligt och utåtriktat cybersäkerhetscenter som gynnar hela samhället.

Utredning föreslår en ny lag för att stärka motståndskraften i samhällsviktiga tjänster
I december 2022 antogs EU-direktivet om kritiska entiteters motståndskraft, det så kallade CER-direktivet. Direktivets syfte är att stärka kritiska verksamhetsutövares förmåga att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster på den inre marknaden.

Verksamhetsutövarna ska enligt direktivet bland annat vidta åtgärder för att stärka sin motståndskraft och rapportera incidenter. I betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64) lämnas bland annat förslag om: Krav på riskbedömning, bakgrundskontroller och incidentrapportering för de kritiska

verksamhetsutövare som omfattas av regleringen. Vilka myndigheter som ska utöva tillsyn enligt den nya regleringen och vilka funktioner som ska finnas hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Möjligheter att besluta om sanktioner om en kritisk verksamhetsutövare bryter mot regleringen.

Utredningen lämnar även förslag om att maxbeloppet för sanktionsavgift enligt säkerhetsskyddslagen ska höjas för enskilda verksamhetsutövare. Utredningen föreslår att den nya lagen ska träda i kraft den 1 augusti 2025.

Ryssland tillverkar attackdrönare i Kina för användning mot Ukraina
Ryssland har i hemlighet utvecklat en fabrik för utveckling och produktion av attackdrönare med lång räckvidd för användning i kriget mot Ukraina, skriver Reuters med hänvisning till källor och ett dokument som man granskat. Det är det ryska bolaget IEMZ Kupol, som är dotterbolag till statliga vapenföretaget Almaz-Antey, som utvecklat och flygtestat en ny drönarmodell vid namn Garpiya-3 i Kina med hjälp av lokala specialister, enligt ett av dokumenten. Kupol skrev tidigare i år i ett brev till det ryska försvarsministeriet att man kan producera drönare, inklusive G3 i stor skala vid en fabrik i Kina så att vapnen kan användas i den ”speciella militära operationen” i Ukraina. Det är den beskrivning som Kreml använder för att beskriva kriget. Kinas utrikesministerium säger till Reuters att man inte känner till något sådant projekt.

EUs ministerråd antar Krisinstrumentet för den inre marknaden
Rådet godkände Krisinstrumentet för den inre marknaden (IMERA) den 26 september, vilket är det sista steget i EUs beslutsprocessen. Förordningen som antagits är avsedd att förutse, förbereda sig för och reagera på framtida kriser genom att övervaka eventuella kommande kriser, aktivera vaksamhets- eller krislägen när de inträffar och samordna svar på EU- och medlemsstatsnivå. Rådet har också antagit ett paket av åtgärder som ändrar befintlig lagstiftning inom områden relaterade till den inre marknaden och uppdaterar dem med avseende på krissituationer.

Vecka 38

Så har ryska affärsmän berikat sig efter sanktionerna från väst
Sanktionerna mot Ryssland har lett till att tusentals utländska företag har lämnat landet. Företagens tillgångar har i många fall sålts till vrakpris och berikat ryska affärsmän, skriver DN. AB Volvos ryska tillgångar har sedan de avyttrats hamnat i händerna på sanktionskopplade personer.

– Hade det funnits sanktioner mot köparen när vi sålde så hade det inte blivit den köparen, säger presschef Claes Eliasson.

Kreml ställer krav på utländska företag som vill sälja sina ryska tillgångar – en avskräckningsmetod för att hindra företag från att lämna landet. Sedan 2022 behövs ett godkännande av en regeringskommission, och företagen tvingas ge rabatt på minst 50

procent av marknadsvärdet och betala en obligatorisk provision till den ryska staten, enligt den ryska nyhetsbyrån Interfax.

– Du kan förlora alla dina investeringar. Kreml dikterar villkoren och så länge företagen är där måste de följa den ryska lagstiftningen, säger Laura Solanko, rådgivare och Rysslandsexpert på Finlands Banks forskningsinstitut för tillväxtmarknader, BOFIT.

Läs hela artikeln: [Ryska affärsmän köper upp tillgångar från väst \(DN.se\)](#)

Rysk gas pressar Europa igen

Energikrisen är långt ifrån över. Gasen hänger fortfarande på en skör tråd och EU är fortsatt exponerat mot Ryssland.

– Prisbilden kommer vara högre än den vi vände oss vid under 2010-talet och det finns inga enkla lösningar”, säger gasexperten Gustav Boëthius till TN och menar att en massiv utbyggnad av kärnkraft är vägen framåt.

Trots att EU gör sitt bästa för att diversifiera leveranserna så kommer rysk gas fortfarande till delar av Europa och Bryssel har varit försiktiga med just naturgas i sina olika sanktionspaket riktade mot Ryssland. Gas- och energibristen har tillsammans med andra ekonomiska problem som exempelvis svagare ekonomi i Kina, konkurrensen med kinesiska elbilar och så vidare gjort ”Det tyska undret” till ”Europas sjuke man” med en industri som går på knäna och företag som vill lämna landet.

Läs hela artikeln: [Då skjuter elpriserna i höjden – rysk gas pressar Europa igen | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)

Hotaktörer jobbar helst när IT-avdelningen har gått hem

Arctic Wolf, ledande inom molnbaserade tjänster för operativ IT-säkerhet, presenterar 2024 Security Operations Report som bygger på data från över 250 biljoner säkerhetshändelser i 6 500 organisationer som hanterats av Arctic Wolfs plattform under det senaste året. Nära hälften av alla attacker inträffar utanför kontorstid. 45 procent av alla cyberattacker sker utanför normal arbetstid. Hotaktörerna sätter sina attacker på kvällar, nätter och helger för att minska risken för upptäckt och dra nytta av lägre bemanning och beredskapsnivå. Slutsatsen är att företag och myndigheter i dag behöver säkerhetsövervakning dygnet runt av sina system och plattformar. För många och spretiga säkerhetsverktyg försvårar arbetet.

Flera branscher är ständigt utsatta för angrepp. Något överraskande visar sig techbolag ha den lägsta genomsnittliga IT-säkerhetsstandarden. Den högsta säkerhetsnivån finns inom några av de mest reglerade branscherna – bank och finans, juridik samt vård. Populära program mest utsatta.

Läs hela rapporten: [Arctic Wolf 2024 Security Operations ReportArctic Wolf 2024 Security Operations Report](#)

Outokumpu: Klimatklockan tickar för stål samtidigt som geopolitiken sätter industrin i rampljuset

Den gröna omställningen är en av de främsta drivkrafterna för den industriella omvandlingen under 2000-talet. År 2023 nådde stålindustrin, både kolstål och rostfritt, ett marknadsvärde på 928 miljarder dollar och producerade ~2 miljarder ton stål. För närvarande står stålindustrin för 10 % av de globala utsläppen av växthusgaser – och världen kommer att behöva betydande mängder energi och stål även i framtiden. Fram till 2050 måste stålindustrins utsläpp minskas med 90 % jämfört med 2022 års nivåer, en monumental förändring som kräver en djupgående omvandling av stålaktörer från hela världen. Nya hot tornar också upp sig vid horisonten, inte minst i form av det svåra geopolitiska läget.

Enligt rapporten behövs en ambitiös, långsiktig politik och statligt stöd för att påskynda den gröna omställningen. För att fånga allmänhetens intresse och stöd efterlyser rapporten också en omprofilering av den gröna omställningen för att göra den mer konkret och synlig för allmänheten i form av ett mer hållbart sätt att konsumera.

Läs hela artikeln: [Outokumpu släpper en vitbok om stålindustrins framtid – klimatklockan tickar för stål samtidigt som geopolitiken sätter industrin i rampljuset - Outokumpu Oyj \(cision.com\)](#)

Flera västerländska företag lämnar Kina till förmån för andra länder i Asien

Kinas ekonomiska inbromsning har fått västerländska företag att omvärdera sina investeringar i landet, enligt Realtid. Enligt rapporter från Europeiska handelskammaren i Kina och Amerikanska handelskammaren i Shanghai, drar sig många företag tillbaka eller minskar sin närvaro på den kinesiska marknaden. Huvudorsakerna är långsammare tillväxt, minskade vinstmarginaler och hårdare konkurrens från kinesiska företag, uppger Wall Street Journal.

– Risken att göra affärer i Kina har ökat de senaste åren samtidigt som marknaden har saktat ner, säger Eric Zheng, ordförande för amerikanska handelskammaren.

En färsk undersökning visar att Kina nu har sin lägsta position som investeringsmål på 25 år. Apple och McDonald's är några av de stora amerikanska varumärkena som förlorar mark i Kina till förmån för lokala konkurrenter. Apple har bland annat flyttat en del av sin produktion till länder som Indien och Vietnam på grund av de alltmer osäkra förhållandena i Kina.

Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster

Utredningen Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64) har nu lagt fram slutbetänkandet till regeringen med förslag om införlivning av CER-direktivet i svensk rätt samt förslag till ändring i offentlighets- och sekretessbestämmelserna, ändring i säkerhetsskyddslagen samt i lagen om cybersäkerhet. Utredningen redovisade i delbetänkandet Nya regler om cybersäkerhet, SOU 2024:18 förslag om införlivning av

NIS2-direktivet. Utredningens uppdrag har varit att föreslå de anpassningar av svensk rätt som är nödvändiga för att CER-direktivet ska kunna genomföras. Det har innefattat att föreslå hur identifiering och krav på verksamhetsutövare som omfattas av direktivet ska regleras samt rollfördelningen mellan svenska myndigheter med avseende på de olika uppgifter och ansvarsområden som föreskrivs i CER-direktivet.

Läs slutbetänkandet: [Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster \(Regeringen.se\)](#)

Stärkt granskning av utländska direktinvesteringar

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) granskar utländska direktinvesteringar i skyddsvärd verksamhet i Sverige. Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2025 föreslå att Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) ska bistå ISP i granskningarna. Målet är att stärka granskningen av utländska direktinvesteringar i kritisk infrastruktur. För detta ska FOI få 4 miljoner kronor årligen från och med nästa år. Regeringen vill att Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) ska bistå ISP i granskningen av utländska direktinvesteringar. Vid FOI finns expertis inom exempelvis banbrytande teknik, skyddsvärd verksamhet och förmåga att genomföra risk- och sårbarhetsbedömningar för Sveriges säkerhet. Genom att tillföra ISP dessa förmågor stärker vi Sverige mot hybridhot.

Vecka 37

Omfattande satsningar för att stärka det civila försvaret

Regeringen anser att satsningarna för att utveckla och stärka det civila försvaret måste fortsätta att öka. Regeringen avser tillföra ytterligare 2 miljarder kronor 2025 för att stärka det civila försvaret på bred front. Totalt tilldelas det civila försvaret cirka 8,5 miljarder kronor under 2025. För 2028 och framåt beräknas de totala utgifterna för civilt försvar uppgå till cirka 15 miljarder kronor per år. Detta är en historiskt stor satsning som understryker regeringens prioritering av området.

Läs hela artikeln: [Omfattande satsningar för att stärka det civila försvaret - Regeringen.se](#)

Umeå kommun vill korta handläggningstiderna för Försvarsmakten

Det är viktigt att Försvarsmakten snabbt kan öka sin övningsverksamhet i Sverige och därför är det rimligt att genomföra vissa lättnader när det gäller miljöprovningar under en begränsad period, i form av en förenklad ansökningsprocess och förkortade handläggningstider. Det skriver kommunstyrelsens planeringsutskott i ett remissvar till klimat- och näringslivsdepartementet. I remissvaret ställer sig Umeå kommun dock något tveksam till om en tillfällig förordning kommer underlätta investeringar eller verksamhetsåtgärder som kan antas finnas kvar på längre sikt. Etablering av nya skjutbanor i nya lägen är ett sådant exempel. Förslag om en frist att kunna bedriva den anmälda verksamheten ytterligare två år och att myndigheten i förväg ska förbereda sig

för en kommande ordinarie tillståndsansökan underlättar säkerligen. Frågan är dock om det är tillräckligt för att hantera osäkerheterna med tillståndsprocesserna.

Så kan ny teknik skydda svenska flygplatser från drönarintrång

Otillåtna drönare kan skapa omfattande problem för svenska flygplatser, men det finns beprövad teknik som kan hålla drönarna på avstånd. Det berättar Rikard Tyllström, aktiv inom ämnet vid Lunds universitet, för SvD. Trafiken på Arlanda slogs ut under flera timmar efter att obehöriga drönare hade upptäckts på flygplatsen natten mot 9 september. En händelse som lett till oro för att liknande incidenter kommer att bli vanligare i takt med att fler får tillgång till drönare. Men det finns sätt att stoppa drönare från att flyga för nära flygplatser och andra skyddsplatser. Det menar Rikard Tyllström, verksamhetsansvarig för Lunds universitets laboratorium för obemannade luftfartygssystem. För Svenska Dagbladet berättar han att det finns exempel från andra länder på flygplatser som använder sig av ett slags ”bubblor” som skydd. Bubblorna uppges både bevaka det aktuella luftrummet och se till att obehöriga farkoster inte kan ta sig in i området.

EU:s individuella sanktioner som rör territoriell integritet förlängs med ytterligare sex månader

Rådet har beslutat att förlänga de restriktiva åtgärderna mot dem som är ansvariga för att Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende undergrävs eller hotas med ytterligare sex månader till och med den 15 mars 2025. De restriktiva åtgärder som nu gäller omfattar reserestriktioner för fysiska personer, frysning av tillgångar och förbud mot att göra penningmedel och andra ekonomiska resurser tillgängliga för de personer, företag och organisationer som är uppförda på förteckningen. Sanktionerna kommer att fortsätta att gälla för över 2200 enskilda personer och enheter, av vilka många ålagts sanktioner som svar på Rysslands pågående provocerade och ooberättigade militära angrepp mot Ukraina.

Röda havet-attacker bakom varsel i Pajalagruvan

Gruvföretaget Kaunis iron aviserar personalneddragningar i Pajala gruvan, enligt Di. En av orsakerna är den iranskstödda huthi-milisens angrepp på civila fartyg i Röda havet. Det ökar fraktkostnaderna, menar Kaunis irons vd Klas Dagertun. Problemen för Kaunis iron har flera orsaker. Marknaden för järnmalm har blivit betydligt sämre under 2024. Sedan i juni har priserna rasat med över 30 procent och ligger nu på omkring 90 dollar per ton. Den högvärdiga järnmalmen, som Kaunis iron och LKAB producerar, säljs för drygt 100 dollar per ton, men premien är betydligt lägre än tidigare. Men krisen i Mellanöstern är också en viktig faktor för Kaunis iron. Under hela året har den iranskstödda huthimilisen attackerat den civila sjöfarten i Röda havet med drönare och robotar. Det har tvingat många fraktfartyg att ta den betydligt längre vägen runt Afrika.

– Det ökar våra fraktkostnader med 8-10 dollar per ton. Det gör ganska mycket, det är nästan 50 procent upp på frakterna. Det straffar oss rätt hårt, säger Klas Dagertun.

Läs hela artikeln: [Orsaken bakom neddragningarna i Pajala \(di.se\)](#)

Trump eller Harris: Så påverkas svenska företag

Utfallet i det amerikanska presidentvalet kan få direkt påverkan på den svenska ekonomin. Ett område handlar handelspolitiken, ett annat om bolagsskatten. Globalisering är inte något vi kan hålla borta eller stänga av. Det är den ekonomiska motsvarigheten till en naturkraft - som vind eller vatten.” Orden yttrades av USA:s president Bill Clinton 2000 och är typiska för amerikanska makthavare kring millennieskiftet. Bakom oss låg ett 1990-tal präglad av rivna murar, expanderande marknader och växande globalisering, framför oss väntade elfte september-attackerna, finanskrisen och covidpandemin. I dag har frihandelsvindarna vänt och varken företrädare för Clintons parti eller för det traditionellt näringslivsvänliga, Republikanerna, förespråkar längre frihandel på det sätt som vi har vant oss från amerikanska makthavare.

Läs hela artikeln: [Trump eller Harris: Så påverkas svenska företag | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)

Vecka 36

Fem forskningsprojekt ska stärka Sverige mot cyberattacker

För att möta de utmaningar samhället och industrin står inför inom cybersäkerhet har Sveriges största forskningsprogram, Wallenberg AI, Autonomous Systems and Software Program (WASP), satsat stort på tvärvetenskapliga forskningsprojekt och rekryteringar under 2023. Nu har fem projekt beviljats anslag – alla med fokus på cybersäkerhet inom AI, autonoma system och mjukvara.

Projekten, kallade NEST (förkortning för Novelty, Excellence, Synergies och Teams), är bemannade av några av de bästa forskarna från olika forskningsfält. Syftet är att ta itu med utmanande forskningsfrågor som potentiellt har mycket stor påverkan på akademien, industrin och samhället. Det är första gången WASP väljer att bevilja NEST-projekt inom ett specifikt område. Anledningen är att möta de högprioriterade utmaningar som samhället och industrin står inför inom cybersäkerhet. Projekten finansieras tack vare Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse som donerat 200 miljoner kronor för strategisk forskning och rekryteringar inom cybersäkerhet.

Ny våg av AI-bedrägerier drabbar företagare

Polisen larmar om skenande företagsbedrägerier. Den nya trenden där kriminella utnyttjar AI för att kлона röster och imitera personer är oroväckande, anser Björn Seeth, samordnare på Polisens nationella bedrägericentrum.

– Snart kan rösten bli en värdehandling, säger han till TN.

Efter många varningar om telefonbedrägerier, så kallad vishing, mot privatpersoner, riktar nu fler kriminella in sig på företagare, rapporterar polisen. Det stora skiftet

observerades för ett år sedan då bankerna varslade om begränsande åtgärder för hur mycket en privatperson kan överföra. Under året har antalet inkomna anmälningar från företag dessutom ökat markant.

– Vi ser en stor ökning på det här området den senaste tiden. Allt från enskilda firmor till aktiebolag och föreningar. Det finns också naturliga orsaker att vända sig mot företag då de hanterar större summor, berättar Björn Seeth, samordnare på Polisens nationella bedrägericentrum.

Kinesiska drönarjätten DJI öppnar flaggskeppsbutik i centrala Stockholm

Företaget är störst i världen på att sälja drönare till konsumenter och svartlistat i USA. Det är H&M-ägaren Stefan Perssons fastighetsbolag Ramsbury som äger fastigheten på Drottninggatan där butiken öppnar, något Fastighetsvärlden var först att rapportera om. Tidigare hade kedjan Body Shop butik i lokalerna. DJI:s drönare har länge sålts på den svenska marknaden men via återförsäljare. Nu öppnas första butiken i egen regi. Det kinesiska bolaget har under flera år kritiserats hårt i USA, och är numera svartlistat i landet. President Trump förbjöd den amerikanska militären från att köpa drönare eller komponenter från bolaget 2019. Därefter har tonen mot bolaget hårdnat ytterligare. Krav på en särskild licens för återförsäljare för att handla med DJI:s varor har införts och Bidenregeringen svartlistade bolaget 2021 med motiveringen att DJI tillhör det kinesiska militärindustriella komplexet.

Framtidsinvesteringar och tillväxtreformer för ett rikare och tryggare Sverige

Regeringen presenterade den 3 september satsningar för att främja Sveriges tillväxt. Satsningarna omfattar historiska satsningar på infrastruktur, den största satsningen på forskning någonsin och åtgärder för att göra det enklare att driva företag i Sverige. Infrastrukturpropositionen kommer innebära att satsningarna på infrastrukturramen ökar med 200 miljarder kronor jämfört med den tidigare planperioden – totalt 1 171 miljarder kronor. Vidare kommer regeringen i den kommande forsknings- och innovationspropositionen öka anslagen till forskning och innovation kraftfullt. Regeringen och Sverigedemokraterna beräknar att nivåhöjningen av anslagen blir 6,5 miljarder 2028, den största satsningen på forskning någonsin.

Regeringen presenterar den största forsknings- och innovationssatsningen någonsin. Forskning och innovation av hög kvalitet krävs för att skapa tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen för 2025 den största ökningen av resurser till forskning och innovation någonsin, en kraftfull satsning på 6,5 miljarder kronor med inriktning på excellent forskning, och forskning och innovation för banbrytande teknik. Satsningarna kommer att presenteras i kommande forsknings- och innovationsproposition i slutet av 2024.

Ryssland värvar kriminella i Norden – ska utföra ”uppdrag och sabotage ”

En rad oförklarliga incidenter har inträffat – utan att någon misstänkt gärningsman kunnat gripas. Nu varnar norska säkerhetspolisen, PST, för att Rysslands underrättelsetjänst försöker värva kriminella.

– I flera länder ser vi nu att rysk underrättelsetjänst har rekryterat lokala kriminella, säger PST-chefen Beate Gangås till Dagbladet.

I flera länder i Europa misstänks den ryska underrättelsetjänsten ha rekryterat kriminella för att utföra olika typer av uppdrag och sabotage. Enligt norska säkerhetspolisen PST är risken stor för att kriminella i Norge kan användas.

– Vi utreder flera händelser. Den ryska underrättelsetjänsten använder kriminella för att utföra sabotage. Från samarbetstjänster i andra länder vet vi att vapenleveranser till Ukraina är särskilt utsatta, säger PST-chefen Beate Gangås till Dagbladet.

I Norge pekas energisektorn ut som särskilt utsatt och Gangås bekräftar att den ryska underrättelsetjänsten har använt olika sociala medier och meddelandeappar för att komma i kontakt med de kriminella.

– Den ryska underrättelsetjänsten rekryterar digitalt. Det är också så att de som tar emot och tar på sig uppdrag inte nödvändigtvis förstår vem som egentligen är uppdragsgivare, säger hon.

I Finland har flera incidenter och sabotage inträffat, utan att polisen kan förklara vad som hänt. Bland annat har obehöriga tagit sig in i kraftverk. Även i andra europeiska länder har lokala kriminella använts för att sprida rädsla och oro, skriver Dagbladet.

Enligt Beata Gangås är det därför viktigt med ett brett samarbete.

Frysta ryska tillgångar till Ukraina

Ukraina kan vid årsskiftet komma att få de första 50 miljarder dollar av de ryska tillgångar som frysts utomlands. Pengarna kan användas till både krigsskadeersättning och försvar. Det uppgav premiärminister Denys Shmyhal vid en paneldiskussion under Ukraina 2024 Independence forum, enligt Ukrinform.

– Vårt mål är att få ut alla 300 miljarder dollar i frysta ryska tillgångar. Vi arbetar för närvarande med att få 50 miljarder dollar från våra partners som en handpenning, med hänsyn tagen till att hela beloppet i framtiden kommer att konfiskeras och återbetalas, sade han.

Färre cyberattacker efter Natointrädet

Antalet cyberattacker och påverkanskampanjer riktade mot Sverige har minskat efter inträdet i Nato. Den bedömningen gör flera säkerhetsexperter som Sverige Radio Ekot talat med. Flera experter var oroliga för att Natomedlemskapet skulle öka antalet cyberattacker mot Sverige, men i själva verket har det varit tvärtom. Även om Sverige

fortfarande utsatts för attacker som tros härstamma från främmande makt är det färre än inför Natointrädet.

– Det kanske var viktigare för dem att påverka vårt beslut runt Nato än det var att försöka få oss att känna att vi var dumma som gick i Nato, säger Marcus Murray, cybersäkerhetsexpert på företaget Truesec, till Ekot.

Enligt Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) har även antalet påverkanskampanjer som noterades tidigare i samband med till exempel koranbränningar minskat.

– Iran har tidigare pekats ut som ansvarig för cyberattacker mot svenska intressen, men sedan Sverige lämnade ut den livstidsdömde iraniern Hamid Noury till Iran har MPF noterat väsentligt färre attacker, säger ställföreträdande myndighetschef Mikael Tofvesson till Ekot.

Stort vinstlyft för Rysslands största aluminiumproducent

Ryssland största aluminiumbolag Rusal ökade sin justerade nettovinst med 42 procent under första halvåret, jämfört med samma period förra året. Vinstlyftet uppnåddes trots ett tapp i intäkterna på 4,2 procent till följd av lägre aluminiumpriser. Det som möjliggjorde detta var att kostnaderna gick ner 15,9 procent under samma period, främst till följd av billigare råmaterial. Det justerade nettoresultatet blev 446 miljoner dollar (315). Produktionen steg med 2,3 procent. Efter den ryska marknaden, som uppges vara tillbaka på samma nivå som före Ukrainakriget volymmässigt, är Kina den största marknaden för Rusal. Hela Asien står numera för 42 procent av bolagets intäkter, mot 33 procent under första halvåret 2023 och 38,4 procent sett till hela 2023. Rusal är noterat i Hongkong.

Oroväckande naivt om registren

Transportstyrelsen hänvisar till företags skatt- och momsregistrering för att säkerställa att de är lagliga. Det vore djupt oroande om detta är representativt för myndigheters syn på risken att utnyttjas, skriver Erik Zsiga på DIs ledarsida.

Det behövs ett omtag kring kommersialiseringen av viss integritetskänslig information. Drygt 12 000 företag, organisationer och myndigheter har direkt tillgång till det svenska fordonsregistret, rapporterade Ekot i måndags. Där framgår bland annat vem som är ägare, adress och detaljerad teknisk information. Ett nyttigt hjälpmedel alltså för kriminella och främmande makt som vill stjäla en viss bil eller bildel, skjuta eller hota en person, eller kartlägga rörelsemönster. Men Transportstyrelsen – som ansvarar för registret – kontrollerar inte vem som äger de företag som har tillgång till registret. Ekot frågade om inte öppenheten riskerar att missbrukas av kriminella:

”Jag tror det är svårt. Du ska till exempel ha ett krav på skatt- och momsregistrering i Sverige för att ansöka om direktåtkomst”, lugnade den ansvariga sektionschefen.

Det är inte första gången som Transportstyrelsens naivitet kring känslig information blottas, men detta uttalande tar ändå priset. Skatt- och momsregistreringen visar bara att det finns ett företag, och det är ingen som helst garant i sammanhanget. Var tredje person inom organiserad brottslighet har haft företagsengagemang, till exempel styrelseuppdrag, enligt en rapport som Stockholms Handelskammare släppte i januari. Och var tionde gängkriminell i Stockholms län äger ett företag, enligt en granskning av SVT Nyheter i november. Det vore djupt oroande om Transportstyrelsens svar är representativt för myndigheters syn på risken att utnyttjas. Dessvärre är problemet än allvarligare. Vem som helst kan på Transportstyrelsens hemsida knappa in ett registreringsnummer. På någon minut fås ett mejl med bland annat ägarens namn, adress och en mängd annan information. Bank-id krävs visserligen, men det finns också företag som på internet tillhandahåller samma information utan detta. Även till exempel polisbilar är sökbara.

De vällovliga syften som kan finnas med tillgängliga register, borde i många fall gå att uppfylla med anonymiserade uppgifter. Samtidigt som näringslivet lägger stor möda på att följa GDPR, har vissa företag kommersialiserat minst lika integritetskänslig information. Denna vidöppna kran måste vridas åt. Offentlighetsprincipens syfte är inte att hjälpa spioner och gäng.

Cyberattacker blir allt mer avancerade

Cyberattacker mot svenska myndigheter blir allt mer avancerade, visar en granskning som Sveriges radio Ekot gjort. I princip samtliga av de 20 myndigheter som Ekot varit i kontakt med konstaterar att enklare attacker sker varje dag. De blir också mer avancerade och svårare att värja sig mot. – Jag skulle säga att det är ett konstant flöde, möjligen ökande och framför allt mer sofistikerat, säger Mattias Joelsson, ansvarig för it-säkerhet på Konsumentverket, till radion. Men attackerna ökar inte i samma höga takt som under de senaste åren. Enligt statistik från cybersäkerhetsföretaget Truesec har antalet attacker som de avvärjt för sina kunder stabiliserats på en hög nivå i år, efter att de ökat kraftigt under de två åren innan dess.

Nytt uppdrag om säkerhetsrisker i myndigheters lokalförsörjning

Regeringen har beslutat att ge Domstolsverket, Kriminalvården och Polismyndigheten i uppdrag att gemensamt identifiera säkerhetsrisker kopplade till ägar- och hyresförhållanden av fastigheter, samt utarbeta gemensamma metoder för att minimera sådana. Syftet med uppdraget är bland annat att förhindra att myndigheter hyr lokaler av kriminella. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Ekobrottsmyndigheten, Säkerhetspolisen och Åklagarmyndigheten, samt andra relevanta myndigheter och aktörer. Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2024. Läs hela uppdraget: Nytt uppdrag om säkerhetsrisker i myndigheters lokalförsörjning - Regeringen.se

Tilläggsdirektiv till utredning om särskild kontroll av vissa utlännningar Regeringen har den 29 augusti beslutat att utöka uppdraget för den utredning som ser över lagen om särskild

kontroll av vissa utlänningar. Utredaren ska nu även se över frågor som rör frysning av tillgångar. I maj 2024 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar. Utredningen syftar bland annat till att utifrån det försämrade säkerhetsläget säkerställa ett effektivt skydd mot utlänningar som utgör kvalificerade hot mot Sverige. Utredaren ska till exempel föreslå en förlängning av tidsgränserna för förvar och utökade möjligheter att använda tvångsmedel. Regeringen har nu beslutat att utöka uppdraget. Utredaren ska även analysera och överväga om frysning av tillgångar bör införas som komplement till de åtgärder som kan vidtas mot utlänningar som utgör kvalificerade säkerhetshot mot Sverige. Om det bedöms att frysning av tillgångar bör införas ska utredaren föreslå hur en sådan ordning kan utformas. Utredningstiden ligger fast och uppdraget ska därmed redovisas senast den 21 november 2025.

TIPS: Slutligen, om ni inte redan läst den rekommenderas artikeln [Ursula von der Leyen's second term from hell](#)

Vecka 35

Ryssland värvar kriminella i Norden – ska utföra ”uppdrag och sabotage ”

En rad oförklarliga incidenter har inträffat – utan att någon misstänkt gärningsman kunnat gripas. Nu varnar norska säkerhetspolisen, PST, för att Rysslands underrättelsetjänst försöker värva kriminella.

– I flera länder ser vi nu att rysk underrättelsetjänst har rekryterat lokala kriminella, säger PST-chefen Beate Gangås till Dagbladet.

I flera länder i Europa misstänks den ryska underrättelsetjänsten ha rekryterat kriminella för att utföra olika typer av uppdrag och sabotage. Enligt norska säkerhetspolisen PST är risken stor för att kriminella i Norge kan användas.

– Vi utreder flera händelser. Den ryska underrättelsetjänsten använder kriminella för att utföra sabotage. Från samarbetstjänster i andra länder vet vi att vapenleveranser till Ukraina är särskilt utsatta, säger PST-chefen Beate Gangås till Dagbladet.

I Norge pekas energisektorn ut som särskilt utsatt och Gangås bekräftar att den ryska underrättelsetjänsten har använt olika sociala medier och meddelandeappar för att komma i kontakt med de kriminella.

– Den ryska underrättelsetjänsten rekryterar digitalt. Det är också så att de som tar emot och tar på sig uppdrag inte nödvändigtvis förstår vem som egentligen är uppdragsgivare, säger hon.

I Finland har flera incidenter och sabotage inträffat, utan att polisen kan förklara vad som hänt. Bland annat har obehöriga tagit sig in i kraftverk. Även i andra europeiska länder har lokala kriminella använts för att sprida rädsla och oro, skriver Dagbladet.

Enligt Beata Gangås är det därför viktigt med ett brett samarbete.

Frysta ryska tillgångar till Ukraina

Ukraina kan vid årsskiftet komma att få de första 50 miljarder dollar av de ryska tillgångar som frysts utomlands. Pengarna kan användas till både krigsskadeersättning och försvar. Det uppgav premiärminister Denys Shmyhal vid en paneldiskussion under Ukraina 2024 Independence forum, enligt Ukrinform.

– Vårt mål är att få ut alla 300 miljarder dollar i frysta ryska tillgångar. Vi arbetar för närvarande med att få 50 miljarder dollar från våra partners som en handpenning, med hänsyn tagen till att hela beloppet i framtiden kommer att konfiskeras och återbetalas, sade han.

Färre cyberattacker efter Natointrädet

Antalet cyberattacker och påverkanskampanjer riktade mot Sverige har minskat efter inträdet i Nato. Den bedömningen gör flera säkerhetsexperter som Sverige Radio Ekot talat med. Flera experter var oroliga för att Natomedlemskapet skulle öka antalet cyberattacker mot Sverige, men i själva verket har det varit tvärtom. Även om Sverige fortfarande utsatts för attacker som tros härstamma från främmande makt är det färre än inför Natointrädet.

– Det kanske var viktigare för dem att påverka vårt beslut runt Nato än det var att försöka få oss att känna att vi var dumma som gick i Nato, säger Marcus Murray, cybersäkerhetsexpert på företaget Truesec, till Ekot.

Enligt Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) har även antalet påverkanskampanjer som noterades tidigare i samband med till exempel koranbränningar minskat.

– Iran har tidigare pekats ut som ansvarig för cyberattacker mot svenska intressen, men sedan Sverige lämnade ut den livstidsdömde iraniern Hamid Noury till Iran har MPF noterat väsentligt färre attacker, säger ställföreträdande myndighetschef Mikael Tofvesson till Ekot.

Stort vinstlyft för Rysslands största aluminiumproducent

Ryssland största aluminiumbolag Rusal ökade sin justerade nettovinst med 42 procent under första halvåret, jämfört med samma period förra året. Vinstlyftet uppnåddes trots ett tapp i intäkterna på 4,2 procent till följd av lägre aluminiumpriser. Det som möjliggjorde detta var att kostnaderna gick ner 15,9 procent under samma period, främst till följd av billigare råmaterial. Det justerade nettoresultatet blev 446 miljoner dollar (315). Produktionen steg med 2,3 procent. Efter den ryska marknaden, som uppges vara tillbaka på samma nivå som före Ukrainakriget volymmässigt, är Kina den största marknaden för Rusal. Hela Asien står numera för 42 procent av bolagets intäkter, mot 33 procent under första halvåret 2023 och 38,4 procent sett till hela 2023. Rusal är noterat i Hongkong.

Oroväckande naivt om registren

Transportstyrelsen hänvisar till företags skatt- och momsregistrering för att säkerställa att de är lagliga. Det vore djupt oroande om detta är representativt för myndigheters syn på risken att utnyttjas, skriver Erik Zsiga på Dls ledarsida.

Det behövs ett omtag kring kommersialiseringen av viss integritetskänslig information. Drygt 12 000 företag, organisationer och myndigheter har direkt tillgång till det svenska fordonsregistret, rapporterade Ekot i måndags. Där framgår bland annat vem som är ägare, adress och detaljerad teknisk information. Ett nyttigt hjälpmedel alltså för kriminella och främmande makt som vill stjäla en viss bil eller bildel, skjuta eller hota en person, eller kartlägga rörelsemönster. Men Transportstyrelsen – som ansvarar för registret – kontrollerar inte vem som äger de företag som har tillgång till registret. Ekot frågade om inte öppenheten riskerar att missbrukas av kriminella:

”Jag tror det är svårt. Du ska till exempel ha ett krav på skatt- och momsregistrering i Sverige för att ansöka om direktåtkomst”, lugnade den ansvariga sektionschefen.

Det är inte första gången som Transportstyrelsens naivitet kring känslig information blottas, men detta uttalande tar ändå priset. Skatt- och momsregistreringen visar bara att det finns ett företag, och det är ingen som helst garant i sammanhanget. Var tredje person inom organiserad brottslighet har haft företagsengagemang, till exempel styrelseuppdrag, enligt en rapport som Stockholms Handelskammare släppte i januari. Och var tionde gängkriminell i Stockholms län äger ett företag, enligt en granskning av SVT Nyheter i november. Det vore djupt oroande om Transportstyrelsens svar är representativt för myndigheters syn på risken att utnyttjas. Dessvärre är problemet än allvarligare. Vem som helst kan på Transportstyrelsens hemsida knappa in ett registreringsnummer. På någon minut fås ett mejl med bland annat ägarens namn, adress och en mängd annan information. Bank-id krävs visserligen, men det finns också företag som på internet tillhandahåller samma information utan detta. Även till exempel polisbilar är sökbara.

De vällovliga syften som kan finnas med tillgängliga register, borde i många fall gå att uppfylla med anonymiserade uppgifter. Samtidigt som näringslivet lägger stor möda på att följa GDPR, har vissa företag kommersialiserat minst lika integritetskänslig information. Denna vidöppna kran måste vridas åt. Offentlighetsprincipens syfte är inte att hjälpa spioner och gäng.

Cyberattacker blir allt mer avancerade

Cyberattacker mot svenska myndigheter blir allt mer avancerade, visar en granskning som Sveriges radio Ekot gjort. I princip samtliga av de 20 myndigheter som Ekot varit i kontakt med konstaterar att enklare attacker sker varje dag. De blir också mer avancerade och svårare att värja sig mot. – Jag skulle säga att det är ett konstant flöde, möjligen ökande och framför allt mer sofistikerat, säger Mattias Joelsson, ansvarig för it-säkerhet på Konsumentverket, till radion. Men attackerna ökar inte i samma höga takt

som under de senaste åren. Enligt statistik från cybersäkerhetsföretaget Truesec har antalet attacker som de avvärjt för sina kunder stabiliserats på en hög nivå i år, efter att de ökat kraftigt under de två åren innan dess.

Nytt uppdrag om säkerhetsrisker i myndigheters lokalförsörjning

Regeringen har beslutat att ge Domstolsverket, Kriminalvården och Polismyndigheten i uppdrag att gemensamt identifiera säkerhetsrisker kopplade till ägar- och hyresförhållanden av fastigheter, samt utarbeta gemensamma metoder för att minimera sådana. Syftet med uppdraget är bland annat att förhindra att myndigheter hyr lokaler av kriminella. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Ekobrottsmyndigheten, Säkerhetspolisen och Åklagarmyndigheten, samt andra relevanta myndigheter och aktörer. Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2024. Läs hela uppdraget: [Nytt uppdrag om säkerhetsrisker i myndigheters lokalförsörjning - Regeringen.se](#)

Tilläggsdirektiv till utredning om särskild kontroll av vissa utlänningar Regeringen har den 29 augusti beslutat att utöka uppdraget för den utredning som ser över lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar. Utredaren ska nu även se över frågor som rör frysning av tillgångar. I maj 2024 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att se över lagen om särskild kontroll av vissa utlänningar. Utredningen syftar bland annat till att utifrån det försämrade säkerhetsläget säkerställa ett effektivt skydd mot utlänningar som utgör kvalificerade hot mot Sverige. Utredaren ska till exempel föreslå en förlängning av tidsgränserna för förvar och utökade möjligheter att använda tvångsmedel. Regeringen har nu beslutat att utöka uppdraget. Utredaren ska även analysera och överväga om frysning av tillgångar bör införas som komplement till de åtgärder som kan vidtas mot utlänningar som utgör kvalificerade säkerhetshot mot Sverige. Om det bedöms att frysning av tillgångar bör införas ska utredaren föreslå hur en sådan ordning kan utformas. Utredningstiden ligger fast och uppdraget ska därmed redovisas senast den 21 november 2025.

TIPS: Slutligen, om ni inte redan läst den rekommenderas artikeln [Ursula von der Leyen's second term from hell](#)

Vecka 34

EU inför ytterligare sanktioner mot Belarus

EU beslutade i början av augusti om att införa sanktioner mot individer ansvariga för kränkningar av mänskliga rättigheter i Belarus och förtryck av det belarusiska civilsamhället och landets demokratiska krafter. Presidentvalet 2020 genomfördes under icke-demokratiska former och följdes av omfattande folkliga protester. Den belarusiska statsmakten svarade våldsamt på de demonstrationer och kritiska yttranden mot valfusk och regimens långvariga repressiva styre som följde på valet. Sedan 2020 har repressionen och förtrycket tilltagit ytterligare. Kränkningarna mot stora delar av den egna befolkningen är mycket allvarliga och antalet politiska fångar i landet överstiger i nuläget 1 400 enligt människorättsorganisationen Vjasna.

Sveriges nationella plan för militär rörlighet 2024–2026

Syftet med den nationella planen är att ange regeringens samlade målbilder för att skapa optimala förutsättningar för storskaliga militära operationer inom rimliga och relevanta tidsförhållanden. Den nationella planen är ett verktyg för regeringens strävanden att uppfylla de målsättningar för militär rörlighet som ställs av internationella aktörer såsom EU och Nato, inklusive transporter till och från insatsområden. Från ett svenskt perspektiv omfattar militär rörlighet följande tre delar:

1. 1.

mottagande av militärt stöd,

2. 2.

givande av militärt stöd till annan stat, och

3. 3.

allierade eller partnerländers förbands transitering genom svenskt territorium.

Läs planen: [Sveriges nationella plan för militär rörlighet \(regeringen.se\)](https://www.regeringen.se/press/2024/06/sveriges-nationella-plan-for-militar-rorlighet-2024-2026/)

Nationell rådgivare för stärkt privat-offentlig samverkan i totalförsvaret

Regeringen beslutade den 27 juni 2024 att en särskild utredare, som ska fungera som nationell rådgivare, ska stödja regeringens arbete med att stärka svensk försörjningsberedskap och stödja näringslivets beredskapsplanering genom att bland annat bidra till utvecklad samverkan mellan statliga aktörer och näringslivet. Arbetet ska komplettera det som redan görs i dag inom beredskapssektorerna. Syftet är att öka takten i att stärka Sveriges civila försvar för att uppnå ett starkt totalförsvaret. Rådgivaren ska bland annat följa upp och analysera arbetet med en stärkt försörjningsberedskap, framför allt inom beredskapssektorerna, belysa hinder samt utifrån detta lämna förslag på kompletterande åtgärder i syfte att driva arbetet framåt, ge förslag på, och vid behov initiera, samarbeten mellan statliga aktörer och privata aktörer för att underlätta näringslivets beredskapsplanering och möjlighet att solidariskt kunna stödja Sverige under kris, höjd beredskap och ytterst krig. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2026.

Regeringen utser särskilt sändebud för Ukrainas uppbyggnad, näringsliv och utveckling

Regeringen har idag den 22 augusti utsett Ulrik Tideström till särskilt sändebud för Ukrainas uppbyggnad, näringsliv och utveckling. Sändebudet kommer att ha ett nära samarbete med den ukrainska regeringen, EU:s institutioner, internationella finansiella institutioner, G7-länderna samt andra internationella partners för att stödja Ukrainas uppbyggnad. En central uppgift kommer att vara att företräda regeringen inom den internationella givarsamordningen för stödet till Ukrainas uppbyggnad och EU-närmande. En annan viktig uppgift kommer att vara att främja svenska företags

deltagande i Ukrainas uppbyggnad, i nära samarbete med Business Sweden och övriga Team Sweden.

Tyskland spränger kärnkraftverk – trots kol- och gasberoendet

Tyskland passade den 16 augusti på att spränga kyltornen till kärnkraftverket Grafenrheinfeld. Detta trots att landet är kraftigt beroende av fossil gas- och kolkraft, säger Staffan Reveman, expert på tysk energipolitik, till Tidningen Näringslivet. Medan många länder i Europa, däribland Sverige, har ambitioner att bygga ny kärnkraft har Tyskland gått i motsatt riktning. Sedan i fjol är samtliga kärnkraftverk i landet nedlagda med politisk tvång och avveckling har påbörjats. I fredags sprängdes exempelvis två 143 meter höga kyltorn vid Grafenrheinfeld kärnkraftverk öster om Frankfurt. Staffan Reveman, expert på tysk energipolitik, tycker att det är sorgligt men är knappast förvånad.

– Det blir förstås svårare om eventuella framtida politiker skulle ändra sig kring kärnkraften och vilja återöppna kärnkraftverk, säger han till Tidningen Näringslivet.

Kina svarar på EU:s biltullar

Kina tar sikte på EU:s jordbruksexport som ett svar på tullar på Kinatillverkade elbilar. Kinas handelsdepartement meddelar nu att man inleder en undersökning huruvida EU subventionerar mejeriprodukter som exporteras till Kina. Därmed skulle landet kunna inför tullavgifter på importen. Inom ett år ska de kinesiska myndigheterna ta beslut. Liknande åtgärder, i det tilltagande handelskriget mellan Kina och EU, tog i somras sikte på fläskimport från EU. Den 20 augusti släppte EU-kommissionen ett förslag på hur höga importtullarna ska bli på olika elbilmärken tillverkade i Kina.

Fortum och fyra ledande energiföretag ingår samarbete för stärkt cybersäkerhet
Givet det geopolitiska läget tas ytterligare steg för att säkra motståndskraft i både elproduktion och elförsörjning. Tillsammans lanserar därför Fortum, Vattenfall, E.ON, Uniper och Jämtkraft nu en svensk Energi-CERT, ett riktat stöd till energiföretag för att hantera och förebygga cybersäkerhetsincidenter. Den svenska Energi-CERT:en ska vara energibranschens samlande kraft för operativt cybersäkerhetsarbete. Den ska ge branschspecifik hot- och sårbarhetsinformation och bidra till en samlad lägesbild, därtill ska den ge möjlighet för energiföretag att få tidiga varningar och stöd med incidenthantering och återställning. Initiativet sker genom fem grundande företag, men avsikten är att skapa möjligheter för hela Sveriges energibransch. Ägandet placeras i en stiftelse så att direkta beroenden till de fem grundande företagen undviks. Arbete pågår nu med organisation och leverantörsval. Tidigt i höst kommer en driftig vd utses, med bakgrund inom cybersäkerhet och erfarenhet av CERT-verksamhet och SOC-tjänster.

Supervalåret: Lågt förtroende för demokratin

Lågt valdeltagande, våld mot oppositionella och få regimbyten. Halvårsbokslutet över supervalåret 2024 tyder på att demokratin i världen är på tillbakagång.

– Det vi hittills har sett befäster trenden, säger David Towriss på Stockholmsbaserade International IDEA.

Under 2024 går närmare två miljarder människor i världen till val. Medborgare i ett 70-tal länder, bland annat Bangladesh, Brasilien, Indien, Indonesien, Mexiko, Pakistan, Ryssland och USA – som tillsammans har över hälften av världens befolkning – röstar under året. Enligt en demokratirankning från Economist Intelligence Unit (EIU) hålls fria och oberoende val endast i drygt hälften av länderna.

Inte sedan strax före Sovjetunionens fall har demokratin i världen varit så svag, och många bedömare talar om 2024 som ett ödesår. Så hur har det gått? Inte så bra, enligt David Towriss som är analytiker på International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA). Enligt honom har tecken på att demokratin är på kräftgång syns i flera av de val som hittills har hållits, som lågt valdeltagande, trakasserier mot oppositionella och omtvistade valresultat.

Så såg cyberhoten ut första halvåret av 2024

Cybersäkerhetsföretaget Trend Micro presenterade den 19 augusti sin halvårsrapport över cyberåret 2024: Trend Micro 2024 Midyear Cybersecurity Threat Report. Rapporten redogör för cybersäkerhetsläget under årets första hälft och visar allt från vilka ransomwarefamiljer som varit vanligast och vilka branscher som varit mest utsatta, till vilka mål som utsatts för flest skadliga aktiviteter och hur APT-grupper utvecklar sina arsenaler med allt mer avancerade tekniker. Ransomware är fortsatt en vanlig attackmetod för cyberkriminella grupper under första halvåret av 2024. Lockbit är den ransomware-familj som förekommer i flest filupptäckter, fler än dubbelt så många som listans nummer två StopCrypt (2789 mot 1089).

Tittar man istället på vilka branscher som varit mest utsatta för ransomware attackerna så toppar banksektorn den listan, tätt följt av företag inom teknikbranschen. Trend Micros rapport visar att skadliga aktörer fokuserar på vissa specifika mål där de tror att de har störst möjlighet att lyckas med sina cyberattacker. Under det första halvåret av 2024 har molnapplikationer dominerat listan över var flest skadliga aktiviteter har ägt rum med över 440 miljoner registrerade skadliga aktiviteter.

Rapporten visar även – ganska väntat – att uppdaterade och hanterade enheter inte är lika utsatta för skadlig cyberaktivitet som ohanterade enheter.

Vecka 26

14:e sanktionspaketet mot Ryssland

EU:s medlemsländer antog den 24 juni det 14:e sanktionspaketet mot Ryssland. Sanktionerna inkluderar åtgärder för att försvåra kringgående av tidigare antagna sanktioner samt ytterligare sanktioner mot den ryska ekonomin, energi, finans och handel. Paketet innehåller bland annat ytterligare restriktiva åtgärder för ytterligare 116 individer och samt förbud mot omlastning av rysk LNG på EU:s territorium i syfte att

exportera till tredjeland; förbud mot nya investeringar, såväl som tillhandahållande av varor, teknik och tjänster för att slutföra LNG-projekt under uppbyggnad; krav moderbolag inom EU att göra sitt bästa för att säkerställa att deras dotterbolag från tredje land inte deltar i någon verksamhet som leder till ett resultat som sanktionerna försöker förhindra; för att motverka återexport av varor som kan användas i militärt syfte eller som är avgörande för utvecklingen av ryska militära system, ställs krav på EU-företag som exporterar dylikt till tredjeland att tillämpa due diligence-mekanismer i syfte att identifiera och bedöma riskerna för återexport till Ryssland och vidta åtgärder för att förhindra detta eller åtminstone begränsa möjligheterna för vidareexport; förbud att använda "System for Transfer of Financial Messages" (SPFS), en specialiserad finansiell meddelandetjänst som utvecklats av Rysslands centralbank för att neutralisera effekten av restriktiva åtgärder.

EU-enheter som verkar utanför Ryssland kommer att förbjudas att ansluta till SPFS eller motsvarande specialiserade finansiella meddelandetjänster; samt åtgärder som riktar sig till specifika fartyg som bidrar till Rysslands krigföring mot Ukraina, som är föremål för ett hamntillträdesförbud och förbud mot tillhandahållande av tjänster. De fartyg som avses är sådana som kan användas för tex. transport av militär utrustning till Ryssland, transport av stulen ukrainsk spannmål och stöd i utvecklingen av Rysslands energisektor, till exempel genom transport av LNG-komponenter eller omlastning av LNG. Denna åtgärd riktar sig också mot tankfartyg som ingår i Putins "spökflotta" som kringgår EU:s och Price Cap Coalitions tak (hittills har 27 fartyg identifierats).

Läs hela listan: [Russia's war of aggression against Ukraine: comprehensive EU's 14th package of sanctions cracks down on circumvention and adopts energy measures - Consilium \(europa.eu\)](https://consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/07/22072022-01)

Signaler från Ryssland slog ut tv-bilder i svenskt satellitnätverk
Svenska post- och telestyrelsen, PTS, har upptäckt unika störningar från Ryssland och den ockuperade Krim-halvön till en satellit som används av ett delvis svenskägt företag, vilket nyhetsbyrån Bloomberg rapporterat om. Bland annat ska det vid ett tillfälle i maj visats bilder från ryska segerdagsparaden. Därför har PTS skrivit till FN:s specialorgan Internationella teleunionen för att störningarna ska utredas.

– "Vi vill att det ska upphöra, säger Jonas Wessel på PTS.

Öppning i EU:s hotande handelskrig med Kina

Inför ett hotande handelskrig har Kina och EU enats om att inleda samtal om EU:s föreslagna strafftullar på importen av elbilar. EU-kommissionen varslade för knappt två veckor sedan om att strafftullar på upp mot 38 procent på kinesiska elbilar kan bli aktuella. Tullarna sade kunna bli verklighet i juli, men Tyskland protesterade och varnade för handelskrig och marknadsisolering. Landets näringsminister Robert Habeck är nu i Kina, där han har försökt gjuta olja på vågorna. Det ser ut att ha lyckats. Nu ska Kinas

handelsminister Wang Wentao inleda diskussioner med EU:s handelskommissionär Valdis Dombrovskis.

– Vi är långt från ett slutmål, men det här är åtminstone ett första steg på en lång väg, säger Habeck i Shanghai till Tagesschau.

Cyberattack mot brittiskt vårdföretag

Efter en rysk hackerattack har flera patientuppgifter publicerats på Darknet. Angreppet beskrivs som ”det mest skadliga någonsin i Storbritannien” och har lett till brist på blod på flera sjukhus, skriver SvD. Efter en så kallad ransomware-attack på hälsoföretaget Synnovis krävs nu företaget på en lösensumma motsvarande 520 miljoner svenska kronor av det ryska hackergruppen Qilin.

Företaget har bland annat i uppdrag att genomföra blodtester för ett flertal sjukhus i England och ska ha blivit hackade den 3 juni. I samband med angreppet har förövarna kommit över drygt 300 miljoner patientuppgifter rapporterar The Guardian – däribland namn, födelsedatum och resultat på blodprov. Efter attacken har några av de stora sjukhusen i London inte kunnat matcha patienters blodgrupper i samma utsträckning. Detta har gjort att National Health Service (NHS) vädjat till personer runt om i landet med blodgrupp 0 att donera blod – då blodgruppen i regel kan användas av alla patienter.

Lantmännen och Arla i DI: ”Politiken saknar strategi för livsmedelsberedskap och grön omställning”

Stärkt beredskap har varit en högaktuell fråga sedan Rysslands invasionskrig mot Ukraina, skriver Lantmännen och Arla i DI. Stora och snabba insatser har gjorts för militära försvaret, men för det civila försvaret har det gått betydligt långsammare och inom livsmedelsberedskapen har det inte hänt något konkret alls. Svensk livsmedelsberedskap är lika bristfällig som den var för tjugo år sedan. Då Sverige har ett handelsunderskott för livsmedel på omkring 70 miljarder kronor och saknar lager eller produktionskapacitet i livsmedelsindustrin, utöver den minimala som behövs kommersiellt, är detta anmärkningsvärt. Jämför vi med en annan samhällskritisk verksamhet, det militära försvaret, så har dess anslag fördubblats sedan 2020. Det är fullt rimligt, men lika rimligt är att livsmedelsberedskapen följer samma investeringsvilja. Det är svårt att försvara landet hungrig.

Samtidigt står vi inför en grön omställning där jordbruket både ska minska sin klimatpåverkan och anpassa sig till allt mer extremväder, skriver Lantmännen och Arla. Den säkerhetspolitiska och klimatpolitiska utmaningen går att förena, men det kräver investeringar. Nyligen gick remisstiden ut för utredningen ”Livsmedelsberedskap för en ny tid”. Det är en bra grund, men vår bestämda uppfattning är att det finns tillräckligt med rapporter som konstaterar att Sverige saknar livsmedelsberedskap – nu är det dags för konkreta åtgärder.

Sverige behöver bygga upp lager och inhemsk produktion av kritiska varor för att klara livsmedelsproduktion

2. 2.

Sverige behöver öka sin livsmedelsproduktion

3. 3.

Sverige behöver leda den gröna omställningen också i lantbruket

Läs hela artikeln: [Politiken saknar strategi för livsmedelsberedskap och grön omställning \(di.se\)](#)

Deklaration om beredskapsfrågor, robusthet och resiliens beslutad på ministerrådsmöte (MR-FJLS)

Ministerrådet för fiske och akvakultur, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) i Karlstad den 19 juni fokuserade på beredskap, motståndskraft och ökad konkurrenskraft i produktionen inom Norden. Under mötet beslutade medlemsländerna en gemensam deklARATION gällande beredskapsfrågor, robusthet och resiliens inom fiske och akvakultur, jordbruk, livsmedel och skogsbruk. Sverige är under 2024 ordförande för Nordiska ministerrådet och den 19 juni arrangerades det årliga ministerrådsmötet för fiske och akvakultur, jordbruk, livsmedel och skogsbruk under ledning av landsbygdsminister Peter Kullgren.

Deklarationen som beslutades och skrevs under på mötet har tagits fram på Sveriges initiativ. Den syftar till att länderna enas om ett fördjupat nordiskt samarbete kring frågor gällande beredskap, robusthet och resiliens, givet omvärldssituationen och de kriser som påverkat Norden de senaste åren. Deklarationen knyter an till MR-FJLS samarbetsprogram 2025–2030, där ett av de tre målen berör just stärkt motståndskraft (resiliens) inom ministerrådets sektorer. Deklarationen kommer därför vara betydelsefull som politisk vägledning för vilka fokusområden som bör prioriteras i samarbetet kommande år.

Vecka 24

USA inför nya sanktioner mot Ryssland och säkerhetspakt med Ukraina

Företag och banker i flera länder finns bland de 300 måltavlorna för de nya sanktioner som USA riktar mot Ryssland den 12 juni, rapporterar AFP. Bland dem finns Moskvabörsen och flera IT-företag och naturgasprojekt i Kina, Turkiet och Förenade Arabemiraten. – [Detta] slår mot de vägar de har haft kvar för att komma över material och utrustning från utlandet, säger USA:s finansminister Janet Yellen. Hon säger att syftet också är att öka risken för dem som handlar med Rysslands krigsekonomi. Utländska banker kan straffas för att ha utfört transaktioner åt individer eller ryska banker som tidigare belagts med sanktioner, skriver Bloomberg. USA och Ukraina skrev också under ett nytt säkerhetsavtal under G7-mötet på den 13 juni.

Ryssar kan fortsatt resa – köper dödas pass

Försäljningen av EU-pass till rika kineser och araber, men också till ryssar som trots kriget vill röra sig fritt i Europa fortsätter, skriver SvD. Ungern erbjuder snart uppehållstillstånd för rika utlänningar som investerar på den ungerska bostadsmarknaden. Lagom till sommaren startar Ungern ett särskilt ”gyllene visa”-program, och ska dela ut förnybara, 10-åriga uppehållstillstånd till ”strategiskt viktiga gästinvestorer”. Det är personer som kan plöja ner 250 000 euro i en fastighetsfond, 500 000 euro i privat egendom eller en miljon euro i statliga verksamheter i Ungern. Programmet startar den 1 juli, rapporterar ungerska medier. Det inleds bara några år efter att Ungern tvingades lägga ner ett tidigare liknande program, som troddes vara genomsyrat av korruption. [Läs hela artikeln här: Ryssar kan resa i Europa – erbjuds köpa ungerska pass | SvD](#)

Volvo flyttar produktion från Kina till Belgien

Volvo Cars har börjat flytta delar av sin kinesiska elbilstillverkning till Gent i Belgien, rapporterar The Times. Det sker samtidigt som EU utreder nya importtullar på elbilar från Kina. Källor uppger för The Times att utöver EX30-tillverkning kan även produktion av vissa modeller avsedda för den brittiska marknaden komma att flyttas till Belgien. ”Vi kan inte bekräfta att anledningen till att vi även ska börja producera EX30 i Belgien har med införandet av tullar i EU att göra. Det är för tidigt att spekulera i konsekvenserna av vad denna utredning kommer att komma fram till, eller eventuella åtgärder”, skriver Kristin Boldemann Wester, global pr-chef för Volvo, i ett mejl till TT.

Business Sweden undersökning: Kronan, priserna och geopolitiken

En svag krona ger hälften av de svenska industriföretagen bättre förutsättningar att vinna exportaffärer på utlandsmarknaden. Samtidigt uppger tre fjärdedelar av företagen att de ökade geopolitiska spänningarna i världen har en direkt påverkan på deras verksamhet. Det visar en ny undersökning som Business Sweden presenterade den 11 juni. 300 ledande företrädare för svenska industriföretag har deltagit i undersökningen. Syftet är att få raka svar på tre brinnande frågor: kronans påverkan på exportaffärer, företagens förmåga att höja priser gentemot utlandskunder samt geopolitikens påverkan på deras verksamhet runtom i världen. – Vi ser i resultatet att kronkursen har en stor påverkan och ger drygt hälften av industriföretagen bättre förutsättningar att vinna exportaffärer på utlandsmarknaden, förklarar Lena Sellgren, chefekonom på Business Sweden. Det är den svenska basindustrin – Trä och papper, Stål och metall samt Kemi och läkemedel – som vinner mest på en svag krona enligt undersökningen. För branscher med stor andel insatsvaror från utlandet, däribland Fordon och Elapparatur och elektronik, är uppsidan av en svag krona betydligt mindre. – Att vissa företag med ett stort importinnehåll får sämre förutsättningar är ingen överraskning eftersom det blir dyrare att importera. Men en intressant insikt är att tre fjärdedelar av respondenterna har utrymme att föra över ökade kostnader för till exempel insatsvaror i prishöjningar för utlandskunder, fortsätter Lena Sellgren. Ett överraskande resultat kan också skönjas i svaren på en tredje fråga om

de aktuella geopolitiska spänningarna som Rysslands invasionskrig i Ukraina, krisen i Mellanöstern och maktkampen mellan USA och Kina. – Hela tre fjärdedelar av företagen uppger att det geopolitiska läget har en direkt påverkan på deras verksamhet på utlandsmarknaden. Dessvärre lär inte dessa spänningar mildras, utan om något intensifieras. Alla företag behöver idag ha en väl genomarbetad krishanteringsplan, avslutar Lena Sellgren.

Kinesiska hackare uppges ligga bakom stort VPN-intrång

Redan i början av förra året gick företaget Fortinet ut med information om att hackare hade börjat utnyttja en sårbarhet i företagets VPN-tjänst. Och nu pekar det nederländska cybersäkerhetscentret NCSC ut statligt sponsrade kinesiska hackare som ansvariga för attackerna. Det skriver Computer Sweden. Hackarna ska ha skaffat sig tillgång till runt 20 000 VPN-system på olika håll i världen. De kinesiska myndigheterna har inte kommenterat saken ännu.

IMY vill att det tillsätts en utredning om bakgrundskontroller

I en hemställan till regeringen vill Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) att det tillsätts en utredning med uppdrag att säkerställa en lämplig balans mellan behovet av att utföra bakgrundskontroller och skyddet för den personliga integriteten. IMY har den 13 juni skickat en hemställan till regeringen om att tillsätta en utredning med uppdrag att se över behovet av ytterligare reglering av möjligheterna att utföra bakgrundskontroller. – Vi ser att det finns ett berättigat behov av att utföra bakgrundskontroller till exempel för att skydda samhället mot organiserad brottslighet, samtidigt som det finns tydliga integritetsrisker med bakgrundskontroller. Vi bedömer att den nuvarande regleringen inte är tillräcklig för att säkerställa en lämplig balans mellan dessa intressen. En tydligare reglering av bakgrundskontroller skulle leda till större förutsebarhet för berörda aktörer om vad som är tillåtet och även ge ett bättre skydd för enskilda personer, säger David Törngren, vikarierande generaldirektör på IMY. IMY anser att utredningens uppdrag dels bör omfatta möjligheterna att utföra bakgrundskontroller, dels möjligheterna att få tillgång till information som behövs för att göra bakgrundskontroller, till exempel från belastningsregistret. [Läs hela hemställan här: Hemställan om utredning avseende bakgrundskontroller \(imy.se\)](#)

USA:s flygvapen lyfter svensk bromsteknik

Med det amerikanska flygvapnet som referens har Scama blivit en snabbväxare, skriver Di. Med Sveriges Nato-inträde ser bolaget, som utvecklar utrullningshinder, en ljus framtid. ”Sverige och Europa börjar vakna till liv. Det behövs en upprustning på många håll”, säger vd Marcus Åhagen. Scama specialiserar sig på att utveckla, tillverka och installera så kallade utrullningshinder, avancerade bromssystem som fångar upp militärflygplan upp till 40 ton vid avbruten start eller misslyckad landning. [Läs hela artikeln här: USA:s flygvapen lyfter svensk bromsteknik \(di.se\)](#)

Vecka 23

Tyskland och Frankrike kämpar för att Putins oligarker ska få sina BMW-bilar och Mercedes

Berlin och Paris motsätter sig EU:s försök att stoppa lyxbilar från att nå Ryssland via Belarus. Tyskland motsätter sig EU:s ansträngningar att täppa till ett kryphål som gör det möjligt för exklusiva varor, inklusive lyxbilar, att nå Ryssland via Belarus, säger fyra EU-diplomater till Politico. Tre av dem sa att Frankrike inte heller var med på tåget. Motståndet från Berlin och Paris har fått EU-länderna att överväga om de ska dela upp ett 14:e paket med sanktioner mot Ryssland från liknande åtgärder mot Belarus, sade tre av diplomaterna, för att få en överenskommelse i tid för det årliga G7-toppmötet som hålls i Italien den 13-15 juni. Det skulle göra det möjligt för EU att gå vidare med omfattande gassanktioner samtidigt som man skjuter upp kampen om sanktionerna mot Belarus.

Läs hela artikeln: [Germany, France fight for Putin's oligarchs to get their BMWs and Mercedes \(POLITICO\)](#)

Hotet från Rysslands skuggflotta i Östersjön – krav på fler åtgärder

Centret för europeiska politiska studier, en oberoende tankesmedja, uppskattar att den ryska skuggflottan är drygt 1 400 fartyg stor – en uppskattning även tankesmedjan Atlantic council gör, rapporterar Expressen. Majoriteten av fartygen befinner sig i Östersjön, där flera av de ryska olje- och fraktfartygen rör sig obehindrat. Karin Karlsbro (L), EU-parlamentariker, skrev förra veckan en debattartikel i Svenska Dagbladet tillsammans med flera baltiska kolleger. Där krävde de åtgärder mot skuggflottan. I debattartikeln föreslås bland annat krav på inspektion av misstänkta fartyg och krav på giltiga försäkringar för att få segla på Östersjön.

Läs hela artikeln: [Hotet från Rysslands skuggflotta i Östersjön – krav på fler åtgärder | Sverige \(Expressen\)](#)

Amerikanska vapen tillåts inte slå mot Moskva

USA tillåter inte att amerikanska vapen som används i Ukraina för mål inne i Ryssland slår så långt som mot Moskva. Det sade USA:s president Joe Biden i en intervju med ABC News, skriver bland annat Di. Flera länder har godkänt att deras vapen får användas mot mål inne i Ryssland för att slå ut baser som beskjuter mål inne i Ukraina, en beskjutning som varit svår att försvara sig emot. Biden svarade inte direkt på en fråga om amerikanska vapen redan använts för detta, men gjorde klart att de inte får användas för mål längre in.

– De får användas nära gränsen, när de används på andra sidan för att attackera specifika mål i Ukraina. Vi tillåter inte attacker 200 miles (cirka 320 kilometer) in i Ryssland, vi tillåter inte att slå mot Moskva eller Kreml, sade han.

Danmark höjer hotnivån för ryska cyberangrepp

Danmark höjer den nationella hotnivån för vad som beskrivs som destruktiva

cyberangrepp, rapporterar danska medier. På en presskonferens i veckan meddelade myndigheten Centrum för cybersäkerhet och försvarsminister Troels Lund Poulsen att organisationer, företag och myndigheter riskerar att utsättas för angrepp av ryska aktörer. Lund Poulsen säger att Rysslands aggressiva beteende har ökat den senaste tiden.

– Det målar upp en bild av att vi är på väg in i en allvarlig situation, säger han.

Tietoevry tydliggör händelseförloppet kopplat till ransomware-attacken

It-konsulten Tietoevry har i veckan gått ut med ett pressmeddelande där man tydliggör händelseförloppet kring den ransomware-attack som man blev utsatta för i januari.

Detta görs med anledning av att det förekommer spekulationer och felaktig information om händelsen, vilket bolaget vill tydliggöra kring. Bolaget inleder med att säga att det har gjorts investeringar på cirka 100 miljoner euro under 2022-2023 i utvecklingen av datacenter, cybersäkerhet och en motståndskraftig it-infrastruktur. Vidare uppges det att säkerhetsutvecklingen följs upp och att man dygnet runt övervakar tjänsterna för att försäkra snabbt agerande vid en eventuell störning.

”När det gäller ransomware-attacken, upptäckte Tietoevrys övervakning misstänkt och ovanlig aktivitet och kunde stoppa attacken under natten samt begränsa dess påverkan”, skriver bolaget.

Vidare framgår det att bolaget inom 24 timmar efter attacken kom att bygga en ny plattform för återställningsarbetet, och man hade återställt över 90 procent av servarna inom fyra dagar efter attacken.

”Återuppbyggnaden av tjänsterna fortsatte därefter i samarbete med berörda kunder. Med undantag för pågående insatser med ett fåtal kunder, så återställdes samtliga av kundernas tjänster helt under mitten av mars”, skriver bolaget.

Nationell samverkansstruktur för hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap
Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen att, tillsammans med Läkemedelsverket, E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner, etablera en nationell samverkansstruktur för hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap av sjukvårdsprodukter och den övriga utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges. Meningen med den nationella samverkansstrukturen är att öka hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap vid fredstida kris, höjd beredskap och då ytterst krig. Socialstyrelsen ska: samtala med Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarsmakten, länsstyrelserna, regionerna, kommuner och andra berörda aktörer på området. Löpande informera Regeringskansliet om hur arbetet med uppdraget fortskrider. Senast den 15 december 2024 och den 15 december 2025 delredovisa och senast den 15 december 2026 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet.

Europeiska Rådet höjer tullar på ryska och belarusiska spannmålsprodukter

Europeiska Rådet antog den 30 maj en förordning som syftar till att ta ut höjda tullar på spannmålsprodukter som importeras från Ryssland och Belarus. Förordningen höjer tullarna på spannmål, oljeväxter och samt pellets av betmassa och torkade ärter från Ryssland och Belarus innebärande i praktiken ett importstopp av dessa produkter. Dessutom kommer dessa varor att hindras från tillgång till unionens tullkvoter. Dessa åtgärder gäller produkter som har sitt ursprung i eller exporteras direkt eller indirekt från Ryska federationen eller Belarus till EU. De kommer inte att påverka transitering genom EU från båda länderna till andra tredjeländer. Åtgärderna träder i kraft den 1 juli 2024.

Svenska aktören tar plats i Natos storsatsning

Inkubatorn Lead har blivit utvald till att representera Sverige i Natos acceleratorprogram Diana, vilket väntas gynna näringslivet.

– Ger oss större nätverk till både kompetens och kapital, säger vd:n Catharina Sandberg, vd för Lead, till Dagens Industri.

Försvarmakten och en rad andra myndigheter har på uppdrag av regeringen samlat lämpliga kandidater till Natos acceleratorprogram Diana. Nu har inkubatorn Lead, med koppling till Linköpings universitet, valts ut som Sveriges bidrag. Natos acceleratorprogram har till uppgift att stötta startups och innovationsbolag för att främja teknikutveckling inom bland annat energi, bioteknologi och rymdforskning. Syftet är att på sikt förstärka Nato-ländernas försvar och säkerhet.

– Att vara en del av Natos uppkopplade system ger oss större nätverk till både kompetens och kapital, vilket ökar möjligheten att accelerera startups. Detta kommer också att förbättra vår internationella uppkoppling, säger Catharina Sandberg.

Växande pessimism bland svenska företag i Kina

Resultatet av Business Swedens och Svenska handelskammarens årliga

opinionsundersökning med svenska företag i Kina ger den dystraste bilden sedan man började mäta för drygt tio år sedan, skriver DN. Och fler företag tror att det kommer att bli sämre innan det blir bättre. En stor anledning till de negativa svaren är att Kinas ekonomi inte alls kommit i gång som väntat efter att restriktionerna efter pandemin släppte. Framför allt håller konsumenter i pengarna. Många tvekar innan de köper dyra saker och sparar hellre. De är också påverkade av en pågående fastighetskris. En del har höga lån på bostäder som sjunker i värde, eller har investerat i bostäder som inte ens har blivit byggda. Ett betydande antal bolag, särskilt industriföretag, påverkas dessutom av att Kinas politiska ledare Xi Jinping har inlett en kampanj som går ut att ”köpa kinesiskt”. Det handlar om att Kina vill rusta inför bojkotter och tullar från andra delar av världen och i allt högre grad bli självförsörjande.

Läs hela artikeln: [Svenska företag har aldrig varit så negativa om Kina \(DN\)](#)

Dags att kraftsamla för Sveriges motståndskraft

Cyberhoten ökar samtidigt som tilltron till beslutsfattarnas förmåga att skydda samhället sjunker. Mörka moln hopar sig på horisonten samtidigt som det blir allt mer uppenbart att den svenska digitaliseringen genomförts utan tillräcklig tanke på säkerhet.

– Det kommer att bli värre och tittar man in i framtiden ser det om inte nattsvalt ut så åtminstone gråsvart, säger Nicklas Haglund, vd för Basalt.

I samarbete med Kantar publicerar säkerhetsbolaget Basalt årligen en rapport som tar tempen på säkerhetsklimatet. I årets Svenskt Säkerhetsindex upplever nästan sju av tio en mer allvarlig hotbild mot Sveriges samhällsviktiga verksamheter. 84 procent av beslutsfattarna bedömer dessutom att hotbilden mot verksamhetens informationsteknologi kommer att öka under de närmaste tre åren. Samtidigt uppger endast tre procent av svenskarna att de har stor tilltro till beslutsfattarnas förmåga att skydda viktig infrastruktur.

– Sverige har traditionellt varit ett samhälle med stark tillit. Att den nu minskar visar att beslutsfattare och politiker måste börja kraftsamla, säger Nicklas Haglund.

EU:s säkerhet och försvar: Europeiska rådet fastställer fem huvudprioriteringar
Rådet har godkänt slutsatser om EU:s säkerhet och försvar mot bakgrund av en unik kombination av hot och utmaningar som exempelvis Rysslands anfallskrig mot Ukraina och ökade spänningar i Mellanöstern, Sahel och andra delar av världen.

I sina slutsatser anger rådet fem huvudprioriteringar för den kommande perioden som medlemsländerna uppmanas att genomföra så snabbt som möjligt:

1. 1.

EU:s orubbliga stöd för Ukraina inkluderande användandet av den nyligen inrättade fonden för bistånd till Ukraina. Det planerade undertecknandet av EU:s säkerhetsåtaganden gentemot Ukraina betonas också.

2. 2.

Mer och bättre utnyttjande av medel tillsammans: Rådet betonar i sina slutsatser att försvarsprodukter måste vara tillgängliga och att EU:s försvarstekniska och försvarsindustriella bas måste stärkas så att den när så krävs kan tillgodose behoven hos medlemsländernas väpnade styrkor och partner. I detta sammanhang betonar rådet också att det är avgörande att tillgången till offentlig och privat finansiering förbättras.

3. 3.

Förstärkning av EU:s handlingsförmåga.

4. 4.

Stärka EU:s motståndskraft och säkra tillgång till strategiska områden. Rådet upprepar vikten av att stärka förebyggande, upptäckt och avskräckning av, respons på och motståndskraft mot hybridhot, utländsk informationsmanipulering och inblandning, cyberhot samt skadlig verksamhet som riktar sig mot EU och dess medlemsländer och partner genom att vidareutveckla särskilda instrument som verktygslådan för cyberdiplomati och EU:s verktygslåda för hantering av hybridhot. I slutsatserna framhålls dessutom vikten av rymd-, havs- och luftområdet.

5. 5.

Partnersamarbete

Vecka 21

Ryssland fryser tillgångar i Unicredit, Deutsche Bank och Commerzbank

Ryssland har fryst lokala tillgångar i Unicredit, Deutsche Bank och Commerzbank på över en miljard euro efter inlämnade stämningar till en rysk domstol. Det rapporterar Bloomberg News med hänvisning till ryska domstolsdokument. Deutsche Bank och Commerzbank har stämts av ett Gazprom-PJSC-företag i en tvist på drygt 1 miljard dollar. Unicredit stäms av RusKhimAlians. Frysta tillgångar i Unicredit uppgår till 462,7 miljoner euro, i Deutsche Bank till 238,6 miljoner och i Commerzbank till 93,7 miljoner, enligt domstolsdokument. Unicredit bekräftar att man fått information kring den ryska rättsprocessen.

Europeiska rådet förbjuder rysk sändningsverksamhet i EU

Rådet har beslutat att avbryta sändningsverksamheten i Europeiska unionen för ytterligare fyra mediekanaler som sprider och stöder den ryska propagandan och anfallskriget mot Ukraina: Voice of Europe, RIA Novosti, Izvestia och Rossiyskaya Gazeta. Dessa mediekanaler står under ständig direkt eller indirekt kontroll av myndigheterna i Ryska federationen och är mycket viktiga och nödvändiga när det gäller att föra fram och stödja Rysslands anfallskrig mot Ukraina, och för att destabilisera dess grannländer. I enlighet med stadgan om de grundläggande rättigheterna kommer dessa åtgärder inte att hindra dessa medieföretag och deras personal från att bedriva annan verksamhet i EU än radio- och tv-sändningar, t.ex. forskning och intervjuer. Ryska federationen har ägnat sig åt en systematisk och internationell kampanj av medie- och informationsmanipulation, inblandning och grov förvrängning av fakta för att berättiga och stödja sitt fullskaliga anfallskrig mot Ukraina och för att stärka sin strategi för destabilisering av sina grannländer och av EU och dess medlemsländer.

Fortsatt starkt stöd till Ukraina

Regeringen avser säkerställa ett långsiktigt stöd från Sverige till Ukraina genom ett treårigt militärt stöd på sammanlagt 75 miljarder kronor. Regeringen och Sverigedemokraterna har även beslutat om totalt 105 miljoner kronor i stöd för att stärka barnets rättigheter och öka skyddet för barn i Ukraina och Moldavien. Därtill har Sverige

genom Sida beslutat om 30 miljoner kronor till Rädda Barnens arbete i Ukraina. Från EU följer samtidigt av ett beslut om att immobilisera den ryska centralbankens tillgångar i EU, att avkastningen från de immobiliserade tillgångarna ska användas för militärt och makrofinansiellt stöd till Ukraina.

Fortifikationsverket: Från nedläggningshot till mångmiljardprojekt

För tio år sedan diskuterades nedläggning. Idag står Fortifikationsverket inför en historisk expansion med investeringar i mångmiljardklassen. "Vi ser en konstant ökning och stora behov åtminstone de kommande tio åren", säger Magnus Önnestig, ekonomidirektör och chef för ledningsstaben hos Försvarsmaktens fastighetsbolag, i en intervju med Di. Det behövs mer övningsfält. Då måste skog förvärvas, helst i anslutning till de befintliga övnings- och skjutfälten. Det krävs mark för att expandera och bygga de nya regementsområdena. Men det pågår också expansion i och kring i stort sett alla befintliga garnisoner. Inte minst är det också ett behov av logistiklösningar, olika former av förråd i hela landet.

Läs hela artikeln: [Från nedläggningshot till mångmiljardprojekt \(di.se\)](#)

Kina hotar Taiwan: Blod ska flyta

Kina har inlett en militärövning vid Taiwan som straff för "separatistiska handlingar". De som stödjer Taiwans självständighet kommer att få sina skallar krossade och blodet ska flyta, varnar Kina. I den två dagar långa militärövningen i Taiwansundet ingår flygplan och fartyg, meddelar den kinesiska militären. Utrikesdepartementets talesperson Wang Wenbin skickar en skarp varning till de taiwaneser som sätter sig emot Kinas mål att ta över ön. "Taiwanesiska självständighetsstyrkor kommer att få sina skallar krossade och blodet ska flyta." Detta eftersom de opponerat sig mot Kinas "åtagande att uppnå fullständigt enande", säger han och beskriver övningarna runt ön som en allvarlig varning. Övningarna inleddes bara tre dagar efter att Taiwans folkvalde president Lai Ching-Te svors in. Den nye presidenten säger efter beskedet om Kinas militärövning att Taiwan kommer att "försvara värderingar om frihet och demokrati".

Europeiska rådet antar en rekommendation om ökad forskningssäkerhet

Rådet har antagit en rekommendation om ökad forskningssäkerhet. Huvudsyftet med rekommendationen är att hjälpa kommissionen och medlemsländerna när de ska åtgärda risker för forskningssäkerheten som härrör från internationellt samarbete. I rekommendationen identifieras risker som främst rör oönskad kunskapsöverföring, utländsk påverkan och etiska eller integritetsrelaterade kränkningar.

Rekommendationen innehåller inga bindande bestämmelser men ger vägledning om åtgärder som kan vidtas av kommissionen, medlemsländerna och forskarsamhället.

Den text som rådet har antagit innehåller en allmän uppmaning om ökad medvetenhet och ger vägledning för att bedöma risker och öka forskningssäkerheten i samband med forskningssamarbete med internationella partner. Texten är indelad i tre avsnitt:

rekommendationer till både kommissionen och medlemsländerna, rekommendationer till medlemsländerna och rekommendationer till kommissionen.

Läs hela rekommendationen: [Rådet antar en rekommendation om ökad forskningssäkerhet - Consilium \(europa.eu\)](#)

Cybersäkerhet: Europeiska rådet godkänner slutsatser om en mer cybersäker och motståndskraftig union

Rådet har godkänt slutsatser om framtidens cybersäkerhet i syfte att ge vägledning och fastställa principerna för att bygga en mer cybersäker och motståndskraftig union. I rådets slutsatser erinrar man om vikten av att fokusera på genomförande, stärka samordningen och samarbetet och undvika fragmentering av cybersäkerhetsreglerna i sektorsspecifik lagstiftning. Man uppmanar också till att ytterligare klargöra roller och ansvarsfördelning på cyberområdet, stärka samarbetet i kampen mot it-brottslighet och att utarbeta en reviderad plan för ramen för hantering av cyberkriser. Stödet till mikroföretag samt små och medelstora företag och behovet av att möta de utmaningar som den nya tekniken medför lyfts också fram. En flerpartsstrategi, inbegripet samarbete med den privata sektorn och den akademiska världen, uppmanas för att överbrygga kompetensklyftan.

I rådets slutsatser betonas vikten av att locka privat kapital och behovet av tillräcklig finansiering. Man framhåller också den yttre dimensionen och erinrar om att det skulle behövas en aktiv internationell politik för att stärka samarbetet med tredjeländer, särskilt i ett transatlantiskt sammanhang, som ett bidrag till ett starkt internationellt ekosystem. Mot bakgrund av den ändrade och allt högre hotnivån uppmanar rådet slutligen kommissionen och utrikeschefen att lägga fram en reviderad strategi för cybersäkerhet.

Vecka 20

Spår och hamnar möjliga mål för ryskt sabotage

Flera länders underrättelsetjänster varnar om ryska planer på omfattande attacker och sabotage i Europa. Svenska järnvägar, hamnar eller energiförsörjningen kan vara möjliga måltavlor. Enligt varningarna planerar Ryssland bombattentat, mordbränder och attacker mot infrastruktur i Europa, rapporterar Financial Times. Sådana angrepp har skett förr, men uppgifterna indikerar en mer samordnad och aggressiv kampanj.

EU beslutar om att använda 3 miljarder euro av ryska tillgångar för att köpa vapen till Ukraina

EU godkände den 8 maj att använda de vinster som genereras genom att investera frysta ryska tillgångar för att köpa vapen till Ukraina. Det sista stora hindret att hantera har varit Belgiens uppfattning kring hur skatteintäkter på kontanter får användas.

Ukrainaplanen: Rådet ger grönt ljus för regelbundna betalningar inom ramen för faciliteten för Ukraina

Rådet fattade den 15 maj beslut där man gick till mötes den ukrainska regeringens förslag avseende ekonomisk återhämtning, återuppbyggnad och modernisering av landet och de reformer som regeringen planerar att genomföra som en del av sin EU-anslutningsprocess under de kommande fyra åren. Rådet ansåg särskilt att Ukraina tack vare denna plan uppfyller förhandsvillkoret för stöd inom ramen för faciliteten för Ukraina (upp till 50 miljarder euro) och att regelbundna betalningar nu kan börja ske.

Uttalande av EU:s utrikesrepresentant på EU:s vägnar om Ryska federationens fortsatta skadliga beteende i cyberrymden

Europeiska unionen och dess medlemsländer fördömer tillsammans med internationella partner med kraft den fientliga cyberkampanj som bedrivs mot Tyskland och Tjeckien av den ryskkontrollerade fientliga aktören Advanced Persistent Threat Actor 28 (APT28). Tyskland offentliggjorde den 3 maj en redogörelse för APT28-attacken mot olika e-postkonton hos det tyska socialdemokratiska partiets verkställande organ. Samtidigt meddelade Tjeckien att tjeckiska institutioner har utsatts för samma cyberkampanj. Statliga institutioner, organ och enheter i flera medlemsländer, däribland Polen, Litauen, Slovakien och Sverige, har tidigare varit måltavlor för samma fientliga aktör. Under 2020 införde EU sanktioner mot personer och enheter som var ansvariga för APT28-attackerna mot den tyska förbundsdagen 2015.

Läs hela meddelandet: [Cyberfrågor: uttalande av EU:s utrikesrepresentant på EU:s vägnar om Ryska federationens fortsatta skadliga beteende i cyberrymden - Consilium \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/foreign-policy/press-room/en/2021/05/04/20210504-01)

Geopolitikens återkomst hotar svensk export

Exportföretagen är stommen i svensk ekonomi och vårt välstånd bygger till stor del på frihandel med andra länder. Men drömmen om global frihandel har ersatts av geopolitik och hotande handelskrig, skriver Håkan Boström i en ledare i GP. För svensk del innebär geopolitikens återkomst och frihandelns tillbakagång dåliga nyheter, både för exporten och för ekonomin som helhet. I takt med att Kina flyttar fram positionerna bör EU därför både knyta närmare band med andra länder och se över den inre marknaden, menar Boström, som varnar för att regelbördan inom EU tynger ner näringslivet så pass att det hotar Europas tillväxt.

”EU:s höga ambitioner på en rad lovvärda områden – som miljö, personlig integritet och sociala villkor, riskerar därmed att försvaga Europa på den globala scenen – vilken indirekt gör det svårare att få med sig andra länder på dessa värderingar. Det är ett genuint dilemma som inte har något bra svar”, skriver han.

Läs hela artikeln: [Minskad frihandel hotar svensk ekonomi | Göteborgs-Posten \(gp.se\)](https://www.goteborgs-posten.se/nyheter/2021/05/04/minskad-frihandel-hotar-svensk-ekonomi/)

Kommunens anti-gruvkampanj olaglig – skattebetalarna betalar

Fyra kommuner i norr har anlitat en PR-byrå för att driva kampanj mot gruvnäringen. Satsningen har kostat skattebetalarna hundratusentals kronor och är dessutom olaglig, enligt Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt. ”Man går över en gräns”, säger han till TN.

Läs hela artikeln: [Professor: Kommunens anti-gruvkampanj olaglig – skattebetalarna betalar \(tn.se\)](#)

15 000 svenskar fast i kinesiskt e-handelsbedrägeri

Uppemot 15 000 svenskar riskerar ha lämnat ut både betalkortsuppgifter och känslig persondata till ett kriminellt nätverk i Kina, visar exklusiv data som Di tagit del av. Lockbetet har varit lyxprodukter från falska e-handelssajter till halverade priser. Ett stort antal personer i Europa och USA har lurats att dela med sig av kort- och mejluppgifter till ett kriminellt nätverk i Kina, som står bakom falska näthandelsbutiker. Det rapporterade nyligen de internationella tidningarna The Guardian, Le Monde och Die Zeit. Totalt har den kriminella gruppen samlat in mer än 450 000 kredit- och betalkortsnummer, inklusive deras utgångsdatum och tresiffriga så kallade CVV-säkerhetskod, samt byggt upp en databas med över 850 000 e-mejladresser.

Samtliga drabbade har även tvingats uppge sina namn, telefonnummer och postadresser. Det kriminella nätverket har åtminstone varit aktivt sedan 2016. Bara sedan 2021 har över en miljon beställningar skett på över 75 000 olika bluffsajter, varav ungefär en tredjedel fortfarande är aktiva, med en total ordervolym på närmare 600 miljoner kronor.

Läs hela artikeln: [15 000 svenskar fast i kinesiskt e-handelsbedrägeri \(di.se\)](#)

Rekordmånga amerikanare: Kina är en fiende till USA

Kina är inte en konkurrent, utan en fiende. Det anser rekordmånga amerikanare, enligt en ny undersökning av Pew som presenteras i Di. USA bör därför göra det till högsta prioritet att stoppa Kina. Unga amerikanare har dock mer positiv syn på Kina. Det Washingtonbaserade undersökningsföretaget Pew:s senaste studie om amerikanarnas syn på Kina är en bitter läsning, där allt fler personer anser att USA måste göra mer för att stoppa Kinas framfart.

– Varken demokrater eller republikaner ser Kina som en partner, och både anser att minska Kinas makt och inflytande bör vara prioritet för USA:s utrikespolitik, säger Christine Huang, utredare på Pew.

I den senaste studien uppger hela 81 procent av tillfrågade amerikanare att de har negativ eller ”ogynnsam” syn på Kina, varav 43 procent säger att de har väldigt negativ syn. Det är något färre än förra året med negativ syn, men följer en generell trend i kritisk riktning. Mycket av den dystra bilden kan tillskrivas Kinas ledare, Xi Jinping. Sjuttionio procent har lågt eller inget förtroende för att Xi tar rätt beslut gällande internationella relationer.

71 procent av styrelser tonar ner cyberriskernas allvar

Trend Micro presenterade den 15 maj att sju av tio (71 procent) svenska IT-säkerhetschefer har upplevt press från sin styrelse att tona ner allvaret i de cyberrisker som organisationen står inför. Av de IT-säkerhetschefer som känt press från styrelsen, säger 51 procent att det beror på att de framstår som repetitiva eller tjatiga och 42 procent att ledningsgruppen har missförstått deras rekommendationer. En tredjedel (27 procent) säger att de har blivit direkt avfärdade. Detta belyser en allvarlig trovärdighetsklyfta som hänger ihop med oförmågan att knyta samman cyberhot och affärsrisk. Faktum är att 39 procent uppger att när de har kunnat mäta affärsvärdet av sin cybersäkerhetsstrategi har de setts på med större trovärdighet. Detta har inneburit flera fördelar för IT-säkerhetscheferna, bland annat:

- Anses vara en mer värdefull tillgång (43 procent)
- Ökad budget (39 procent)
- Ökat ansvar (36 procent)
- Deltagande i högre nivåer av beslutsfattande (34 procent)
- Ändå finns det fortfarande en tydlig kommunikationsklyfta mellan IT och ledningsgrupper.

Knappt hälften av de tillfrågade (44 procent) är övertygade om att deras ledningsgrupp helt förstår cyberriskerna som organisationen står inför. Över en tredjedel av de tillfrågade (34 procent) säger att cybersäkerhet fortfarande behandlas som en del av IT snarare än en affärsrisk. Dessutom svarar 46 procent att det skulle krävas ett allvarligt intrång för att styrelsen ska agera mer beslutsamt när det gäller cybersäkerheten.

Bidenregeringen höjer Kina-tullarna

USA höjer tullarna på en lång rad varor från Kina, däribland halvledare, batterier, solceller och sällsynta mineraler, rapporterar TT-Bloomberg. Det blir även höjda importavgifter på hamnkranar och medicinsk utrustning ovanpå sedan tidigare aviserade höjningar av tullarna på stål, aluminium och elbilar. Enligt Vita huset kommer kinesiska varor för sammanlagt 18 miljarder dollar per år att påverkas av de höjda tullarna.

Socialstyrelsen ska upprätta en förstärkningsresurs för katastrofmedicinska insatser
Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att upprätta en nationell förstärkningsresurs som med kort varsel kan stödja en region vars hälso- och sjukvård riskerar att överbelastas vid en kris eller katastrof.

– Regeringen bedömer att Sveriges förmåga och kapacitet att genomföra katastrofmedicinska insatser behöver stärkas. En nationell förstärkningsresurs kan på sikt också utvecklas för att stärka vårt internationella samarbete inom hälso- och sjukvård, säger sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson.

Förstärkningsresursen är tänkt att fungera som ett stöd för regioner och kommuner vid kris och katastrof. I uppdraget ingår även att Socialstyrelsen ska påbörja en certifieringsprocess av den nationella förstärkningsresursen i enlighet med Världshälsoorganisationens, WHO:s, standard avseende Emergency Medical Team. På så sätt ska den nationella förstärkningsresursen kunna användas till att genomföra katastrofmedicinska insatser inom ramen för ett nordiskt samarbete eller en WHO-, EU- eller Nato-ledd koordinering.

Vecka 18

USA inför sanktioner för att begränsa Ryssland

Sanktionerna, som USA:s finansdepartement har tillkännaggett, har som mål att begränsa Rysslands militära och industriella kapacitet, uppger bland annat TT. Bland annat anklagas fler än ett tiotal kinesiska företag för att hjälpa Ryssland att hitta vägar att komma runt sanktioner. USA:s finansminister Janet Yellen säger i ett uttalande att det tidigare varnats om att "det kommer att bli betydande konsekvenser för företag som förser Rysslands krig med materiellt stöd." Yellen tillägger att åtgärden kommer att "ytterligare störa och försämra Rysslands krigsansträngningar". Sanktioner riktas också mot personer som kopplas till den ryske oppositionspolitikern Aleksej Navalnyjs död. Han dog i februari i en straffkoloni i Ryssland. Förra veckan skrev USA:s president Joe Biden under en lag som bland annat innefattar stöd till Ukraina. Ukrainas del av stödpaketet är på nära 61 miljarder dollar, vilket motsvarar över 650 miljarder svenska kronor. USA:s sanktioner i kombination med stöd kommer att ge Ukraina ett "försprång på slagfältet", enligt Yellen.

Saabchefen: Inte nog för att avskräcka Ryssland

Försvarsberedningen går åt rätt håll, hävdar Saabs vd. Men han varnar för att politikerna inte gör tillräckligt för att avskräcka Ryssland. Ska försvarsindustrin växa än mer behövs det klara besked om mer pengar. De politiska partierna i Sverige har genom försvarsberedningen precis presenterat sin syn på hur det svenska försvaret ska utformas framöver. Det innebär bland annat att de vill öka satsningarna på försvaret så att det motsvarar 2,6 procent av Sveriges BNP.

– Det är bra att de vill öka. Men vi får se hur det blir i höst när regeringen kommer med sin proposition om försvaret. Det viktiga nu är att politikerna bestämmer sig för på vilka områden Sverige ska ha en egen förmåga och att vi inte kommer ned för lågt igen, säger Micael Johansson vd för försvarsindustriföretaget Saab.

Ett annat problem är att den europeiska försvarsindustrin är väldigt splittrad. En stor del av de köp som de europeiska länderna gör går dessutom till amerikanska företag.

– 78 procent av de europeiska inköpen går utanför Europa. Åtminstone 60 procent borde vara inhemska europeiska köp, säger Micael Johansson.

Han varnar samtidigt för att utestänga amerikanska företag.

– I USA räknas vi som ett inhemskt företag när vi är etablerade i landet. Om amerikanska företag etablerar sig i Europa måste de också få vara med och bygga upp den europeiska försvarsförmågan.

Vad försvarsberedningens slutsatser leder till för Saab är ännu oklart. Men i rapporten talas det till exempel om att det behövs fler fartyg och ubåtar, något som i så fall kan gynna Saab Kockums.

Läs hela artikeln: [Saabchefen: Politikerna måste göra mer för att avskräcka Ryssland \(SvD\)](#)

Sveriges attraktionskraft för utländska direktinvesteringar minskade under 2023. Sverige tappade i attraktivitet för utländska direktinvesteringar under förra året och rankas på 18:e plats i Europa jämfört med plats 16 året innan. Det visar den årliga rapporten från EY som analyserar antalet investeringar i europeiska länder. För första gången på tre år minskade utländska direktinvesteringar i Europa. Svag ekonomisk tillväxt, ökade elpriser och global geopolitisk osäkerhet nämns som några av orsakerna till minskat intresse från utländska företag.

Rapporten visar också att antalet arbetstillfällen som skapats genom investeringsprojekt minskade i Europa jämfört med 2022, men ökade samtidigt i Sverige med 47 procent. Antalet utländska direktinvesteringar (FDI) i Sverige minskade med 19 procent under 2023 jämfört med året innan enligt EY Europe Attractiveness Survey 2024.

Rapporten från rådgivnings- och revisionsföretaget EY visar att de nordiska länderna ligger fortsatt utanför topp tio. Trots att antalet utländska investeringar i Finland minskade med 32 procent från 2022 är Finland det nordiska land som presterar bäst på plats 16, följt av Sverige på plats 18. Norge såg den största ökningen av antalet investeringar med 14 procent men placerar sig på plats 27, vilket är lägst i Norden. Danmark såg en liten ökning på 2 procent och hamnar på plats 20.

Sverige med i Natos innovationsfond

Sverige har officiellt blivit en Limited Partner (LP) till NATO Innovation Fund (NIF) och ansluter sig till 23 andra länder för att investera i avancerad teknik och vetenskap och förbättra de allierade nationernas försvar, säkerhet och motståndskraft. Natos innovationsfond finansieras nu av 24 Nato-allierade och investerar i deeptech-drivna företag i syfte att stärka alliansens kollektiva säkerhetsförmåga. NIF har idag ett kapital på ca 1 miljard euro. Fonden verkar oberoende av Nato och investerar i teknikföretag och fonder i de 24 deltagande allierade nationerna, nu inklusive Sverige. Natos innovationsfond investerar under ett företags livstid och ger företagare det stöd de behöver i upp till 15 år.

Bidens miljardregn höjer insatserna i chipkriget

På några månader har Joe Bidens administration delat ut motsvarande 319 miljarder kronor till chiptillverkare som ska etablera nya fabriker. Sanjay Mehrotra, vd för Micron –

den senaste mottagaren av ett stödpaket på 66,4 miljarder kronor – medger för Di att det är ett chipkrig som pågår. På bara en månad har Samsung, Taiwan Semiconductor Manufacturing Company, TSMC, och Intel också fått stöd i mångmiljardklassen för att bygga fabriker i bland annat Texas, Ohio och Arizona. Enligt USA kommer 20 procent av de mest avancerade chippen i världen att tillverkas i landet 2030 – motsvarande siffra i dag är noll.

Läs hela artikeln: [Bidens miljarder höjer insatserna i chipkriget med Kina \(di.se\)](#)

Vecka 17

Knauf Group lämnar Ryssland

Tyska Knauf Group, som är fokuserad på tillverkning av byggmaterial, meddelade måndagen den 22 april att stoppa all verksamhet i Ryssland och att helt lämna den ryska marknaden. Knauf Groups avsikt är att få hela verksamheten, inklusive gruvsdrift, produkttillverkning och försäljningsverksamhet, överlåten till den lokala ledningen, så att jobben för företagets drygt 4 000 anställda kan tryggas. Affärstransaktionen kräver godkännande av de ryska myndigheterna.

Här är fartygen som skonas i Röda havet – ”Ekonomisk terrorism”

Situationen i Röda havet förvärras, men inte för alla. Europeiska fraktfartyg tvingas ta vägen runt Afrika för att slippa attacker medan kinesiska och ryska fartyg fredas.

– Vi ser att deras fartyg går igenom, vilket uppenbart snedvrider konkurrensen, säger Anders Hermansson, vd Svensk Sjöfart, till TN.

Störningar i leveranskedjor toppar svenska företags oro när det gäller den utomeuropeiska handeln. Det visar nya siffror från Svenskt Näringslivs Företagarpanel. En stor del av oron centreras kring Röda havet där de militanta islamistiska huthirebellerna under de senaste månaderna har attackerat fraktfartyg som har passerat.

– Det är inte så att det inte finns trafik där, däremot är det väldigt få fartyg med koppling till västra hemisfären som passerar därigenom. I princip kan man säga att den europeiska trafiken går runt Afrika för att ta sig till och från Europa, säger Anders Hermansson.

Uppgifter i flera medier gör dock gällande att inte alla fartyg attackeras. Såväl kinesiska som ryska fartyg verkar vara skonade, vilket kan bero på någon slags överenskommelse, skriver Bloomberg.

Läs hela artikeln: [Här är fartygen som skonas i Röda havet – ”Ekonomisk terrorism” | Tidningen Näringslivet \(tn.se\)](#)

Ericsson och Nokia bör samarbeta

Finlands president Stubb anser att svenska Ericsson och finska Nokia bör samarbeta

mer då det är två företag som kommer ha en otroligt viktig roll i teknologin och geopolitiken, enligt Stubb.

– Det vet amerikanerna och det vet vi i Europa, och det är ett förhållande som de måste jobba på, även om de här två företagen är konkurrenter, säger Alexander Stubb samtidigt som han uppmanar alla företag att skaffa sig varsin geopolitisk chef för att förstå den nya omvärlden.

– När kalla kriget tog slut var det marknad, marknad och marknad. Nu tycks det var stat, stat och stat”, säger han.

–Det är hemskt viktigt att det finska och svenska näringslivet jobbar inom den europeiska unionen för att upprätthålla den inre marknaden, konkurrensen och undvika protektionismen. Just nu är tendenserna med statsstöd och protektionism, tvärtemot det vi behöver.

Försvarskoncernen Kongsberg varnar för svaga länken i produktionen

Den norska försvarskoncernen Kongsberg har börjat skala upp sin produktion för att möta den ökande efterfrågan. Men myndigheterna behöver göra mer för att stötta underleverantörerna, säger chefen för bolagets försvarsdivision Eirik Lie i en intervju med Di. Särskild stor efterfrågan ser man på robotar och luftvärnsförsvar och utsikterna för fortsatt tillväxt är goda, säger chefen för försvarsdivisionen, Eirik Lie. Utöver robotar och luftvärnssystem ser Eirik Lie också stor tillväxtpotential för Kongsbergs fjärrstyrda vapensystem, som kan användas på såväl markfordon, som på fartyg och flyg.

Läs hela artikeln: [Kongsberg varnar för svaga länken i produktionen \(di.se\)](https://www.di.se/nyheter/kongsberg-varnar-for-svaga-lanken-i-produktionen)

Företag återvänder hem efter kinesiskt krigshot

Kinas retorik mot Taiwan har fått flera svenska företag att flytta hem, rapporterar Sydsvenskan. Ett företag som valt att styra kosan tillbaka är Beijer Electronics från Malmö.

– Vi behövde en komplementär produktionsenhet som en försäkring mot risker med all produktion på ett ställe, vilket också innebär att vi kommer närmare kunderna på vår huvudmarknad som är Europa, säger Sven Knutsson, ansvarig för supply chain på företaget, till Sydsvenskan.

Pia Sandvik, vd för Teknikföretagen förklarar vilken typ av tillverkning som företag ofta flyttar.

– Den produktion som företagen tar hem till Sverige är i regel inte arbetsintensiv masstillverkning av enkla komponenter, utan produktion av det mer avancerade slaget, säger hon till tidningen.

Kinesiska bolag skaffar egna militärgrupper

Kinesiska företag sätter i allt högre grad upp egna militära enheter, enligt Di. Anledningen

är att kommunistpartiet kräver närmare samarbete mellan näringslivet och försvaret. Enheterna väntas också användas för att stoppa protester och strejker kopplade till landets ekonomiska problem, enligt bedömare. Inte sedan Mao Zedongs styre på 1970-talet har fenomenet med företagsanställda försvarsgrupper varit vanligare, något som ses av bedömare som ett tecken på ökad oro i samhället som följd av landets inhemska ekonomiska problem. Det kan också vara resultat av ökade geopolitiska spänningar, inte minst kriget i Mellanöstern, som kan få oväntade globala spridningseffekter.

– Det är ett effektivt sätt för regeringen att ha en stark militär reserv och samtidigt skjuta över kostnaderna till näringslivet. Regeringen kan skära ned statliga utgifter och ändå upprätthålla en betydande milis, säger Joseph Cheng Yu-shek, tidigare professor i kinesisk statsvetenskap vid City University i Hongkong.

Läs hela artikeln: [Kinesiska företag laddar med militärgrupper \(di.se\)](#)

Kraftig spridning av falska uppdateringar i Sverige under mars månad
Ny statistik från cybersäkerhetsföretaget Check Point Software över skadliga koders utveckling under mars månad visar på FakeUpdates fortsatta dominans som den mest skadliga koden i världen, och Sverige är inget undantag. Bara i mars blev 6,3 procent av alla svenska företag drabbade. Fakeupdates, även kallad SocGholish, är en plattform som underlättar för att utsätta offer för ytterligare skadliga koder. Det som gör plattformen så effektiv är att användare får paket nedladdade automatiskt till sina lagringsenheter, utan att behöva klicka på en skadlig länk eller liknande.

Den började ta fart på riktigt i Sverige under november förra året då påverkan låg på 2 procent, men efter det har attackerna ökat succesivt de senaste månaderna. Det här följer den generella trenden av ökade cyberattacker mot organisationer i Sverige under början på året. Precis i början på 2024 låg snittet på 777 attacker per organisation och vecka i Sverige, och under mars nådde de höjden på 1172. Under de senaste sex månaderna har sjukvården och telekombranschen varit mest utsatta med 1210, respektive 1100 attacker per organisation och vecka.

Ordförandeskapet i EU stärker informationsutbytet inför valet till Europaparlamentet i juni 2024

Det belgiska ordförandeskapet har beslutat att aktivera rådets arrangemang för integrerad politisk krishantering (IPCR) när det gäller informationsutbyte om utländsk inblandning i valet till Europaparlamentet. Vid sitt möte den 17–18 april, i samband med det kommande valet till Europaparlamentet, underströk Europeiska rådet unionens och dess medlemsländers beslutsamhet att noga övervaka och begränsa alla risker som härrör från desinformation, inbegripet genom artificiell intelligens, samt utländsk informationsmanipulering och inblandning i valprocesser. Det uppmanade EU-institutionerna och de nationella myndigheterna att samarbeta kring sådana frågor.

Arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten stärks

Den organiserade brottsligheten är systemhotande och måste strypas. Regeringen har därför beslutat att Utbetalningsmyndigheten ska delta i regeringens myndighetsgemensamma satsning mot den grova och organiserade brottsligheten. Sedan 2009 samverkar tolv svenska myndigheter med underrättelser och operativa insatser mot kriminella individer, nätverk och fenomen i en myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet, på uppdrag av regeringen.

Utbetalningsmyndigheten kommer från och med den 1 juni att bli den trettonde myndigheten som får i uppgift genom myndighetsinstruktionen att delta, tillsammans med Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten.

Vecka 16

Varningen: Bristande stöd till Ukraina hotar världsekonomin

Ukrainas centralbankschef Andriy Pysjnyj har hyllats för att ha säkrat landets finansiella stabilitet och Riksbanken försöker nu dra lärdom av hur han har skyddat banksystemet mot attacker. Men utan stöd från väst kan han återigen tvingas trycka mer pengar och riskera skenande inflation, säger han i en intervju med Di. Risken med otillräckligt stöd från väst blev påtaglig redan i början av året, då det internationella stödet försenades och Ukraina tvingades förlita sig på nationella tillgångar och det stöd som landet tagit emot tidigare. Till slut fick Ukraina i mars motsvarande 103 miljarder kronor, som man hade förväntat sig att få stegvis från januari och framåt.

Läs hela intervjun: [Ukrainas centralbankschef: Bristande stöd hotar världsekonomin \(di.se\)](#)

Totalförsvaret stärks genom samarbete mellan Försvarshögskolan, KTH och Handelshögskolan

Samhällets krisberedskap vilar både på offentliga och privata aktörer – men privata företags skyldigheter och åtaganden är otydliga och beredskapen begränsad. Försvarshögskolan, KTH och Handelshögskolan i Stockholm inleder nu ett samarbete för att tydliggöra och utveckla näringslivets centrala roll som en del i totalförsvaret, förbättra samverkan mellan myndigheter och näringsliv, och stärka krisberedskapen i samhället. Genom samarbetet planerar lärosätena att utveckla forskning och utbildningsprogram som direkt möter de utmaningar och behov som Sveriges försvars- och säkerhetsstruktur står inför. Målet är bland annat att nyckelaktörer inom näringslivet får en tydlig bild av hur deras uppdrag ser ut vid höjd beredskap och krig samt att de får möjlighet att kompetensutveckla sin organisation för detta.

Läs mer: [Totalförsvaret stärks genom samarbete mellan Försvarshögskolan, KTH och Handelshögskolan | KTH \(tt.se\)](#)

ECB-topp: Säkerhetsläget hot mot sänkning

Sjunkande inflation har gett hopp om att centralbanker kommer börja sänka sina räntor framåt sommaren. Men då gäller det också att det globala säkerhetsläget inte förvärras, vilket skulle kunna sänka kommande räntesänkningar. Det menar den finländske ledamoten i Europeiska centralbanken (ECB) Olli Rehn. Det gäller inte minst kriget i Ukraina och situationen i Mellanöstern, särskilt efter Irans attack mot Israel under helgen.

– Detta förutsätter att det inte blir några ytterligare bakslag, till exempel när det gäller den geopolitiska situationen och därmed energipriserna, sade Rehn i ett anförande i Helsingfors den 16 april, enligt TT-Bloomberg.

ECB lämnade i förra veckan styrräntorna oförändrade för femte mötet i rad. De flesta bedömare räknar med att ECB sänker räntorna i juni.

Utan export överlever inte två av fem SME

42 procent av landets små och medelstora företag (SME) som exporterar säger att de troligen eller absolut inte skulle överleva utan export. Det framkommer av en undersökning som Exportkreditnämnden (EKN) låtit göra. – Och på frågan hur de ska växa säger hälften (49 procent) genom ökad export, säger Carl-Johan Karlsson, affärsområdeschef SME på EKN. EU utanför Norden (37 procent) är den mest lockande exportmarknaden om företagen skall öka sin export. Näst mest lockande är Norden (26 procent) följt av övriga Europa 13 procent, Nordamerika (11 procent) och Asien (6 procent).

Norrmejerier har utsatts för ett cyberangrepp

Natten mot den 16 april utsattes Norrmejerier för ett cyberangrepp och beslut togs omedelbart att stänga ned både produktion och nätverk i Umeå. Norrmejeriers krisledning arbetar med att isolera och kartlägga angreppet för att så snabbt som möjligt få igång verksamheten. Cyberangreppet är polisanmält. Norrmejeriers krisledning har gjort framsteg framåt i arbetet med att kartlägga cyberangreppet senaste dygnet. Fokus är att skapa förutsättningar för att komma i gång med verksamheten på Umeå mejeri men någon prognos för när det tidigast kan ske finns inte just nu. Mjölk kommer fortsatt att transporteras vidare till Norrmejeriers egna produktionsenheter i Burträsk och Luleå samtidigt som kontakt har etablerats med andra mejerier som står redo att ta emot mjölk om behov uppstår.

Norrmejerier meddelar att de löpande kommer uppdatera informationen på sin hemsida så fort de har kommit vidare i deras kartläggning kring både angreppet och dess konsekvenser.

Regeringen stöttar insatser för Ukrainas uppbyggnad inom hälso- och sjukvården
Stiftelsen Swecare får bidrag av regeringen för att bland annat genomföra en förstudie

om Ukrainas behov inom hälso- och sjukvårdssektorn och ge förslag på hur stiftelsen kan möjliggöra för näringslivet att möta dessa behov.

– Sedan Ryssland inledde en oprovocerad och illegal fullskalig invasion av Ukraina har regeringens stöd till Ukraina stått fast. Stödet är både omfattande och långsiktigt och vi ser ett starkt intresse från näringslivet att medverka i detta, vilket den här förstudien ska bidra till att förverkliga, säger socialminister Jakob Forssmed.

Swecare får 6,5 miljoner kronor för att förbättra förutsättningarna för att kunskap och erfarenheter tas tillvara i syfte att förbättra hälso- och sjukvård och äldreomsorg i Sverige såväl som i andra länder. Delar av detta ska också gå till insatser som främjar näringslivets bidrag till Ukrainas uppbyggnad och EU-närmande inom hälso- och sjukvårdssektorn. Bland annat får Swecare medel för att genomföra en förstudie som redogör för Ukrainas behov inom hälso- och sjukvårdssektorn samt ge förslag till hur Swecare kan möjliggöra för aktörer inom näringslivet att möta dessa behov. Stiftelsen Swecare är en halvstatlig icke-vinstdrivande stiftelse med representanter från Regeringskansliet, myndigheter under Socialdepartementet och Sveriges Kommuner och Regioner som samverkar med det privata näringslivet inom life-science sektorn.

Den Europeiska Försvarsindustristrategin EDIS och förordningen om det Europeiska försvarsindustriella programmet EDIP

Faktapromemoria om Kommissionens meddelande om en Europeisk försvarsindustristrategi (EDIS) är en strategi med åtgärder för att stödja EU:s försvarsberedskap, lyfta fram ekonomiska stöd, och öka samarbetet och koordineringen mellan medlemsländernas behov av försvarsmateriel såsom krigsmateriel, annan materiell och materielrelaterade tjänster. Förslaget till en förordning om ett Europeiskt försvarsindustriellt program (EDIP) består av ett rättsligt och ekonomiskt ramverk som syftar till att skapa ett strukturellt och långsiktigt program för att uppnå försvarsindustriell beredskap. EDIP kommer enligt förslaget att tilldelas 1,5 miljarder euro ur EU:s budget under perioden 2025–2027 och ska användas för att:

1. 1.

stärka den europeiska försvarsindustriella och teknologiska basens konkurrenskraft och beredskap,

2. 2.

stärka försörjningstryggheten på den inre marknaden, samt

3. 3.

stärka Ukrainas försvarsteknologiska bas.

Läs promemorian: [Den Europeiska Försvarsindustristrategin EDIS och förordningen om det Europeiska försvarsindustriella programmet EDIP \(regeringen.se\)](#)

Vecka 15

Upphandlingsregler stoppar utrustning till Ukraina

Sveriges industri har utrustning som skulle kunna vara till stor nytta för den ukrainska militären. Men på grund av förlegade upphandlingsregler förblir de hemma. Ändra på det, skriver Frida Wallnor på Dagens Industris ledarsida. För svensk del finns några lågt hängande frukter, noterar hon. Inte minst reservdelar. "Ukraina kan inte använda delar av den utrustning som Sverige donerat för att man saknar exempelvis olje- och luftfilter, vilket är skandalöst", skriver hon. Sverige har endast möjlighet att skicka material som Försvarsmakten kan avvara under en begränsad tid. På grund av detta stannar utrustning som skulle kunna göra stor nytta för den ukrainska militären. "Det skulle kunna förändras om FMV får i uppdrag att upphandla och donera materiel direkt från svenska bolag baserat på vad Ukraina efterfrågar". En annan möjlighet, menar hon, är att regeringen upprättar en fond som Kiev kan använda för att lägga beställningar direkt hos svenska bolag. Läs hela artikeln här:

Ledare: [Med Trump i Vita huset behöver industrin utnyttjas maximalt \(di.se\)](#)

Tullfrihet med restriktioner för Ukraina

EU:s medlemsländer och Europaparlamentet enades den 8 april om att införa hårdare restriktioner för vissa jordbruksprodukter från Ukraina. Samtidigt förlängs ramverket kring tullfri export av främst lantbruksprodukter från Ukraina till EU-länder. Det uppger EU:s ordförandeland Belgien. Tullfriheten infördes strax efter Rysslands invasion av Ukraina 2022. De nya reglerna innebär vissa restriktioner för ukrainsk export av bland annat kyckling, ägg, socker, majs och honung. Handelsnivån ska ligga på en nivå som motsvarar ett genomsnitt under en period mellan sommaren 2021 och slutet av 2023. Däremot blev det inga förändringar av tullarna på bland annat vete, vilket Frankrike och Polen initialt krävt. Beslutet godkändes av EU-ländernas ambassadörer på den 8 april.

"Detta kommer att göra det möjligt för Ukraina att fortsätta att få egna inkomster genom handel med EU, samtidigt som det stärker skyddet för utsatta jordbruksprodukter", skriver ordförandelandet Belgien på X, tidigare Twitter. Ett parlamentsutskott kommer att godkänna förslaget under tisdagen, i en ren formalitet. Bönder i bland annat Polen och i Frankrike har visat missnöje över bland annat Ukrainas tullfrihet i EU:s inre marknad.

Läs hela överenskommelsen: [Ukraina: rådet stöder förlängning av EU:s autonoma handelsåtgärder - Consilium \(europa.eu\)](#)

Ryssland försöker sabotera europeiska järnvägar

Ryssland har gjort tusentals försök att förstöra och störa europeiska järnvägar för att destabilisera EU och sabotera kritisk infrastruktur. Det säger Tjeckiens transportminister Martin Kupka i en intervju med Financial Times.

- Jag är väldigt nöjd med hur vi har försvarat oss, säger Kupka.

Moskva misstänks ligga bakom försöken att försvaga EU:s infrastruktursystem. Försök som har eskalerat efter den fullskaliga invasionen av Ukraina i februari 2022.

Cyberattackerna riktas främst mot den tjeckiska järnvägsoperatören Āeské drāhys nātvērk där signalsystemet riskerar att slās ut. Tidigare attacker gjorde så att biljettsystemet slogs ut och har väckt oro för störningar av signaler som kan orsaka allvarliga olyckor.

Lās hela artikeln: [Russia is trying to sabotage European railways, warns Prague \(ft.com\)](#)

Yellen i Kina: Slāpp in vāra fōretag

Kina behandlar amerikanska och andra utlāndska fōretag orāttvist, bland annat med att inrätta hinder fōr utlāndska fōretag att ta sig in pā den kinesiska marknaden, enligt Bloomberg. Det sa den amerikanska finansministern Janet Yellen den 5 april under ett besōk i Kina och en trāff med bland andra vice premiārminister He Lifeng.

– Jag tānker ta upp de frāgorna i mōten den hār veckan, sade hon pā plats i Kina. Hon uppmanar dārfōr Kina till marknadsmāssiga reformer. Hon pekade ocksā pā risken fōr att Kinas tillverkningsindustri kōr pā fōr hārt, att vārldsmarknaden inte kan svālja utbudet.

385 miljoner kronor till satsningar pā civilt fōrsvaret och cybersākerhet

I ett lāge av hōjd beredskap eller ytterst krig ār ett starkt och motstāndskraftigt civilt fōrsvaret en grundfōrutsāttning fōr att de viktigaste samhāllsfunktionerna ska fungera och civilbefolkningen skyddas. Den 11 april presenterade regeringen ett paket med ātgārder som ska stārka det civila fōrsvaret och cybersākerheten. Satsningarna pā totalt 385 miljoner kronor i vārāndringsbudgeten 2024 ār en del av regeringens arbete fōr att ōka takten i att utveckla det civila fōrsvaret. Regeringens satsningar i vārāndringsbudgeten fōr 2024 riktar sig exempelvis till kommuner, regioner samt beredskapsmyndigheter och omfattar bland annat upprustning av skyddsrum, ōkad lagerhållning av sjukvårdsprodukter, ōkad fōrmāga fōr dricksvattenfōrsōrjning samt stārkning av Sveriges cybersākerhet. Dessa satsningar pā det civila fōrsvaret bidrar āven till att stārka den fredstida krisberedskapen.

Lās hela fōrslaget: [385 miljoner kronor till satsningar pā civilt fōrsvaret och cybersākerhet \(Regeringen.se\)](#)

Regeringen fōreslār att Tullverkets befogenheter stārks

Regeringen har den 11 april beslutat om en proposition med fōrslag som ska stārka Tullverkets befogenheter. Bland fōrslagen ingår att ōka tulltjānstemānnens sākerhet, samt att stārka Tullverkets kontrollverksamhet och brottsbekāmpning. Tulltjānstemān ska bland annat fā utōkad rātt att anvānda vāld i tjānsteutōvningen, nya mōjligheter att stoppa transportmedel och stōrre mōjligheter att kontrollera fōrsāndelser som fōrs in i eller ut ur landet. Regeringen fōreslār āven att tulltjānstemān ska kunna kroppsvisitera personer i samband med fōrhōr, i vissa fall kroppsvisitera i samband med kontroll och

avvisa eller avlägsna ordningsstörande personer från en kontrollplats. För att kunna förbättra underrättelsearbetet och det brottsförebyggande arbetet ska Tullverket även få utökad rätt att samla in information från transportföretag.

Läs hela förslaget: [Regeringen föreslår att Tullverkets befogenheter stärks \(Regeringen.se\)](#)

Vecka 14

Stoltenberg: Inför Natofond för att säkra stöd till Ukraina

Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg vill införa en gemensam fond som garanterar över en biljon kronor till Ukraina de kommande fem åren, rapporterar Politico. Alla medlemsländer ska bidra till fonden med en summa som avgörs av landets bnp. Syftet är att garantera fortsatt stöd till Ukraina och följer efter att det republikanska partiet i USA visat allt större motstånd mot att stötta det krigsdrabbade landet. Det är fortfarande oklart om alla medlemsländer kommer att godta planen. Exempelvis har Ungern tidigare motsatt sig militärt stöd till Ukraina.

Läs hela artikeln: [NATO's Stoltenberg floats \\$100B, five-year fund for Ukraine \(POLITICO\)](#)

Ryssland övervakar invånarna med hjälp av nederländskt gigföretag

Kameror med ansiktsgenkänning används för att begränsa oliktankande i Putins Ryssland. Ett gigföretag baserat i Nederländerna har hjälpt Ryssland att utveckla tekniken, skriver ETC. En granskning av journalistnätverken The Bureau of investigative journalism, Follow The Money och Paper Trail Media visar att ryska regimen tagit hjälp av ett bolag registrerat i Nederländerna för att finslipa den ansiktsgenkänningsfunktion som den ryska övervakningsapparaten använder sig av. Närmare bestämt handlar det om Amsterdambaserade företaget Toloka, som hjälpt två ryska företag, Tevian and Ntechlab, att utveckla sin teknik för just ansiktsgenkänning. Toloka är en mindre teknikplattform baserad i Amsterdam som rekryterar gig-arbetare. Företaget är ett dotterbolag till Yandex, ett stort ryskt teknikföretag som kan sägas vara Rysslands motsvarighet till Google.

Läs hela artikeln: [Ryssland övervakar invånarna med hjälp av nederländskt gigföretag \(Dagens ETC\)](#)

Geopolitisk oro trycker upp oljepriset

Oljepriset steg tydligt den 21 april och är nu uppe på de högsta nivåerna sedan oktober. Uppgången kommer samtidigt som oron ökar för en växande konflikt mellan den stora oljeproducenten Iran och Israel, skriver Di. En direkt iransk inblandning i kriget mellan Israel och Hamas riskerar att leda till en regionomfattande konflikt med stor påverkan på oljepriset, varnar råvaruhandlaren PVM enligt Bloomberg. Priset på olja steg med runt 1,5 procent den 2 april. Brentoljan kostar nu 89 dollar per fat, vilket är den högsta nivån sedan slutet av oktober förra året. Det senaste dygnets uppgång förklaras i huvudsak av en ökad geopolitisk oro, skriver Bloomberg.

Nästa mål för cyberattacker: Sveriges bönder

Cyberattacker mot Sveriges bönder. Det är inte det första man tänker på, men det är i dag en högst reell risk för landets livsmedelssäkerhet. Det hävdar Marcus Nohlberg, docent i cybersäkerhet på Högskolan i Skövde i en intervju med Di.

– Man har inte riktigt tittat på livsmedelsbranschen ur ett cyberperspektiv. Den är ju numera också en högteknologisk bransch, men vi har inte riktigt hängt med och insett att det är det, säger Marcus Nohlberg.

– Dagens lantbrukare jobbar jättemycket med teknik och avancerad utrustning som AI, robotar och automatiseringssystem. Men de flesta som är i branschen är ju av helt rimliga skäl inte så engagerade i detta.

Nohlberg hävdar att jordbruket är en bransch som generellt ligger jämförelsevis långt efter när det gäller it-säkerhet.

Läs hela artikeln: [Sveriges bönder måltavla för cyberattacker \(di.se\)](https://di.se/nyheter/2024/05/28/cyberattacker-landets-bonder)

Elever ska lära sig om Nato och totalförsvaret

Regeringen vill att alla svenska elever ska lära sig om Sveriges totalförsvaret och Natos roll. Dessutom moderniseras reglerna för skolans roll i händelse av kris, krigsfara eller krig.

– Vi har nu ett förändrat säkerhetsläge, och med anledning av detta och Sveriges inträde i Nato är det viktigt att svenska elever har kunskaper om totalförsvarsfrågor och Nato, säger skolminister Lotta Edholm.

Från och med höstterminen 2025 kommer Sveriges gymnasieelever att få lära sig om totalförsvaret och Nato, då detta kommer att ingå i ämnet samhällskunskap. Eleverna ska bland annat få kunskap om Sveriges totalförsvaret, folkrätten samt utrikes- och säkerhetspolitikens roll för mellanstatliga förbindelser, däribland Natos roll. I den pågående Läroplansutredningens uppdrag ingår att ta ställning till om kunskap om totalförsvaret och Nato även bör ingå i läroplanen för grundskolan, i exempelvis ämnet samhällskunskap. I dagens läroplan för grundskolan finns inga uttryckliga skrivningar inom området. Utredningen ska bland annat ta ställning till om tillägg bör göras om totalförsvaret och Nato, och vid behov lämna förslag på sådana ändringar. Uppdraget ska redovisas senast 28 februari 2025.

Vecka 13

Därför gynnas EU om Ukraina blir medlem

I en artikel i Tidningen Näringslivet presenteras olika perspektiv med Ukraina som en framtida EU-medlemsstat. Överlag är bedömningen positiv och pekar på att handeln kommer att öka, tydliga geopolitiska skäl, Ukrainas viktiga roll som global spannmåls- och oljeväxtproducent samt att det är många från Ukraina som arbetar i våra näringar och med ett medlemskap i EU blir det mycket enklare med arbetstillstånd.

Läs hela artikeln: [Därför gynnas EU om Ukraina blir medlem – ”Ser bara fördelar”](#)

Ukraina tar bort svartlistning av företag som gynnar Ryssland

Ukraina kommer att ta bort sin svartlistning av bolag som anses stötta Rysslands krigsmaskineri, som har syftat till att pressa företag som gör affärer med Ryssland. Det rapporterar Reuters med hänvisning källor med insyn i saken. Anledningen till att listan ”sponsorer av krig” nu skrotas är att den fått kritik från länder som Österrike och Kina. Källorna uppger att det inte bara är listan som tas bort, utan även en hemsida som gav detaljerad information om individer som omfattas av västs sanktioner, bolag och bakgrund till varifrån Ryssland fått vapendelar.

Karin Doppelbauer, som är politiker i Österrike, kritiserar regeringspartiet för att ha pressat Ukraina om den svarta listan.

– Regeringen måste förstå att alla mysiga relationer med Putin är över, sade hon enligt Reuters. Kritiker menar att listan är bristfällig och subjektiv, medan förespråkare menar att den visar hur industrin håller fast vid Moskva.

Svensk export av läkemedel till Ryssland ökar kraftigt

Exporten av läkemedel från Sverige till Ryssland ökade återigen kraftigt i fjol. Det gäller både färdiga piller och ingredienser för läkemedelstillverkning, visar nya siffror från Kommerskollegium. Totalt sett är det inte mycket kvar av svensk export till Ryssland sedan landet gick till fullskalig attack mot Ukraina februari 2022.

Med ett undantag - läkemedel. Under fjolåret exporterade svenska läkemedelsföretag produkter till Ryssland till ett sammanlagt värde av nästan nio miljarder kronor. Det är omkring 50 procent mer än 2022 som redan det året hade ökat med över 100 procent jämfört med 2021, alltså innan krigsutbrottet. På två år har alltså exporten av läkemedelsrelaterade varor gått från drygt 2,7 miljarder till närmare nio miljarder kronor.

Ryssland skeppar olja till Nordkorea – i utbyte mot vapen

Ryssland skeppar olja till Nordkorea, i strid med FN-sanktioner som landet har varit med och beslutat om. Det visar satellitbilder från en rysk hamn, skriver DN. Oljan tros vara betalning för nordkoreanska artillerigranater som används i kriget i Ukraina. Minst fem nordkoreanska oljetankrar syns på bilder som Financial Times har fått från den brittiska tankesmedjan Rusi. De lastar oljeprodukter i den ryska hamnstaden Vostotjnyj och återvänder sedan till Chongjin i Nordkorea, där de lastar av oljan. Tankfartygen är bland de största Nordkorea har, och de har rört sig med transpondrarna avslagna för att undgå att spåras. Hemlighetsmakeriet beror på att dessa transporter förbjuds enligt ett beslut i FN:s säkerhetsråd från 2017. Då bestämdes ett strikt tak för oljeleveranser till Nordkorea, som ett straff för landets kärnvapentester. Ryssland röstade ja till beslutet.

EU försöker runda sitt vapenförbud för att stötta Ukraina

EU-fördraget förbjuder att budgeten används i försvarssyften. Trots det ser EU ut att vara redo att runda sina regler i jakten på vapen till Ukraina och för att stärka ländernas egna

försvaret. EU-kommissionens egna jurister går nu igenom hur man kan tolka formuleringar som finns i EU:s grundfördrag när det gäller köp av vapen. I fördraget står bland annat att "utgifter som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser" inte får belasta EU:s budget. Därför går EU:s gemensamma stöd till Ukrainas försvar i dag via en fond utanför den vanliga budgeten. EU-länderna pytsar in nya pengar, som alla 27 länder måste vara eniga om. Den processen tar tid. I grundfördraget finns även formuleringar om att rådet, alltså medlemsländernas regeringar, om de är eniga kan besluta "något annat". EU-kommissionens ansats är att detta kan öppna för försvarsinvesteringar, enligt uppgift till DN.

Läs hela artikeln här: [EU nagelfar sitt grundfördrag i jakt på pengar till Ukraina - \(DN\)](#)

Sanktioner mot kinesiska företag efter stora cyberattacker

USA och Storbritannien riktar sanktioner mot det Kinabaserade företaget Wuhan Xiaoruzhi Science and Technology samt två personer med koppling till den kinesiska regeringen, rapporterar AP. Detta efter en rad skadlig cyberattacker riktats mot bland annat den brittiska valkommissionen samt politiker i båda länderna. Enligt brittiska utrikesdepartementet kan cyberattackerna ha resulterat i att uppgifter om flera miljoner brittiska väljare läckt, men försäkrar samtidigt att det inte haft någon inverkan på valprocesserna i landet. Företaget i fråga ska enligt USA:s finansdepartement vara kopplat till kinesiska säkerhetsdepartementet och agerat täckmantel för flera operationer som riktats mot kritisk amerikansk cybersäkerhet, skriver Reuters. En talesperson för kinesiska ambassaden i Storbritannien skriver i ett uttalande att Kina varken stödjer eller tolererar cyberattacker.

Svenskar rekordnegativa i synen på Sverige

Fler än någonsin tycker att utvecklingen i Sverige går åt fel håll – och synen på ekonomin har inte varit så negativ sedan 1990-talet. Det visar den senaste Som-undersökningen från Göteborg universitet. Tre av fyra svenskar anser att utvecklingen i Sverige går åt fel håll. Det är det högsta antalet sedan 2012, då frågan ställdes i den nationella Som-undersökningen.

– Vi frågar inte vad man lägger in i bedömningen. Men jag tänker att det handlar om brottslighet och skjutningar, stigande inflation, höga livsmedelspriser. Den här typen av samhällsförändringar som vi sett bidrar till synen av utvecklingen, säger Annika Bergström, föreståndare för Som-institutet, vid presentationen av undersökningen.

Endast en knapp tiondel anser att utvecklingen går åt rätt håll. Även synen på den svenska ekonomin är dyster. Nästan 90 procent anser att den svenska ekonomin har försämrats de senaste 12 månaderna.

– Det är nästan lika stor andel som i början av 1990-talet när vi hade en stor ekonomisk kris, säger Annika Bergström.

Samma mönster syns vad gäller den egna ekonomin: 45 procent anser att den har försämrats, en ökning från 34 procent året innan. 14 procent tycker att den har förbättrats.

Vecka 12

EU ska införa importtariffer på spannmålsimport från Ryssland

EU förbereder sig för att upprätta tullar på spannmålsimport från Ryssland och Belarus för att blidka jordbrukare och vissa medlemsstater. Det rapporterar Financial Times, FT, med hänvisning till källor. Tullnivån väntas uppgå till 95 euro per ton. Europa har drabbats av stora protester från bönder vilket hänger samman med ökade kostnader för jordbruket och en politisk plan att göra jordbruket mer hållbart.

EUs fortsatta stöd för Ukraina mot bakgrund av Rysslands anfallskrig, försvar och säkerhet

Med start idag den 21 mars och under morgondagen U-ländernas ledare ska diskutera det fortsatta stödet till Ukraina och Ukrainas folk med anledning av Rysslands militära angrepp. EU kommer att fortsätta att ge politiskt, finansiellt, ekonomiskt, humanitärt, militärt och diplomatiskt stöd så länge som det behövs. Hittills har EU och EU:s medlemsländer tillhandahållit över 138 miljarder euro i stöd. EU-ländernas sats- och regeringschefer ska diskutera frågor som rör försvar och säkerhet, däribland behovet av ökad försvarsberedskap i EU och hur man kan stärka EU:s försvarstekniska och försvarsindustriella bas. Ytterligare åtgärder för att göra försvarsindustrin mer motståndskraftig och konkurrenskraftig. På grundval av en föredragning av EU-kommissionen ska EU-ländernas ledare också diskutera strategin för europeisk försvarsindustri och det europeiska försvarsindustriprogrammet. Ska EU-ländernas ledare diskutera det fortsatta stödet för Ukraina mot bakgrund av Rysslands anfallskrig, försvar och säkerhet, händelseutvecklingen i Mellanöstern, utvidgningen, yttre förbindelser, migration, jordbruk samt den europeiska planeringsterminen.

Kinesiskt hackerintrång hos 70 företag i 23 länder

En kinesisk hackergrupp som går under namnet "Earth Krahang" har genomfört en mycket sofistikerad kampanj med intrång hos 70 företag i 23 länder. Det rapporterar sajten Bleeping Computer, som hänvisar till uppgifter från cybersäkerhetsföretaget Trend Micro. Gruppen har utnyttjat sårbarheter i servrar och använt sig av nätfiske för att komma åt olika slags bakdörrar. Trend Micro hävdar att det inte är uteslutet att gruppen tillhör en organisation som erbjuder hackertjänster mot betalning, och som jobbat en hel del med cyberspionage.

Cyberangrepp med USB-minnen ett nygammalt hot

Attacker som använder AI, deepfake och avancerad ransomware gör att det är lätt att glömma gamla beprövade metoder. Nya uppgifter om angrepp med USB-minnen påminner om att säkerhetsbrister inte har något bäst före-datum. Det gäller särskilt som oförsiktiga anställda ofta är det största hotet mot företag. En medhavd USB-sticka med

skadlig kod som ansluts till en av företagets enheter kan snabbt få förödande konsekvenser, enligt Barracuda Networks i Norden.

Tre tips för att minska risken med USB-enheter:

1. 1.

Anslut inte en okänd USB-enhet till din dator. Om du har en USB-sticka som du vill använda, ge den till lämpliga kollegor (IT- eller säkerhetsavdelning). Koppla aldrig in den till din dator för att se innehållet eller för att försöka identifiera ägaren.

2. 2.

Om en dator behöver USB-åtkomst, tillåt det bara för specifika USB-enheter (inte alla). Använd programvara för skydd av slutpunkter och aktivera automatisk genomsökning av externa enheter vid anslutning för att säkerställa att det inte finns några skadliga filer.

3. 3.

För att helt eliminera risken, lås USB-åtkomst för datorer i din organisation. Det kan i allmänhet göras genom att använda gruppolicy eller företagets säkerhetsplattform.

Uppdrag att möjliggöra framtagande av en nationell lägesbild över medicintekniska produkter

Regeringen uppdrar åt Läkemedelsverket att möjliggöra dels framtagande av en nationell lägesbild över tillgång till medicintekniska produkter, dels en produktionskartläggning av tillverkning av medicintekniska produkter i Sverige. Myndigheten ska ta fram underlag om och föreslå utveckling av nödvändiga systemstöd för att kunna förebygga och hantera situationer där det finns risk för brist på produkter som behövs i hälso- och sjukvården eller där en kris ställer ökade krav på tillgången till dessa. Myndigheten ska senast den 16 december 2024, den 15 december 2025 och den 15 december 2026 delredovisa uppdraget samt senast den 31 oktober 2027 slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet.

Läs hela [uppdraget](#).

Energipolitikens nya inriktning

Regeringen överlämnade den 18 mars den energipolitiska inriktningspropositionen till riksdagen. Regeringen lägger om energipolitiken för att möta ett ökande elbehov på kort, medellång och lång sikt samt för att säkra en trygg energiförsörjning och effektiv klimatomställning. Nya energipolitiska mål föreslås i propositionen. Planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar för att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och att möjliggöra den gröna omställningen. Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska

undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser.

Läs hela [propositionen](#).

Vecka 11

Nya attacker mot handelsfartyg

Huthirörelsens attacker från Jemen mot handelsfartyg i Röda havet fortsätter, enligt bland annat TT. En militär talesman för rörelsen, Yahea Sarea, uppger enligt nyhetsbyrån Reuters att attackerna ska trappas upp under den muslimska fastemånaden ramadan, som just inletts. Den 11 mars sköts två sjömålsrobotar mot det Singaporeägda containerfartyget Pinocchio, som seglar under Liberiaflagg, i Röda havet. Det uppger den amerikanska militärens centralkommando för Mellanöstern, Centcom, på X. Fartyget skadades inte, enligt samma källa, men USA svarade med sex räder mot mål i Huthiområden i Jemen, mål i form av en undervattensfarkost och 18 sjömålsrobotar. Enligt Jemens internationellt erkända regering dödades elva personer i samband med de amerikanska, och brittiska, räderna.

En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap

Den 11 mars lämnade Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap över sitt delbetänkande till energi- och näringsminister Ebba Busch. I betänkandet föreslås bland annat att en ny beredskapssektor för industri, bygg och handel skapas och att Tillväxtverket, SGU och Boverket får nya ansvar inom det civila försvaret. Utredningen har identifierat att det nuvarande beredskapssystemet saknar tre viktiga samhällsfunktioner - industri, bygg och handel. I betänkandet föreslås därför att en ny sektor skapas som komplement till de tio befintliga sektorerna. Därtill pekar utredningen på att det ansvar som Tillväxtverket, SGU och Boverket har i dag behöver förändras för att bättre möta näringslivets och det övriga samhällets behov av stöd för att säkerställa tillgången till samhällsviktiga varor och tjänster i kris eller höjd beredskap. Därför föreslås myndigheterna utses till beredskapsmyndigheter. Tillväxtverket föreslås bli sektorsansvarig myndighet. Utredningen ska redovisa sitt slutbetänkande senast den 31 oktober 2024.

Läs hela betänkandet: [En ny beredskapssektor – för ökad försörjningsberedskap, SOU 2024:19 \(regeringen.se\)](#)

Norge satsar på utbyggnad av Malmbanan

Efter Sveriges NATO-inträde blir Malmbanans tillförlitlighet ännu viktigare i händelse av kris. Det menar Norges transportminister Jon-Ivar Nygård, som nu skjuter till pengar till för upprustning av rälsen på den norska sidan.

Längs den 50 mil långa sträckan mellan Kiruna och Narvik kör varje dygn upp till 24 malmtåg tillsammans med vanliga godståg och persontrafik. Det gör Malmbanan till landets mest trafikerade järnvägssträcka. Sedan Sverige intåg i NATO kommer

Malmbanan spela än en viktigare roll ur strategisk synpunkt, menar Norges transportminister Jon-Ivar Nygård. Han ser den som en nyckel för att kunna transportera material mellan öst och väst i en krissituation, rapporterar DN.

– Transport och infrastruktur är en viktig del av att binda samman våra länder och göra oss redo för kriser och krigstillstånd, säger han. Den 22 mars presenterar Norge en ny nationell transportplan, där satsningar på att stärka upp Ofotenbanen, den norska delen av Malmbanan, kommer deklarerar.

Läs hela artikeln: [Svenskt Nato-inträde sätter press på Malmbanan - \(DN.se\)](#)

Uppdrag att vidta åtgärder för planeringen av transportinfrastrukturen i Norrbottens och Västerbottens län

Uppdraget innefattar tre deluppdrag. Trafikverket ska i ett första deluppdrag i sin planering prioritera de kapacitetshöjande åtgärder på järnvägen mellan Luleå och Kiruna som verket föreslår för tidigareläggning i rapporten Regeringsuppdrag att analysera åtgärder i transportinfrastrukturen i Norrbottens och Västerbottens län

(LI2023/03173).Trafikverket ska också ha en dialog med de myndigheter i Norge som ansvarar för utvecklingen av järnvägen på den norska sidan som kopplar till Malmbanan och järnvägen mot Luleå, för att identifiera möjligheter till en samordnad planering av beslutade åtgärder i de båda länderna. Trafikverket ska i ett andra deluppdrag utreda och lämna förslag till olika finansieringslösningar, såsom direkt extern medfinansiering respektive en möjlig finansieringslösning med höjda banavgifter, som underlag för en eventuell framtida utbyggnad av dubbelspår på järnvägssträckan Luleå–Boden.

Trafikverket ska i ett tredje deluppdrag verka för finansiering av en tidigare-läggning av genomförandet av objektet E4, Förbifart Skellefteå. Uppdragen ska redovisas under maj månad 2024.

Svenskt näringsliv vill ha privat infrastruktur

Satsningarna på infrastruktur släpar efter och nu vill näringslivet bryta det politiska dödläget med hjälp av privat finansiering. Metoden är relativt obeprövad i Sverige i modern tid, men var vanligare förr. Di listar i en läsvärd artikel flera projekt som förverkligats genom privat kapital eller så kallad brukarfinansiering. Nils Paul, Svenskt näringslivs expert på infrastruktur, konstaterar bland annat att vi behöver nya sätt att tänka. Den offentliga finansieringen ger ganska små incitament att hålla tidsplan och budget. Vi kommer att ha 12 miljoner invånare 2050 och vi har också en tillväxt.

Näringslivet kommer att behöva mer infrastruktur och kapacitet för sina transporter. Det är ganska bråttom att få på plats några projekt. Di listar bland annat Arlandabanan, Katarinahissen och Saltsjöbanan som exempel på projekt som finansierats med privat kapital.

Läs hela artikeln: [Här är projekten som finansierats privat \(di.se\)](#)

CGI: Svenskar tror flera sektorer är dåligt förberedda inför samhällskris

IT-konsultföretaget CGI har låtit genomföra en undersökning bland den svenska allmänheten för att öka förståelsen kring svenskarnas tankar, farhågor och förväntningar när det gäller samhällets beredskap. Undersökningen visar på stora skillnader i synen på beredskapen hos olika sektorer. Hälso-/sjukvårds-/omsorgssektorn är den enda samhällssektor som är med i undersökningen som majoriteten (54 procent) av respondenterna anser vara bra på att hantera en krissituation. Livsmedelsförsörjning och dricksvatten hamnar näst bäst med 34 procent som anser sektorn vara bra på att hantera en krissituation. Den samhällssektor som flest (48 procent) tror är dåligt förberedd är bank och finans. Faktum är att ungefär var tredje respondent i genomsnitt uppger att de är tveksamma kring sektorernas förberedelser att hantera en krissituation. På frågan kring vilken eller vilka samhällssektorer som i störst utsträckning skulle påverka individen om de slogs ut svarar 74 procent el/värme/vatten medan 58 procent svarar mat/livsmedelsbranschen. Den sektor som skulle påverka svenskarna minst (4 procent) om den slogs ut är transportsektorn. En slutsats från rapporten är att det finns ett behov för branscher med stor samhällspåverkan att bli tydligare med vad de har för krisberedskap och vad medborgarna kan förvänta sig av dem i händelse av kris.

Vecka 10

Brist på kunskap största hindret mot säkerheten

Aktörer i offentlig sektor är mer förberedda och har större förtroende för att verksamheten ska kunna stå emot digitala attacker än privata företag. Det visar en omfattande nordisk undersökning om digital säkerhet som genomförts av Telenor i Sverige, Norge, Danmark och Finland. Telenor har intervjuat företrädare för företag, offentlig sektor och privatpersoner i Sverige, Norge, Danmark och Finland i Nordens mest omfattande undersökning om digital säkerhet. Det är tydligt att aktörer i offentlig sektor oftare blir utsatta för attacker än privata företag och kanske är det därför de också i högre grad svarar att de är förberedda och har högre förtroende för det egna säkerhetsarbetet än aktörer från privata företag. I motsats till detta svarar privatpersoner i Sverige att de har relativt lågt förtroende för att myndigheterna ska kunna stå emot attacker.

Öppenheten kring att bli utsatt är en annan fråga där svenska företag utmärker sig som de i Norden som lägger minst vikt vid att agera transparent. Endast 51 procent av de svarande svenska företagen anser att företag som är öppna om incidenter bygger förtroende och bättre rykte, motsvarande siffra från övriga länder ligger på 60–70 procent. Samtidigt är de svenska företagarna mindre oroade än kollegor från grannländerna, både för att attacker ska skada företaget och för att varumärket ska skadas.

Läs hela artikeln: [”Brist på kunskap största hindret mot säkerheten” - Telenor Sverige \(cision.com\)](https://www.cision.com/brist-pa-kunskap-storsta-hindret-mot-sakerheten-telenor-sverige)

Därför kan Nato bli ett lyft för svenska företag

Nato-medlemskapets betydelse för långsiktig stabilitet och trygghet kan inte nog kan överskattas, vilket gynnar företagens konkurrenskraft, Sveriges och marknadens robusthet. Saab dränks av jobbansökningar, kommuner tävlar för att locka till sig amerikansk militär och experter är eniga om Natomedlemskapet får en stor inverkan på det svenska näringslivet. Natos ramavtalsupphandlingar har blivit vanligare och större och mer fördelaktiga. Organisationen har en innovationsaccelerator och en innovationsfond som underlättar investeringar.

Svenska kommuner har redan börjat tävla om att få amerikansk militär personal stationerad inom den egna kommungränsen. Det kan exempelvis leda till att efterlängtade investeringar inom infrastruktur genomförs och en rad andra effekter som skapar viktiga arbetstillfällen. Parallellt finns det en risk för ökade cyberhot och utsatthet för industrispionage och Sverige kan behöva stärka skyddet för företagshemligheter.

Läs hela artikeln: [Därför kan Nato bli ett lyft för svenska företag](#)

Folkkongressen i Peking ”ett slag i ansiktet

Folkkongressen i Peking är som ”ett slag i ansiktet” eller en ”baksmälla”, skriver Di. Det är två av många kommentarer av besvikna bedömare efter att Kinas regering inte kommunicerat ordentliga åtgärder för att rädda landets krisande ekonomi. Snarare ligger fokus på ökad konkurrens med USA. Bland de största besvikelserna är Pekings beslut att sikta på budgetunderskott på 3 procent av BNP under 2024, en minskning från 3,8 procent i fjol. Det var lägre än förväntat och signalerar att några omfattande finanspolitiska stödåtgärder inte är att vänta. Samtidigt slog Peking fast att tillväxtmålet för BNP ska vara ”runt 5 procent” för 2024, men utan att kommunicera trovärdiga åtgärder för hur detta mål ska nås, enligt bedömare. Internationella valutafonden IMF spår tillväxt på 4,5 procent för helåret, andra ännu lägre.

Peking lägger istället fokus på landets strategiska konkurrens med USA, med ökade investeringar inom avancerade tillverkningskedjor. Istället för att stimulera sina egna konsumentmarknader för inhemska och internationella företag siktar Kina på att öka export till globala marknader, något som ytterligare kan komma att eskalera handelskonflikten med omvärlden.

Läs hela artikeln: [Bedömare kritiserar folkkongressen i Kina: För få åtgärder \(di.se\)](#)

Försörjningstrygghet och beredskap inför vintern

EU-Ministrarna inom TTE-rådet (energi) diskuterade den 4 mars läget när det gäller försörjningstrygghet och förberedelserna inför vintern 2024–2025. De tog bland annat upp olika sätt att undvika nya prischocker, både enskilt och kollektivt, och att stärka energitryggheten, samtidigt som man uppnår de fastställda målen för utfasning av fossila bränslen och av ryska fossila bränslen. Flera medlemsländer insisterade på att sammanlänknings- och väl sammanlänkade energinät var en viktig byggsten för att

säkerställa försörjningstryggheten under krisen och att detta kommer att bli ännu viktigare under de kommande åren. I detta avseende insisterade många på behovet av att anslå tillräckliga resurser för att säkerställa utvecklingen av gränsöverskridande energinät.

Många ministrar efterlyste en utfasning av importen av rysk gas, en diversifiering av försörjningsvägarna, ökad energieffektivitet, fortsatta kraftfullare insatser och påskyndad elektrifiering som viktiga sätt att öka motståndskraften och säkerställa försörjningstryggheten. I detta sammanhang nådde en politisk överenskommelse om rådets rekommendation om fortsatta samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas. Detta icke-bindande instrument uppmanar medlemsländerna att fortsätta sina ansträngningar för att minska sin efterfrågan på gas med 15 procent (jämfört med referensperioden 1 april 2017–31 mars 2022), samtidigt som man erkänner de särskilda omständigheter som finns.

Sveriges tillträde till vissa Natoavtal

Som Natomedlem förväntas Sverige tillträda vissa avtal som berör olika aspekter av försvarssamarbetet. I denna lagrådsremiss behandlas fyra centrala avtal. Två av avtalen, Nato SOFA och Parisprotokollet, är statusavtal vars syfte är att stärka de allierades förmåga att agera militärt tillsammans genom att på förhand reglera en rad frågor som kan uppstå i samband med att en sändande stats militära personal befinner sig i en mottagande stat. De två andra avtalen berör frågor om informationshantering och hemlighållande av försvarsuppfinningar. De syftar till att öka möjligheterna till tekniskt samarbete mellan allierade och förbättra förutsättningarna för att utbyta erfarenheter och materiel med varandra på försvarsområdet. Det avtal som behandlas i lagrådsremissen förutsätter vissa författningsändringar för att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt avtalen. Riksdagens godkännande krävs därför innan avtalen kan träda i kraft. I lagrådsremissen föreslås bland annat följande ändringar.

Privilegier och immunitet som enligt statusavtalen gäller för vissa personalkategorier ska införas i svensk rätt. Medlemmar av en främmande stats militära styrka, civil personal och vissa andra personalkategorier ska inte folkbokföras här. Sverige ska i vissa fall kunna hemlighålla utländska försvarsuppfinningar som hålls hemliga i ett annat land med hänsyn till det nationella försvarsintresset.

Det ska införas en bestämmelse om skadeståndsskyldighet för staten vid felaktig hantering av försvarsrelaterad teknisk information. Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Läs hela lagrådsremissen: [Sveriges tillträde till vissa Natoavtal \(regeringen.se\)](https://www.regeringen.se/press/2022/03/sveriges-tilltrade-till-vissa-natoavtal)

Vecka 9

Efter kaoset i Röda havet – nu växer problemen i Panamakanalen

På grund av torka har kapaciteten i den viktiga handelsleden Panamakanalen halverats,

vilket väntas leda till förseningar och höjda priser. Det rapporterar Sveriges Radio. Enligt Sveriges Radio passerar vanligtvis 38 fraktfartyg om dagen via Panamakanalen, vilket motsvarar tre procent av världens globala varuhandel. Redan i somras fick antalet fartyg minskas till 30 om dagen på grund av torka, och nu är antalet nere på 20 om dagen. Dessutom måste lasten väga mindre. Den minskade kapaciteten i Panamakanalen slår mot en global handel som sedan tidigare även dras med problem i Röda havet, där fraktfartyg blivit beskjutna – något som lett till att flera rederier tvingats ta omvägen runt Sydafrika.

Skärpt lagstiftning krävs för att skydda företagshemligheter

Samtidigt som hoten mot Sverige ökar saknas tillräcklig lagstiftning för att skydda företagens innovationer, varnar immaterialrättsexperten Christina Wainikka.

– Man kan alltså röja information idag, men ändå komma undan, säger hon.

– Utländska stater spionerar inte bara på militären och staten utan de spionerar också på företagen. Och då är det ett problem att vi inte har en tillräcklig lagstiftning i Sverige som kan skydda företagen. Det säger Christina Wainikka, expert på immaterialrätt, som under lång tid bevakat lagen om företagshemligheter.

Företagshemligheter utgörs av information som hålls hemlig av affärsmässiga skäl, vilket kan innefatta allt från säljstrategier till vad som görs på ett företags forskningsavdelning. Hon menar att när det gäller just företagshemligheter skiljer sig den svenska lagstiftningen från länder som Frankrike, Nederländerna, Tyskland, Italien, Estland och Finland.

– Där har anställda ett tydligare straffansvar, vilket vi inte har i den svenska lagstiftningen, säger hon.

Läs hela artikeln: [Skärpt lagstiftning krävs för att skydda företagshemligheter \(svensktnaringsliv.se\)](#)

Säkerhet byggs bäst tillsammans – nordisk säkerhetsrapport från Telenor

Ett krävande säkerhetspolitiskt läge ställer höga krav på den digitala motståndskraften. NATO har utvidgats med Finland och snart även med Sverige, vilket förutsätter ett mer samarbetsinriktat säkerhetsarbete mellan de nordiska länderna. Detta står i fokus i Telenors [rapport Digital Security med undertiteln "It gets serious"](#). Rapporten från Nordens största telekomoperatör lanserades på Mobile World Congress i Barcelona 27 februari. Rapporten belyser hur digitaliseringen av industri och operativ teknik ställer ökade krav på säkerhet i verksamheter, samt diskuterar hur artificiell intelligens kan användas i både cyberattacker och cyberförsvar. Den innehåller även skarpa förslag till politiken på vad som behövs för en ökad nordisk säkerhet:

- Ett gemensamt nordiskt system för säkerhetsprövning och säkerhetsintyg för nordiska medborgare.

- Att operationalisera krav på nationell autonomi som möjliggör att personal, tekniska lösningar och infrastruktur kan användas över de nordiska gränserna.
- Att snabbt etablera bättre lösningar för sekretessbelagd interaktion och ge bättre tillgång till hot- och säkerhetsinformation för utvalda företag.
- Att bättre trygga krisberedskapen och de nationella säkerhetskraven vid offentlig upphandling.

Bara tre procent tror att samhället kan skyddas mot cyberhot

I en färsk Kantar-undersökning, rapporterad i Aktuell Säkerhet, som ingår i cybersäkerhetsföretaget Basalts årliga rapport Svenskt Säkerhetsindex, anser en tredjedel (33 procent) av svenskarna att hotbilden mot samhället är mycket allvarlig. Det är fördubbling jämfört med 2023 års kartläggning. Trots det är det endast tre procent som har mycket stor tilltro till beslutsfattarnas förmåga att skydda samhällsviktig infrastruktur. Undersökningen visar också att beslutsfattare tycker att lagar och direktiv för it-säkerhet är svåra att tolka. Många vittnar om att arbetet med att upprätthålla effektiva säkerhetsrutiner. I rapporten svarar 67 procent av beslutsfattare att de upplever att säkerhetsskyddslagen är svårtolkad, och 57 procent uppger att de behöver mer kompetens inom området. Gällande säkerhetsarbetet svarar endast sex av tio beslutsfattare att de genomför säkerhetskontroller på sina externa samarbetspartners, samtidigt som nästan 20 procent uppger att de inte har en krisplan som övas med viss regelbundenhet.

Jacke om Natobeskedet: "Vår fred och vår självständighet bygger på samarbete"
Det ungerska parlamentet har gett sitt klartecken till Sveriges medlemskap i Nato.

– Det är med glädje jag konstaterar att Sverige nu blir fullvärdig medlem i Nato, säger Jan-Olof Jacke, vd.

Läs hela artikeln

[Jacke om Natobeskedet: "Vår fred och vår självständighet bygger på samarbete"](#)

Nato-medlemskapet: Nu måste vi lägga in en högre växel

"Natomedlemskapet kräver en stark roll för näringslivet inom försörjningsberedskapen och totalförsvaret, skriver Johan Sjöberg, säkerhets- och försvarspolitisk rådgivare.

Läs hela kommentaren

[”Nu måste vi lägga in en högre växel”](#)

Förordning om granskning av utländska investeringar i EU

Som ett led i arbetet med EU:s strategi om ekonomisk säkerhet presenterade Europeiska kommissionen den 24 januari 2024 förslag till Europaparlaments och rådets förordning om granskning av utländska investeringar i unionen och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452. Den viktigaste principiella nyheten är att det föreslås bli obligatoriskt för medlemsstaterna att ha ett granskningssystem för utländska investeringar. Dessutom föreslås krav på vad ett granskningssystem minst ska omfatta och hur det ska fungera. Den samarbetsmekanism som finns, enligt nu gällande förordning (EU) 2019/452, föreslås få tydligare krav på uppföljning och dialog samt inriktning på att okomplicerade investeringar inte ska anmälas i systemet. Europeiska kommissionens avsikt är att åtgärda kryphål i systemet för granskning av investeringar, att fokusera på de fall som medför de största riskerna samt att effektivisera samarbetet mellan medlemsstaterna. Regeringen välkomnar en översyn av reglerna på EU-nivån om granskning av utländska investeringar i syfte att skapa ett bättre fungerande samarbete på EU-nivå. Det är centralt att EU är öppet för inkommande investeringar och att åtgärder inte skapar onödiga investeringshinder. Åtgärder får inte inkräkta på medlemsstaternas ansvar över nationell säkerhet.

Läs mer om hela [förordningen](#)

Vecka 8

Nya EU-sanktioner – ska slå mot ryska medhjälpare

EU har enats om ännu ett sanktionspaket kring Rysslands krig i Ukraina – lagom till tvåårsdagen av den förnyade attacken 2022. Nu drabbas även företag i Kina och Turkiet. Merparten av EU-länderna har sedan länge godkänt de nya listningar och åtgärder som föreslagits i det 13:e sanktionspaket som gjorts sedan krigsutbrottet. Nu har även Ungern gjort tummen upp, konstateras av ministerrådets ordförandeland Belgien.

”EU-ambassadörerna har just kommit överens i princip. Paketet är ett av de bredaste som godkänts av EU. Det kommer att genomgå en skriftlig procedur och bli formellt godkänt till den 24 februari”, skriver belgarna på X.

”Vi har fått bort alla delar från EU:s 13:e sanktionspaket mot Ryssland som skadar Ungerns nationella intressen”, hälsade i sin tur Ungerns utrikesminister Péter Szijjártó via X tidigare i veckan.

Det exakta innehållet i paketet är fortsatt oklart. Bland nyheterna ingår dock sanktioner även mot företag i andra länder som anses hjälpa Ryssland att komma förbi tidigare sanktioner. En EU-källa bekräftar att det åtminstone finns tre företag från Kina och ett

från Turkiet som nu drabbas. Dessutom sätts en stor mängd nya personer upp på listorna över vilka som inte ska ges visum till EU och få eventuella EU-tillgångar frysta.

Efter Rysslands bananhot – Ecuador stoppar vapenleverans till Ukraina

Ecuador backar från sitt tidigare beslut att skicka vapen till Ukraina via USA, sedan Ryssland stoppat nästan all bananimport från Ecuador, enligt SR. Det handlade om gamla sovjetiska helikoptrar och missiler som Ecuador köpte av ryssarna för femton år sen. När Ecuador nu meddelade att vapenleveransen stoppas så hävde Ryssland bananembargot mot det sydamerikanska landet.

EU-ledamöters telefoner angripna av spionprogram

Två telefoner tillhörande ledamöter i EU-parlamentet har angripits av spionprogram, rapporterar Politico. Beskedet kommer efter att sajten i december avslöjat att en internöversyn visat att EU:s cybersäkerhet inte lever upp till de standarder som finns. En medlem i säkerhets- och försvarsunderutskottet lämnade in sin telefon i veckan för en rutinkontroll och då upptäcktes spår av ett spionprogram. Personen i fråga uppger för Politico att det är oklart varför telefonen angripits. Parlamentet meddelade senare att skadlig programvara hittats på totalt två telefoner. Utskottets samtliga ledamöter uppmanas därför att kontrollera sina enheter. Cyberattacker och utländsk påverkan är två frågor som står högt på agendan i EU inför sommarens parlamentsval.

Kina ett hot mot Sveriges ekonomiska säkerhet

I Säkerhetspolisens årsberättelse 2023/24 konstateras att om Ryssland är ett hot mot Sveriges territoriella säkerhet, är Kina ett hot mot Sveriges ekonomiska säkerhet. Kina har som mål att bli en global stormakt. Landet anskaffar svenska innovationer, tekniskt kunnande och spetskompetens från näringsliv och lärosäten. Svenska företag köps upp och strategiska investeringar i Sverige görs. Vidare skriver Säkerhetspolisen att stora delar av Kinas underrättelseinhämtning mot Sverige sker genom cyberinhämtning samt att Kina inhämtar teknik och kunskap genom kinesiska forskare vid svenska universitet och genom samarbeten och uppköp. Beroenden skapar sårbarheter. Det är viktigt att Sverige säkerställer att vi inte blir för beroende av Kina.

Läs hela rapporten: [Säkerhetspolisens årsbok 2023-2024 \(sakerhetspolisen.se\)](https://sakerhetspolisen.se/arsbok-2023-2024)

Nu krävs nya järnvägar – ge dem en egen budget

Ungerns godkännande ser slutligen ut att vara på gång, och därmed talar mycket för att Sverige snart är medlem i Nato. Med ett medlemskap kommer krav på förbättrad infrastruktur – inte minst nya järnvägar, skriver Tobias Wikström på Di:s ledarsida. De vägar och järnvägar som behövs för att stärka Sveriges försvar ska inte behöva samsas med andra infrastrukturprojekt, anser han. Ett sådant upplägg leder lätt till konkurrens mellan olika satsningar. Hans förslag är att Nato-projekten får en separat budget. ”Det handlar om att acceptera det akuta säkerhetsläget. Att slå fast att försvarets och Natos behov faktiskt måste prioriteras. Om politikerna verkligen gör det, då kan infrastrukturen förbättras snabbt”, skriver Tobias Wikström.

Läs hela ledaren: [Natomedlemskapet kräver nya vägar och järnvägar \(di.se\)](https://di.se)

Skydd av friheten till sjöfart i Röda havet: rådet sätter EUNAVFOR ASPIDES

Rådet har inlett EUNAVFOR ASPIDES. Målet för denna defensiva sjöfartsskyddsinsats är att återställa och skydda friheten till sjöfart i Röda havet och Gulfregionen. Genom ASPIDES säkerställer man EU:s marina närvaro i det område där det sedan oktober 2023 har riktats många huthi-attacker mot internationella kommersiella fartyg. I nära samarbete med likasinnade internationella partner kommer man genom ASPIDES att bidra till att säkra sjöfartsskyddet och friheten till sjöfart, särskilt för handelsfartyg och kommersiella fartyg.

Inom ramen för sitt defensiva mandat kommer insatsen att ge en maritim lägesbild, ledsaga fartyg och skydda dem mot eventuella flerdomänsattacker till havs. Insatsen kommer att vara aktiv längs de viktigaste kommunikationslederna i Bab el-mandeb-sundet och Hormuzsundet, liksom internationella vatten i Röda havet, Adenviken, Arabiska havet, Omanbukten och Gulfregionen.

Flottiljamiral Vasileios Gryparis är insatschef och konteramiral Stefano Costantino befälhavare. Insatshögkvarteret kommer att ligga i Larisa i Grekland. Insatsen ASPIDES kommer att bedrivas i nära samordning med EUNAVFOR ATLANTA, för att bidra till sjöfartsskyddet i västra Indiska oceanen och i Röda havet, samt med likasinnade partner som bidrar till sjöfartsskyddet i sitt insatsområde.

Antalet efterlysta maskiner ökade med 45 procent

Under 2023 efterlystes 217 entreprenadmaskiner vilket är en ökning med 45 procent jämfört med 2022 då det efterlystes 150 maskiner. Det visar den senaste statistiken från Larmtjänst. Larmtjänst såg redan under fjärde kvartalet 2022 att antalet efterlysningar av maskiner ökade, en ökning som fortsatt under 2023. Under 2023 efterlystes totalt 217 maskiner, vilket kan jämföras med 150 maskiner under 2022, en ökning med 45 procent. En förklaring till ökningen är bland annat den stora efterfrågan på maskiner i Europa. Dock är stor del av maskinerna oregistrerade vilket innebär att det finns ett stort mörkertal i statistiken.

– Det finns idag ingen registreringsskyldighet för maskiner som det finns för exempelvis personbilar. Av den anledningen är det svårare att hålla koll på godset och vi vet att det stjäls fler maskiner än det som syns i statistiken som efterlyst, säger utredare Fredrik Lindstedt på Larmtjänst.

Vecka 7

Immobiliserade ryska tillgångar: rådet beslutar sätta av extraordinära intäkter

Rådet har antagit ett beslut och en förordning som förtydligar skyldigheterna för värdepapperscentraler som innehar tillgångar och reserver från Rysslands centralbank som är immobiliserade till följd av EU:s restriktiva åtgärder. Beslutet är i linje med G7:s ståndpunkt och klargör förbudet mot dessa transaktioner och den rättsliga statusen för

värdepapperscentralernas intäkter i samband med innehav av ryska immobiliserade tillgångar och fastställer tydliga regler för de enheter som innehar dem. Rådet beslutade särskilt att värdepappercentralersom håller mer än en miljon euro av den ryska centralbankens tillgångar måste redovisa extraordinära likvida medel som ackumuleras till följd av EU:s restriktiva åtgärder separat och även hålla motsvarande inkomster åtskilda.

Dessutom ska värdepapperscentralerna förbjudas att avyttra den resulterande nettovinsten. Beslutet banar väg för rådet att besluta om ett eventuellt fastställande av ett finansiellt bidrag till EU:s budget som tas upp på dessa nettovinster för att stödja Ukraina och dess återhämtning och återuppbyggnad i ett senare skede. Detta ekonomiska bidrag kan kanaliseras genom EU:s budget till Ukrainafaciliteten, som rådet och Europaparlamentet nådde en preliminär överenskommelse om den 6 februari 2024.

EU överväger sanktioner mot kinesiska bolag som stödjer Rysslands krigsmaskin EU arbetar just nu på sin 13:e sanktionspaket sedan kriget bröt ut i Ukraina för två år sedan. Paketet kan vara klart senare denna månad.

– Kinesiska företag och enheter från andra tredjeländer, som är involverade i att stödja Ryssland med att kringgå sanktioner, kommer att ingå i nästa omgång av åtgärder mot Ryssland för dess krig i Ukraina, säger en av personerna till tv-kanalen.

Bloomberg skrev igår måndag att EU föreslår att tre kinesiska bolag ska erläggas med sanktioner, vilket i så fall är första gången som kinesiska fastlandsbolag straffas med sanktioner sedan krigsutbrottet. Ytterligare dussintal andra bolag kan komma att innefattas. Data från Kinas allmänna tullmyndighet som släpptes i januari visade att Kinas handel med Ryssland slog ett nytt rekord på 240 miljarder dollar under helåret 2023, rapporterar Reuters. Ryssland ska ha bland annat ha ökat sina köp av kinesiska smartphones och bilar. I januari rapporterade CNBC att Kina, Hongkong, Turkiet och Förenade Arabemiraten har blivit allt viktigare för att kanalisera viktiga komponenter till Ryssland från västländer.

Tidsbrist är största hindret för chefers krisberedskap

Den svenska chefskåren saknar rätt förutsättningar för att skapa beredskap att hantera kriser. Det visar Ledarnas nya rapport Att Leda i kris – chefers beredskap.

Några resultat ur rapporten: 50 procent av cheferna svarar att de arbetar i en samhällsviktig verksamhet. 63 procent av cheferna arbetar i en organisation som i hög eller i ganska hög utsträckning är sårbar för kriser, katastrofer och oväntade händelser. De händelser som störst andel chefer är mycket eller ganska oroad för kommer att inträffa i Sverige är: omfattande cyberangrepp via internet (69 procent), omfattande fientlig informationspåverkan och propaganda (68 procent), terroristattack (65 procent). 44 procent av cheferna instämmer i att deras organisation har en strategi för arbetet med cybersäkerhet. 26 procent av cheferna har i hög eller i ganska hög utsträckning

erfarenhet av att leda i kristider. 69 procent saknar utbildning i krisledarskap. Störst hindret för att öka sin egen krisberedskap är brist på tid. 76 procent av organisationerna där cheferna är verksamma har någon typ av beredskapsplan/-er. 57 procent av de som uppger att det finns beredskapsplan/-er anser att innehållet möter organisationens behov vid en kris i hög eller i ganska hög utsträckning. 34 procent uppger att deras organisation har en process för att utvärdera och lära sig av kriser. Nästan lika många vet inte om det finns någon sådan.

Regeringens Utrikesdeklaration

Idag den 14 februari presenterade regeringen sin Utrikesdeklaration. Förutom fokus på Nato-medlemskapet, närområdet och stödet till Ukraina, konstaterade Utrikesminister Billström att en förutsättning för EU:s kapacitet att möta säkerhetshot är stärkt konkurrenskraft. Billström sa att genom företag, handel och innovationer stärker vi EU:s geopolitiska inflytande och att detta bland föranledde regeringens initiativ under ordförandeskapet att ta fram en ny långsiktig konkurrenskraftsstrategi. Enligt deklarationen finns det ett behov av att skydda strategiska intressen inom EU och detta måste ske på ett sätt som så långt som möjligt begränsar de negativa effekterna på den inre marknaden. Det gemensamma handels- och teknikrådet, TTC, är en allt viktigare plattform för transatlantisk samverkan i kritiska framtidsfrågor.

Läs hela deklarationen: [Utrikesdeklarationen 2024 \(Regeringen.se\)](https://www.regeringen.se/utrikesdeklarationen-2024)

MSB stärker totalförsvaret med 5G från Ericsson

Ericssons 5G-teknik central del av Sveriges nästa generations kommunikationssystem för samhällsviktig verksamhet, Rakel G2. Nytt 5G-kärnnät ger säker och snabb uppkoppling för röstsamtal, data, bilder och video . Implementering startar 2024.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har upphandlat ett 5G-nät från Ericsson, ett så kallat kärnnät. Nätverket blir en central del av det statligt kontrollerade radionätet som nu utvecklas för verksamheter inom allmän säkerhet, räddningstjänst, och försvar, kallat Rakel G2. Med kommunikationssystemet Rakel G2 kommer polis, brandkår, akutsjukvård och försvarsmakten kunna samarbeta mer effektivt och med förbättrad överblick genom säker och snabb uppkoppling för röstsamtal, data, bilder och video.

Så kan maskininlärning användas i trådlös radiokommunikation

Det behövs mer kunskap för att veta hur maskininlärning kan användas säkert och effektivt i militära system för trådlös radiokommunikation. Med rapporten Intelligent robust radiokommunikation har forskare på FOI i ett första steg sammanställt möjligheter och sårbarhet. Maskininlärning är en del av artificiell intelligens (AI) och handlar om att träna datorer med data för att de ska lära sig att lösa en uppgift och få erfarenhet. Närmare bestämt en algoritm med en uppsättning av instruktioner som ska upptäcka eller identifiera något eller skapa nya exempel.

Läs hela rapporten: [Intelligent robust radiokommunikation \(foi.se\)](https://foi.se/publication/Intelligent-robust-radiokommunikation)

Vecka 6

Ukrainafaciliteten: rådet och parlamentet enas om ny stödmekanism för Ukraina

Rådet och parlamentet har nått en preliminär överenskommelse om att inrätta ett nytt särskilt instrument till stöd för Ukrainas återhämtning, återuppbyggnad och modernisering, och samtidigt stödja arbetet med att genomföra reformer som en del av landets väg mot anslutning till EU. Ukrainafaciliteten kommer att ha en total budget på 50 miljarder euro. Faciliteten kommer därmed att samla EU:s budgetstöd till Ukraina i ett enda instrument, som ger ett enhetligt, förutsägbart och flexibelt stöd till Ukraina för perioden 2024–2027, anpassat till de exempellösa utmaningar som det innebär att stödja ett land i krig. Ukrainafaciliteten kommer att vara uppdelad i tre pelare:

pelare I: Ukrainas regering ska utarbeta en "Ukrainaplan" som ska fastställa landets mål i fråga om återhämtning, återuppbyggnad och modernisering och för de reformer som landet avser att genomföra som en del av sin anslutningsprocess till EU; ekonomiskt stöd i form av bidrag och lån till staten Ukraina skulle tillhandahållas på grundval av genomförandet av Ukrainaplanen, som kommer att stödjas av en uppsättning villkor och en tidsplan för utbetalningar.

pelare II: EU kommer inom investeringsramen för Ukraina att ge stöd i form av budgetgarantier och en blandning av bidrag och lån från offentliga och privata institutioner; en Ukrainagaranti är avsedd att täcka riskerna med lån, garantier, kapitalmarknadsinstrument och andra former av finansiering till stöd för facilitetens mål.

pelare III: unionens anslutningsstöd och andra stödåtgärder som hjälper Ukraina att anpassa sig till EU:s lagstiftning och genomföra strukturreformer på landets väg mot ett framtida EU-medlemskap.

Rysk ekonomi oväntat stark – krigsberoende bakom

Trots hårda sanktioner från väst går den ryska ekonomin oväntat starkt, enligt en prognos från Internationella valutafonden (IMF). Tillväxttakten i landet låg under 2023 på tre procent, vilket är bättre än något G7-land, och den starka tillväxten spås fortsätta under 2024, rapporterar Financial Times. Tillväxten förklaras delvis med att Moskvas enorma spenderande på militären har stimulerat ekonomin. Vienna Institute for International Economic Studies varnar att ekonomin är allt för beroende av militärproduktionen och att en krasch kan komma när kriget i Ukraina tar slut: "Ju längre kriget varar desto mer beroende blir landets ekonomi av militära satsningar", skriver institutet.

Betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid

Den 1 februari tog landsbygdsminister Peter Kullgren emot betänkandet

Livsmedelsberedskap för en ny tid från den särskilda utredaren Ingrid Petersson.

– Livsmedelsförsörjning är en av de viktigaste samhällsfunktionerna som alltid ska fungera, i alla lägen, i hela landet. Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa är utredningens betänkande välkommet och kommer utgöra ett viktigt underlag för regeringens arbete med att stärka livsmedelsberedskapen, säger Peter Kullgren.

Regeringen beslutade våren 2022 att tillsätta utredningen En ny livsmedelsberedskap. Den särskilda utredaren har haft i uppdrag att föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan. I uppdraget ingick också att lämna förslag på åtgärder och titta på hur den pågående utvecklingen inom andra relevanta områden kan bidra till att stärka livsmedelsberedskapen.

Utredaren har nu redovisat uppdraget och föreslår flera förslag för att stärka livsmedelsberedskapen. Förslagen handlar bland annat om den enskildes ansvar, kommuners ansvar, beredskapslagring och skydd av jordbruksmark. Utredningen menar att enskilda bör ha livsmedel hemma motsvarande minst en veckas förbrukning. Utredningen föreslår också en ny lag om livsmedelsberedskap där beredskapslagring inom jordbruksområdet ingår.

Läs hela betänkandet: [Livsmedelsberedskap för en ny tid \(Regeringen.se\)](https://www.regeringen.se/490000/2023/01/livsmedelsberedskap-for-en-ny-tid/)

Opinionsläget i Sverige kopplat till den yttre säkerheten

En gång per månad sammanställer Svenskt Näringsliv en översikt över opinionsläget. Vår opinionsmätning baseras på vår egen 'Basundersökning', vars resultat är representativt för allmänheten Sverige (16+ år). På Folk och Försvars Rikskonferens uppmanade den svenska regeringen och överbefälhavaren svenskarna att förbereda sig för krig. Det har påverkat opinionen. I januari var "krig", tillsammans med "brott", det mest förekommande samtalsämnet när svenskar diskuterade politik och samhällsfrågor. Många pratade om beredskapen för krig i Sverige, men även om krigen i Ukraina och Mellanöstern. Vissa använde begreppet "krig" i andra sammanhang, såsom gängkrig i Sverige. Andelen som anser att "Försvarsfrågan" är en av de viktigaste politiska frågorna ökade från 10 procent i december till 18 procent i januari.

Tre av tio tycker att utvecklingen i Sverige på det hela taget mest går åt rätt håll, medan sju av tio anser att den går åt fel håll. I en följdfråga fick respondenterna ange sin uppfattning om utvecklingen i olika områden. Tryggheten, sjukvården och sammanhållningen i samhället anses utvecklas mest negativt. Miljön och infrastrukturen anses utvecklas minst negativt. Synen på hur regeringen gör sitt jobb förbättras något för andra månaden i rad. För första gången finns det bland väljarna i var och ett av de fyra Tidöpartierna fler som tycker att regeringen gör ett bra jobb än ett dåligt jobb.

Vecka 5

Rysslands anfallskrig mot Ukraina: rådet förlänger de ekonomiska sanktionerna med ytterligare sex månader

Rådet har förlängt sina sanktioner, så kallade restriktiva åtgärder, med ytterligare sex månader, till och med den 31 juli 2024. Anledningen är Rysslands fortsatta åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina. De består för närvarande av en lång rad sektorsvisa åtgärder, bland annat restriktioner vad gäller handel, finansiering, teknik och varor med dubbla användningsområden, industri, transport och lyxvaror. I sanktionerna ingår även ett förbud mot import eller överföring av råolja sjövägen och vissa petroleumprodukter från Ryssland till EU. Dessutom stängs flera ryska banker av från Swift, och ett tillfälligt stopp för sändningsverksamhet och licenser har införts för flera Kremlstödda mediekanaler som sprider desinformation. Det har också införts särskilda åtgärder för att stärka EU:s förmåga att motverka kringgående av sanktioner.

Svensk byråkrati ställer till det för ukrainska flyktingar

Svensk byråkrati stjälper för ukrainska medborgare som flytt till Sverige, och försvårar deras väg in i samhället. Det skriver Hampus Knutsson, egenföretagare, på Alltinget Debatt. Ukrainska flyktingar borde få ett personnummer tilldelat sig, i stället för dagens system med samordningsnummer, menar Hampus Knutsson. ”Som nyanländ i Sverige finns det två möjligheter – bidragsvägen eller arbetslinjen. Att välja arbetslinjen borde vara enkelt. Men politiker, myndigheter och hela den kraft som finns i den svenska byråkratin stjälper i de flesta processer i stället för hjälper”, skriver han.

Läs hela artikeln: [Svensk krångel-cocktail stjälper ukrainska flyktingar \(Altinget\)](#)

Därför har mjukvaror sårbarheter

Ofta beror problem med mjukvara i datorer på bristande teknik. Men det kan lika gärna bero på att utvecklaren saknar motivation eller kompetens, enligt en studie från FOI. Trots årtionden av forskning och utveckling inom mjukvarusäkerhet är det fortfarande vanligt med sårbarheter, det vill säga säkerhetsbrister i koden som kan utnyttjas av en angripare. I en förstudie från FOI – Varför har mjukvaror sårbarheter? – har fyra forskare undersökt vilka faktorer som kan förklara uppkomsten av sårbarheter. I förstudien, som är en sammanställning av tidigare forskning, menar forskarna att man inte ska stirra sig blind på tekniska anledningar till sårbarheter. Man ska även titta närmare på den mänskliga faktorn, till exempel bristande motivation och kommunikation hos dem som utvecklat koden.

Läs hela artikeln: [Varför har mjukvaror sårbarheter? \(foi.se\)](#)

Företagen vill se flexibla lagar för att hantera kriser: ”Skit på kassakvittot”

Företag i Sverige vill att myndigheterna tillfälligt ska kunna tänja på vissa lagar och regler för att höja beredskapen i kristid, skriver Ekot.

– I en verklig kris eller krig måste man kunna göra undantag, säger Scantias vd Christian Levin som menar att företagets lastbilar och bussar ska kunna köras på andra drivmedel vid bränslebrist.

I liknande anda vill Icas vd Nina Jönsson att dagligvaruhandeln ska undantas från att ge ut kassakvitton om systemet ligger nere i ett krisläge.

– Myndigheter och kommuner behöver ha mandat för att ge undantag, till exempel så att vi kan sälja varor som är utgående, säger Icas vd Nina Jönsson.

Färre fartyg i Suezkanalen efter attacker

Den kommersiella trafiken genom Suezkanalen har minskat med 42 procent de senaste två månaderna enligt FN:s handelsorgan Unctad. Minskningen sker efter att Iranstödda Huthirörelsen attackerat flera fartyg som passerat Röda havet på väg till eller från kanalen som förbinder Röda havet och Medelhavet. Antalet containerfartyg som passerar kanalen varje vecka har minskat med 67 procent jämfört med förra året. Tankertrafiken har minskat med 18 procent och antalet fartyg som fraktar spannmål och kol har minskat med sex procent medan gasfrakterna är kvar på oförändrad nivå, enligt Unctad.

Elektronisk kommunikation i fokus vid Slottners möte med Finlands kommunikationsminister

Civilminister Erik Slottner träffade den 29 januari Finlands transport- och kommunikationsminister Lulu Ranne för att bland annat diskutera kritisk infrastruktur för elektronisk kommunikation. En av de stora frågorna under mötet var samverkan inom Norden och Östersjöregionen, vilket är av vikt för att skapa förutsättningar för säker elektronisk kommunikation och en motståndskraftig, robust och redundant digital infrastruktur.

– Våra länder har sedan lång tid ett starkt samarbete. Det är extra viktigt i och med säkerhetsläget att demokratiska länder tillsammans arbetar för en säker digital infrastruktur, säger civilminister Erik Slottner.

Under mötet diskuterade Erik Slottner och Lulu Ranne även ökad konkurrenskraft och lagstiftning på det digitala området.

Fem stora hot mot världsekonomin

Det blir allt tydligare att världsekonomin står inför stora utmaningar under 2024. Här är de fem största hoten mot den ekonomiska återhämtningen i år:

Kriget i Ukraina: Rysslands anfallskrig i Ukraina går in på sitt tredje år. Analytiker bedömer att ett dödläge är ett troligt scenario. En avgörande fråga är om västvärlden kommer att bidra med militärt och ekonomiskt stöd till Ukraina i samma utsträckning som hittills. Där hänger mycket på utgången i höstens amerikanska presidentval. Ett nederlag för Ukraina kan göra det svårare för Washington att övertyga andra länder om

att landet är en stark och pålitlig allierad, konstaterar Bloomberg. USA kan ställas inför ett svårt val när det gäller sin närvaro och plats i världen: antingen placera styrkor för att avskräcka Ryssland i Europa eller Kina i Asien.

Konflikten i Mellanöstern: Efter mer än tre månader har kriget mellan Israel och Hamas i Gaza fört regionen till randen av en större konflikt med potential att strypa oljeflöden, hämma global tillväxt och driva upp inflationen igen, skriver TT. Farhågorna ökar för avbrott i energiförsörjningen – framför allt av situationen i Röda havet där den Iranstödda Huthirörelsen angriper civil sjöfart, vilket drabbar handelskedjor. Ett direkt krig mellan Iran och Israel anses osannolikt. Om ett sådant scenario skulle förverkligas kan en femtedel av den globala tillgången på råolja, liksom viktiga handelsvägar, vara i fara. Råoljepriset kan stiga till 150 dollar per fat, dra ned global BNP med 1 procentenhet och få den globala inflationen att stiga 1,2 procentenheter.

Utvecklingen i Kina: Kina gäckas av en utbredd fastighetskris. Branschen är hårt skuldsatt och många bostadsbyggen har havererat, vilket i sin tur hotar långivarna – det vill säga den kinesiska banksektorn. "Katastrofala" följder väntar om inte den kinesiska staten genomför massiva stimulansåtgärder, lyder varningarna. Dessutom är förtroendet mellan Taipei och Peking är lågt. Det medför stora risker för världsekonomin eftersom Taiwan spelar en nyckelroll i produktionen av strategiskt viktiga halvledare. Ett krig i Taiwansundet skulle kosta 10 procent av global BNP – till följd av minskad halvledartillgång, blockerade handelsvägar och sanktioner, enligt Bloombergs beräkningar.

Supervalåret: Under 2024 väntas rekordmånga människor gå till valurnorna globalt. Länder som tillsammans har över hälften av världens befolkning – drygt fyra miljarder invånare – håller val. Det gäller USA, EU, Storbritannien och Indien, länder som utgör 60 procent av global BNP. Ett reellt hot mot väljarna är AI-genererad desinformation. Det varnade nyligen World Economic Forum (WEF) för i en riskrapport, inför toppmötet i Davos. Desinformationen kan användas för att skapa polarisering och sprida rädsla bland väljarna och utgör därmed det största kortsiktiga hotet mot världsekonomin, enligt WEF.

Utvecklingen i USA: Den amerikanska ekonomin, världens största, ser ut att mjuklanda och den centralbanken Fed spås sänka styrräntan flera gånger i år. Men Donald Trumps möjliga återkomst till presidentämbetet och den politiska osäkerheten det medför oroar marknaderna. Trump har talat om importtullar på 10 procent. Om andra stora handelsländer skulle besvara hans exempel kan det minska USA:s BNP med 0,4 procentenheter. Därtill finns risker att handelskonflikten med Kina förvärras, liksom att USA återigen vänder sig inåt och nedprioriterar sitt partnerskap med Europa och Nato.

Vecka 4

Ryssland förbi Saudiarabien som Kinas största oljeleverantör

Ryssland har passerat Saudiarabien som Kinas största oljeleverantör. Det framgår av kinesisk tullstatistik, rapporterar Reuters. Ryssland ska ha levererat 107,02 miljoner ton olja till Kina under 2023, vilket motsvarar 2,14 miljoner fat om dagen. Importen från Saudiarabien minskade samtidigt med 1,8 procent till 85,96 miljoner ton. Den ryska oljan ska ha handlats till låga priser under året, då landet varit föremål för västerländska sanktioner på grund av invasionen av Ukraina. Det har gjort oljan lockande för kinesiska och indiska raffinaderier.

Investors vd: Krig största hotet mot företagen

Investors avgående vd Johan Forsell tror att de största riskerna för svenska bolag de kommande åren är de olika krig och konflikter som pågår i världen.

– De största riskerna är ju kopplat till de krig vi ser nu i Ukraina, Mellanöstern och den komplicerade geopolitiska situation vi har i världen inte minst mellan Kina och USA, säger han till SvD Näringsliv.

– Men det är också vår och våra företags uppgift att navigera i det här. Och det vidtas förstås många åtgärder, till exempel för att säkra upp leverantörskedjor. Många bolag regionaliserar sig mer, säger han.

Tietoevry: Kan ta veckor att återställa

Arbetet med att återställa alla system efter helgens hackerattack fortsätter. Nu säger det utsatta företaget, Tietoevry, att det kan ta veckor innan allt är tillbaka till det normala igen. I ett pressmeddelande som gick ut under kvällen den 22 januari skriver företaget: ”Med tanke på händelsens karaktär och antalet kundspecifika system som behöver återställas kan processen med att återställa allt sträcka sig över flera dagar, till och med veckor.” Tietoevry skriver vidare att de samarbetar med ”relevanta myndigheter” efter attacken och att händelsen är polisanmäld.

Allt fler företag skaffar cyberförsäkring – men beredskapen fortsatt låg

Försäkringsbolaget Ifs årliga undersökning bland mindre företag visar att beredskapen är fortsatt låg inför ett cyberangrepp. En positiv trend är att andelen företagare som har backup på sina datorer har ökat sedan 2022, från 43 procent till 48 procent. Det blir också allt vanligare att företag skaffar en cyberförsäkring. Endast en av fem småföretagare vet hur de ska agera i händelse av ett dataintrång eller IT-bedrägeri. En fjärdedel svarar att de inte har kompetens att upptäcka ett intrång och bara 19 procent vet hur de ska agera om de blir drabbade. Det visar Ifs årliga undersökning av småföretagare, som utförs av Novus.

– Det är oroande att så många företag fortfarande saknar en krisberedskap för IT-incidenter. Kunskapen kring hur man ska agera vid en hackerattack eller ett cyberbrott är väldigt låg. Det behövs ett rejält ökat fokus på denna fråga, säger Henrik Jönsson, ansvarig för cyberförsäkringar på If.

32 procent av de tillfrågade svarar att de har en försäkring som täcker IT-bedrägeri och dataintrång, jämfört med 26 procent 2022. Det är vanligare att de som har en cyberförsäkring känner sig trygga om något skulle inträffa jämfört med de som inte har en försäkring.

Läs hela artikeln: [Allt fler företag skaffar cyberförsäkring - men beredskapen fortsatt låg](#) (If Skadeförsäkring)

9 av 10 svenskar vill bidra till totalförsvaret genom teknisk utrustning

En omfattande Kantar Sifo-undersökning riktad till svenska folket visar att en överväldigande majoritet, närmare bestämt 86 procent, är beredda att bidra till totalförsvaret genom att upplåta personlig teknisk utrustning såsom drönare och övervakningsapparater. Detta visar på en stark vilja bland medborgarna att aktivt delta i nationens försvar, särskilt i ljuset av de ökade spänningarna och krigshoten i vår omvärld. Techbolaget Nexer Group som står bakom undersökningen uppmanar nu regeringen och överbefälhavaren att uppmärksamma och ta tillvara på detta unika tillfälle. En samordnad insats kan ge ett bättre totalförsvaret.

Fem svenska infrastrukturprojekt beviljas EU-stöd för militär rörlighet

Den 23 januari tog medlemsländerna i transportkommittén inom Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) ställning till förslaget att fem svenska projekt ska beviljas totalt cirka 54 miljoner euro.

– De svenska projekt som nu beviljas medel från EU är viktiga för att förbättra Sveriges transportsystem och att stärka den militära rörligheten. Det är viktigt i det säkerhetspolitiska läget och utifrån vårt kommande NATO-medlemskap, säger infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson.

De fem svenska projekt som föreslås beviljas medel är:

- Trafikverket, Väg E4 Ljungby 12 393 745 EUR (väg)
- Trafikverket, Malmbanan 8 678 549 EUR (järnväg)
- Trafikverket, Olskroken 19 228 547 EUR (järnväg)
- Halmstads kommun (väg mellan hamnen och E6) 12 067 500 EUR (väg)
- Sundsvalls kommun (Förstärkning av bärighet avseende bro från hamnen) 1 735 000 EUR (väg)

Regeringen rekommenderade den 14 september 2023 att de aktuella projekten fick ansöka om medel. Därefter presenterade EU-kommissionen ett förslag om vilka projekt som ska beviljas medel. Den 23 januari 2024 tog medlemsländerna i transportkommittén inom Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) ställning till förslaget. Nästa steg är att EU-parlamentet ska tycka till om förslaget innan EU-kommissionen slutligen fattar det formella beslutet. Utöver tilldelning av medel

rekommenderade regeringen den 18 januari också 30 nya ansökningar inom utlysningen CEF Transport 2023. Ansökningarna rör samtliga trafikslag och omfattar investeringar av svenska partner. Kostnaden för ansökningarna med svenska aktörer är 1 207 miljoner euro varav cirka 403 miljoner euro söks i bidrag.

Vecka 3

Ryssland får fortsatt in stora volymer västerländsk teknologi – trots sanktioner

Ryssland får fortfarande in stora volymer västerländsk teknologi som är kritisk i kriget mot Ukraina, trots att rapporter visar att sanktionerna biter. Det skriver CNBC. För Ryssland har Kina, Turkiet och Förenade Arabemiraten varit alltmer viktiga för att få in kritiska komponenter till landet, enligt en rapport från den ukrainska tankesmedjan Kyiv School of Economics (KSE). Under de tre första kvartalen 2023 stod västerländsk teknologi för nästan hälften av den mängd kritiska komponenter som Ryssland importerade, enligt KSE.

Oron i Röda havet driver upp fraktpriser

Priserna för sjöfrakt från bland annat Kina stiger rejält på grund av oron i Röda havet. Nu tvingas fartyg i stället runda Afrika. Det kan på sikt driva upp konsumentpriserna och även inflationen. Jacob Minnhagen, affärsutvecklare på Göteborgs hamn, konstaterar att USA:s och Storbritanniens attacker mot Jemen senaste dagarna innebär att läget i Röda havet blir alltmer krigsliknande. Men detta i sig förvärrar inte situationen för frakterna – de flesta rederier slutade passera Röda havet för ett par veckor tillbaka.

– Redan innan nyår hade de flesta stora rederier redan sagt att de inte går igenom Röda havet. Ur ett fraktperspektiv förändrar inte det här i natt situationen. Det som är positivt är att man vet förutsättningarna, alla vet att fartyg kör runt Afrika och kan planera efter det, säger han.

Kontanter inte räddningen i en krigssituation

Kontanter hemma krävs om Sverige skulle hamna i krig. Men en fullständig digital krasch är osannolik, enligt experter, enligt SvD. Stora delar av samhället är dessutom inte anpassat för kontanter. Det kan bli krig i Sverige och alla måste se över sin beredskap. Budskapet från regeringen och ÖB har fått svenskarna att vallfärda digitalt till MSB:s hemsida för att ta reda på vad som gäller om krisen eller kriget kommer. Men hur viktigt är kontanter om kriget skulle komma? Och hur robust är det digitala betalsystemet som är totalt dominerande nu? Enligt Jan Bertoft, generalsekreterare för Sveriges Konsumenter, är kontanter kritiska.

– Inget går att använda lika snabbt som kontanter, säger han.

– Men för att det ska vara en fungerande reservlösning måste den vara levande i vardagen. Så är det inte nu.

Maria Lundström, som är chef för enheten för beredskapsfrågor vid Riksbanken, säger att det digitala systemet i grunden är robust:

– Sektorn arbetar också löpande med förebyggande åtgärder och övar för att stärka robustheten ytterligare. Sedan är kontanter nödvändiga, men de kan inte vara den enda lösningen. Inte för stora flöden som löne- och pensionsutbetalningar exempelvis, säger hon.

– Utifrån ett beredskapsperspektiv är det därför viktigt att ha olika betalningslösningar, som olika kort och olika sätt att ansluta till nätet samt att ha kontanter hemma.

Rysk vapenfabrikant bakom Lommas nya kommunhus

Den kända ryska oligarken Oleg Deripaska är delägare i det bolag som ska bygga ett nytt kommunhus och gymnasium i Lomma, rapporterar Sydsvenskan. Men invånarna har tagit strid om beslutet och hoppas stoppa bygget genom en folkomröstning. Med anbud från åtta byggföretag var kampen om bygget i den skånska kommunen stenhård. Vinnare i upphandlingen blev till slut byggbolaget Nimab med huvudkontor i Sjöbo, ett dotterbolag till den österrikiska byggjätten Strabag med 75.000 medarbetare. Nu skriver Sydsvenskan att Starbag i sin tur ägs till 28 procent av den ryske oligarken Oleg Deripaska. Enligt tidningen har han ägarintressen i rysk vapenindustri och sägs ha nära band till Rysslands president Vladimir Putin. Han finns även med på EU:s sanktionslista. Läs hela artikeln: [Rysk oligark delägare i byggbolag som ska bygga i Lomma \(di.se\)](https://www.sydsvenskan.se/nyheter/lokalt/2024-01-08/rysk-oligark-delagare-i-byggbolag-som-ska-bygga-i-lomma-di-se/)

Totalförsvaret kan inte vänta – flera satsningar presenterade på Folk och Försvar

När Folk och Försvars rikskonferens 2024 hölls i Sälen den 7–9 januari, presenterade försvarsminister Pål Jonson och minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin flera nya satsningar. Satsningarna rör både det militära och det civila försvaret, som tillsammans utgör totalförsvaret. Vid höjd beredskap och ytterst krig måste viktiga samhällsfunktioner, som vård, transporter, energiförsörjning och livsmedelsförsörjning, kunna upprätthållas på ett effektivt sätt. Carl-Oskar Bohlin presenterade i Sälen två nya myndighetsuppdrag för att öka samhällets motståndskraft i händelse av kris eller krig.

Det första uppdraget är till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som ska stärka stödet till civila aktörer som ansvarar för samhällsviktig verksamhet. Enligt uppdraget ska MSB utveckla det stöd som redan finns till dessa aktörer i deras arbete med att förbereda sin krigsorganisation – det vill säga förmågan att kunna ställa om från fredstida förhållanden till den verksamhet som ska bedrivas vid höjd beredskap.

Det andra uppdraget är till MSB och Socialstyrelsen, som tillsammans ska genomföra en analys om tillgång till sjukvårdsprodukter som behövs för att en god vård ska kunna ges även under höjd beredskap och ytterst krig.

– Världen möter en säkerhetspolitisk utveckling med större risker än sedan andra världskrigets slut. Vi står med Ukraina, med våra allierade, med den regelbaserade världsordningen och vi gör det i akt och mening som en av demokratins arsenaler. Allt

detta kommer att kräva mer av oss än tidigare och det börjar med insikten om att Sverige är allas vår sak att försvara, sade ministern för civilt försvar i sitt anförande på rikskonferensen.

Pål Jonson presenterade i Sälén en ny strategi för ökad svensk försvarsinnovation. Kriget i Ukraina har visat hur avgörande det är med ett försvar som snabbt kan anpassa sig till fienden och hitta innovativa lösningar på militära problem. Försvarsministern presenterade också ett beslut om att tillsätta en utredning som ska se över hur Försvarsmaktens tillgång till personal kan öka. Utredningen ska bland annat beröra tillgången till anställda gruppbefäl, soldater och sjömän, och hur Försvarsmaktens behov av värnpliktiga med vissa nyckelkompetenser kan tillgodoses.

– Helt avgörande för om vi ska lyckas öka vår försvarsförmåga är Försvarsmaktens personal. Utan den kan vi inte växa, sade Pål Jonson i sitt anförande. Försvarsministern lyfte också i sitt tal att riksdagen i höst väntas fatta ett historiskt beslut om utvecklingen av Sveriges totalförsvar de kommande åren, sade Pål Jonson.

– Jag delar Försvarsberedningens bedömning att Sverige befinner sig i allvarstider och att det är hög tid för kraftsamling för att skyndsamt bygga upp ett starkare totalförsvar.